

Årsrapport 2010

Fylkesmannen i Finnmark

Innhold

Kapittel 1 - Om embetet	Side 4
Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer	Side 9
Kapittel 3 - Resultatområder	Side 15
Kongehuset	Side 15
Miljøverndepartementet	Side 15
Landbruks- og matdepartementet	Side 20
Kunnskapsdepartementet	Side 36
Statens Helsetilsyn	Side 58
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	Side 61
Justis- og politidepartementet	Side 64
Kommunal- og regionaldepartementet	Side 69
Arbeidsdepartementet	Side 73
Helse- og omsorgsdepartementet	Side 75
Samferdselsdepartementet	Side 89
Utenriksdepartementet	Side 90
Kulturdepartementet	Side 90
Fomyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	Side 90
Andre	Side 93
Endringer i årsrapporten	Side 94

Kapittel 1 - Om embetet

1.1 Tilstanden i embetet og fylket generelt

Finnmark ved inngangen til 2011

Finnmark preges ved starten av 2011 av fortsatt rimelig høy og stabil aktivitet innenfor de fleste sektorer og tiltagende optimisme på stadig bredere felt. Ledigheten er fortsatt lav, med tiltagende etterspørsel av arbeidskraft, og fylket totalt viser vekst i folketallet for tredje år på rad. Den tiltagende optimismen i fylket er fulgt opp gjennom etableringer av ny virksomhet på stadig nye felt, det registreres sterkt økende eksport fra fylket og det arbeides med flere nye og interessante større næringsprosjekt. Et nytt trekk er at denne tiltagende aktiviteten nå også slår ut i økt byggeaktivitet på boligområdet.

Veksten skjer imidlertid først og fremst i de mer sentrale deler av fylket, mens flere kyst- og innlands-kommuner fortsatt preges av sesongledighet og nedgang i folketallet, men langt har utflyttingsoverskudd til rest-Norge og negativ fødselsoverskudd. mer moderat enn i tidligere år. Veksten i folketallet knyttes dessuten i all hovedsak til innvandring fra utlandet, mens de fleste kommunene

Samtidig står fylket overfor store muligheter for ny aktivitet både knyttet til Regjeringens nordområde-satsning generelt og til nye ressurser spesielt. Avklaring av grenselinjer i sjø og nytt grenseregime vil skape grunnlag for mer aktivitet øst i fylket. Utfordringene blir å realisere de mange spennende muligheter i en situasjon med svake næringsmiljø generelt, avtakende tilgang på arbeidskraft og manglende fagkompetanse i forhold til behov, og knapphet på energi og logistikk-løsninger i fylket.

1. Vi har i flere år følt en tiltagende optimisme i fylket, og konstatert etablering av virksomheter på stadig nye områder, med positive virkninger i lokalsamfunnene. Finanskrisen er nærmest avlyst og den underliggende trend i dag er fortsatt etterspørsel etter arbeidskraft, sysselsettingsvekst og rimelig stabil utvikling framover. Arbeidsløsheten, som en viktig indikator på aktivitetsnivå, avtok gjennom hele 2010 til et historisk lavt nivå rundt 3 pst, vinterledigheten er lavere enn noen gang, og det registreres igjen betydelig etterspørsel etter arbeidskraft innenfor mange sektorer. Med unntak av i noen få kommuner som fortsatt sliter med for høy sesongledighet, innebærer dette at vi har tilnærmet null arbeidsløshet i fylket når vi korrigerer for de spesielle strukturelle trekk i arbeids-markedet i vårt fylke. Men det innebærer samtidig at vi har lite frie arbeidskraft-ressurser å tilby ny aktivitet i fylket. Vinterledigheten i kommunene er fortsatt størst i Kautokeino og kystkommunene i øst, jfr vedlegg 1.

2. Optimismen i næringslivet har etter hvert også slått positivt ut i befolkningsutviklingen i fylket samlet, som en annen sentral aktivitetsindikator, og for tredje år på rad har fylket positiv vekst i folketallet, etter 15 år med nedgang. Sammenlignet med kriseåret 2003 fikk fylket siste år en tilvekst på +0,8 %, som fortsatt er noe under landssnittet, mot en nedgang på 0,5% i bunnåret 2003. Folketallsveksten har vært tiltakende gjennom hele året.

Det er først og fremst endringer i flyttemønsteret overfor utlandet som gir disse utslagene, mens det registreres fortsatt nettoutflytting fra fylket til rest-Norge, og vår evne til reproduksjon fortsatt er bare måtelig. Fylket har således siste år et innflyttingsoverskudd fra utlandet på 800 personer, mens lekkasjen til rest-Norge fortsatte med en netto utflytting på 400 personer, mens naturlig tilvekst bare var på 160 personer. 18 av 19 kommuner har positiv nettoutflytting fra utlandet, mens 16 har netto utflytting til rest-Norge. Det er kommunene Sør-Varanger, Alta, Hammerfest, Vadsø og Nordkapp som har størst netto innflytting fra utlandet. Med unntak av Alta, Hammerfest og Hasvik, har alle kommunene i fylket negativ befolkningsutvikling når vi utelukker flyttinger til/fra utlandet.

Trenden til økt bofasthet i Finnmark, som framkom i en nylig gjennomført undersøkelse av flyttemønsteret i fylket, har således ikke snudd det langvarige mønsteret med generell flytting sørover fra Finnmark ,

Det er som i tidligere år folketilvekst i byene som bringer fylkessnittet positivt, med en tiltakende årlig vekst. Både kystkommunene og de samiske kommuner viser fortsatt negativ vekst, men klart avtakende negativt sammenlignet med tidligere år. Fortsatt har flertallet kyst- og innlandskommuner negativ befolknings- og flyttestruktur.

Ser vi på enkeltkommuner synes det foruten i de tre største bykommunene, å skje gledelige positive endringer i Hasvik, Nordkapp og Nesseby, mens det sist år igjen var Måsøy , og dessuten Kvalsund og Gamvik som opplevde sterkest tilbakegang sammenlignet med tidligere.

Befolkningsendringen i kommunene framgår i vedlegg 2.

Ut fra dette må utviklingen for fylket generelt kunne karakteriseres som positiv, mens utviklingen i deler av kyst- og innlands-Finnmark fortsatt er noe bekymringsverdig. Det er den arbeidskraften som fortsatt flytter fra oss som skulle vært vårt triumfkort i realiseringen av de potensielle muligheter landsdelen har.

Det er derfor grunn til å følge befolkningsutviklingen i fylket nøye.

3. Fylket har aldri stått overfor slike muligheter for ny aktivitet som i dag. Mulighetene knyttes særlig til fornybare ressurser, en produktiv kystzone, bunnressurser og ressurser i grunnen, opplevelsesbasert reiseliv og grenseoverskridende nærings- og handelssamarbeide. Avklaring når det gjelder maritim grenselinje og visumfri sone, gode fiskebestander, vekst innen oppdrett, nye letekonsepsjoner til havs, nye seilingsleder østover og havnebehov, service og beredskap mv knyttet til slik aktivitet, er alle aktiviteter som er med og styrker eksisterende næringsgrunnlag og skaper ytterligere mulighet for virksomhet.

Mulighetene representerer samtidig mange utfordringer. Skal vi lykkes i realiseringen av mulighetene krever det at en rekke rammebetingelser kommer på plass. Dette gjelder bla;

- Arbeidskraft og kompetanse tilpasset nye muligheter, herunder styrka motivasjon for fagutdanning, redusert frafall i skolen mv. Fagarbeidskraft er idag en viktig faktor i utvikling av ny aktivitet. Høyere utdanning rettet mot de utfordringene næringslivet står overfor vil kunne sikre at større deler av oppvoksende ungdom blir i fylket. Kompetansesentra vil dessuten kunne generere ny og selvstendig aktivitet i fylket.
- Fokus mot redusert nettoutflytting, lettelse i systemet for arbeidstillatelser mv for å styrke tilgang på arbeidskraft. Det må tilbys velferdstjenester som sikrer at folk vil bo her uavhengig av arbeidstilbud. Det er den arbeidskraften som fortsatt flytter fra oss som skulle vært vårt triumfkort i realiseringen av de potensielle muligheter landsdelen har.
- Opprusting av viktig infrastruktur som havn, vei og luft, både i fylket, til fylket, fra kystsamfunna og inn til eksisterende stamveinett og på tvers i fylket og i Barentsområdet for å sikre nødvendige logistikk-løsninger for ny aktivitet.
- Styrka energinett for å forsyne både ny næringsaktivitet, sikre beredskapshensyn og gi mulighet for ny energiproduksjon i fylket. Kjent merbehov for energi i fylket er tre ganger dagens forsyningskapasitet, så det haster å få bygd ut nye linjer.
- Kommunene som viktigste tjenesteprodusent må gis en rimelig inntektsutvikling og samarbeide om gode velferdstilbud som sikrer bofasthet, innflytting og nyetableringer. Kommunale inntekter fra offshore-relatert aktivitet bør fordeles i fylket. Kommunene bør gis større mulighet for å utøve sin entreprenørrolle.

Nordområdesatsingen må omfatte mer enn råstoffutvinning, næringsetableringer, suverenitet mv. Skal vi lykkes i å bygge Finnmark må det tilbys velferdstjenester som gjør at folk vil bo her, og det må fokuseres på situasjonen på andre områder som miljø- og klimaområdet, oppvekst- og utdanningsområdet, helseområdet, mv. Tadisjonelle næringer som landbruk, reindrift, fiske mv må sikres.

Realisering av noen muligheter skaper samtidig trusler mot andre sektorer som for eksempel forutsetter et rent miljø. Dessuten skal ny aktivitet utøves i et arktisk miljø som er mer utsatt for ytre påvirkninger enn i andre deler av landet. Vi må således legge de strengeste miljøstandarder til grunn ved næringsutvikling.

Det må også stilles krav til de som skal høste i fylket – det må ligge noe varig igjen i fylket. I forhold til framtidige petroleumsfunn bør det stilles krav til ilandføring for å sikre maksimale ringvirkninger i fylket og positiv holdning til ny aktivitet i befolkningen. Sett fra vårt ståsted vil bare positive økonomiske ringvirkninger av olje- og gassvirksomhet knyttet til ilandføringsløsninger kunne veie opp for en eventuell miljørisiko ved slik virksomhet.

Finnmarks barn og unge er fylkets viktigste strategiske ressurs i forhold til å utnytte våre store naturgitte forutsetninger for fremtiden. Det er slik en stor utfordring for både kommuner og regional stat å bidra til å kvalitetssikre og trygge *alle* sider av våre barns oppvekstforhold. For å lykkes med dette arbeidet, er det viktig at samhandlingen mellom helsestasjon og barnehage fungerer, og at man er oppmerksom på de utfordringer overgangen fra barnehage til grunnskole og fra grunnskole til videregående skole representerer for en rekke barn. I lys av det store frafallet i videregående skole er det nødvendig med ekstra innsats for å sikre at flest mulig av fylkets ungdommer passerer suksessfullt gjennom det 13-årige skoleløpet - både av hensyn til å maksimere ungdommenes egne forutsetninger og ønsker og ut fra fylkets behov for god og lojal kompetanse i framtida.

Finnmark har god barnehagedekning, men også her har vi utfordringer på kompetansesiden.

Det samme gjelder ivaretagelse av lovbestemte rettigheter til opplæring i samisk og finsk/kvensk.

Standardkrav innenfor et bredt spekter av helse-, sosial og barneverntjenester representerer tradisjonelt store utfordringer for fylket vårt. Samhandlingsreformen som konsept og interkommunalt samarbeid som generell strategi vil være viktige virkemidler for å realisere gode tjenester i våre små kommuner, der kompetanseutfordringene er og har vært en kritisk faktor generelt. Dette er ekstra krevende for kommunene i det samiske kjerneområdet, der krav til språklig og kulturell kunnskap representerer tilleggsutfordringer.

Vi må fokusere på mulighetene og tro de kan realiseres. Og for å lykkes med det må vi i større grad enn i dag gå sammen om tiltak og ta hele fylket i bruk. Det er også i vekstsentras interesse at resten av fylket henger med.

Tilstanden i Embetet

Embetet har også siste år løst de viktigste oppgaver vi er blitt pålagt gjennom tildelingsbrev, embetsoppdrag og utallige tilleggsoppdrag innkommet gjennom budsjettåret. Dette til tross for tiltakende problemer med budsjettkutt, høye driftskostnader, rekrutteringsproblem mv. Vi har innenfor porteføljen prioritert oppgaver som vedrører rettssikkerhet for enkeltmennesker og oppgaver vi anser viktige for utviklingen i fylket generelt og i tråd med Embetets visjon. Dessuten har vi på flere områder stått overfor direkte og løpende styring ovenfra i oppgaveprioriteringen, med konsekvenser for andre oppgaver. Skal Embetet fortsatt kunne oppfylle sine oppdrag framover er det imidlertid nødvendig å finne løsninger på de mange utfordringer vi sliter med og som er redegjort for i det følgende.

Det er vår oppfatning at tilstanden i fylket generelt som geografiske forskjeller, kommunikasjoner, avstander til sentralmyndigheter, samiske forhold, grenseoverskridende relasjoner, større utfordringer mht kompetanse i forvaltning, næringsliv mv., i større grad gjenspeiles som utfordringer for Fylkesmannsembetet i Finnmark enn i flertallet fylker ellers. Dette framkommer også i kartlegging av oppgaveløsningen i embetene. Utfordringene knyttet til rekruttering av fagkompetanse i kommunene slår bla ut i at det i vårt Embete brukes en større andel av ressursene til veiledning på bekostning av behandling av enkeltsaker. Som et lite embete med få ansatte som hver må dekke flere saksfelt, vil turnover slå sterkere negativt ut i saksbehandlingen ved turnover i arbeidsstokken sammenlignet med andre embeter.

Fylkesmannen i Finnmark har forvaltningsansvar for og betjener en stor del av det samiske kjerneområdet i landet på et bredt felt av saksområder. Ivaretagelse av våre forpliktelser og utfordringer i denne sammenhengen representerer behov for ressurser som det ikke tas høyde for i dag. Dette medfører at vi i praksis har begrensede muligheter for å tilfredsstille de formelle kravene som eksempelvis Sameloven setter til oss som regionalt forvaltningsorgan i Finnmark når det gjelder innholdet og omfanget av våre tjenester samlet.

Embetet har med unntak av 2009, opplevd årlige reduksjoner i vårt økonomiske handlingsrom, mens oppdragsporteføljen øker jevnlig. For 2010 ble den økonomiske rammen (kap 1510) reelt redusert med nærmere 900000 kr, som representerer en realreduksjon på 2% (basert på kommunebudsjettets deflator på 3.1%). Korrigerer vi for at budsjettet vårt i forbindelse med gjennomføring av Oppgavereformen i tillegg ble tatt ned med ca 400.000 kr utover kuttet i oppgaver, hadde Embetet i 2010 en realnedgang i budsjetttrammen på 3%.

Tilsvarende beregninger for perioden 2003 (fra Utdanningsdirektøren og Fylkeslegen ble en del av Embetet) til 2010 viser en realnedgang i budsjetttrammen på ca 20 %. Dette er delvis kompensert gjennom kutt i stillinger, redusert reisebevilgning og gjennom økt overhead fra prosjekter.

Embetet hadde i 2010 19,5 stillinger finansiert over prosjektmidler, hvorav 11 er fast ansatte. Dette er oppgaver vi er pålagt å utføre gjennom de årlige oppdragsbrev, og finansieres gjennom overhead på årlige bevilgninger, som vi i flere tilfelle mottar først godt ut i budsjettåret. Stillingene inngår i de årlige lønnsforhandlinger, men det gis ikke lønnskompensasjon for disse stillingene. Dersom noen av prosjektene med fast ansatte bortfaller, sitter Embetet fortsatt med arbeidsgiveransvar og må finansiere stillingene innenfor 1510, på bekostning av driftsmidler. Ansatte i midlertidige stillinger finansiert over prosjekt kan heller ikke brukes i den generelle oppgaveløsningen, uten at dette får konsekvenser for ansettelsesforholdet. Disse forholdene er svært lite tilfredsstillende, og må løses ved at FAD fortsetter å overføre prosjektmidler som finansierer etter hvert ordinære oppgaver over på ordinær budsjettamme.

Embetet har tiltakende utfordringer i å sikre nødvendig personell for oppgaveløsningen. Vi opprettholder fortsatt en godt kompetent stab, men rekrutterer i hovedsak nyutdannede personer som krever opplæring før de kan delta fullt ut i saksbehandlingen. Vi har i dag en turnover på 11,3%, og opplever dessverre tiltakende rekrutteringsproblemer på stadig flere områder,

Sammen med stadig nye utfordrende oppgaver, en økende oppgaveportefølje generelt og reduserte økonomiske rammer, representerer dette den største utfordringen Embetet i dag står overfor. Vi har gått inn i disse utfordringene som del av lederprogrammet, og har så langt ikke kommet lenger enn at en løsning må innebære kutt i antall stillinger og i første omgang gå utover oppgaveløsningen.

Finnmark fylke representerer geografisk 15 % av Norges landareal, noe som medfører betydelige belastninger for mange av våre ansatte. Det er nødvendig med utstrakt reisevirksomhet for å betjene kommunene i landet største fylke, jfr. også den generell kompetansemangel i de fleste av våre kommuner som arbeidsmessig rammebetingelse. Tilsynsaktivitet og annen reisevirksomhet i Finnmark er svært ressurskrevende både tidsmessig og økonomisk. I vår virksomhet medfører for øvrig de aller fleste tjenestereiser store overnattingskostnader, noe som også har stor negativ innvirkning på den generelle økonomiske situasjonen for embetet. En gjennomgang av alle reiser i 2010 viser at det medgår ca. 10,5 årsverk til reiser i arbeidstiden og ca. 2,5 årsverk til avspasering for reisetid utenom arbeidstid. Totalt betyr dette at ca. 13 årsverk, som innebærer nesten 15%, av vår saksbehandlerkapasitet ikke kan nyttiggjøres til produksjon i embetet. Dette er et alvorlig kapasitetsproblem, sett i forhold til de oppgaver som vi er pålagt av våre oppdragsgivere

Det internasjonale engasjementet er økende som følge av nye konkrete pålegg og som ledd i Regjeringens Nordområdesatsning generelt. Et betydelig engasjement innenfor miljø og radioaktivitet videreføres. Vi er pålagt nye oppgaver overfor NV-Russland innenfor Landbruk og Utdanning. Som ledd i oppfølging av Nordområdesatsningen, jfr Felleserklæring av 02.11.10 om styrket norsk-russisk grensenært samarbeid, ferdigstiller vi i disse dager en rammeavtale for samarbeide med Guvernøren i Murmansk som dekker alle ansvarsområdene i Embetet, og som vil innebære økt engasjement som vi ikke får ekstra ressurser for. Vi arbeider med en tilsvarende avtale med Archangelsk oblast. Embetets internasjonale aktivitet er i tråd med overordnede føringer, og må også sees som en konkret del av Regjeringens nordområdesatsning. Det handler slik sett om tilleggsoppgaver som vårt embete er blitt pålagt, men som bare delvis er finansiert av våre arbeidsgivere. Dette er arbeid som krever store ressurser hvert år, noe som igjen påvirker kapasiteten på ordinære oppgaver. En reduksjon av embetets reelle rammebetingelser vil derved også påvirke vår kapasitet i vårt internasjonale engasjement.

1.2 Rapportering på ressursbruk

Departement	Kap1510	Fagdep
Miljøverndepartementet	kr 6 004 180,65	kr 3 929 209,73
Landbruks- og matdepartementet	kr 6 313 701,91	kr 1 553 295,29
Kunnskapsdepartementet	kr 169 642,92	kr 1 791 126,06
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	kr 1 339 304,32	kr 0,00
Justis- og politidepartementet	kr 2 187 861,68	kr 25 496,00
Kommunal- og regionaldepartementet	kr 1 116 237,68	kr 0,00
Arbeidsdepartementet	kr 22 200,00	kr 432 719,08
Helse- og omsorgsdepartementet	kr 6 484 331,57	kr 3 097 167,84
Andre	kr 22 431 403,01	kr 0,00
Sum:	kr 46 068 863,74	kr 10 829 014,00

1.3 Andre Forhold

Rapportering

Løsning for elektronisk rapportering direkte fra ePhorte er ikke på plass og har derfor ikke vært benyttet for rapportering i 2010.

Administrative føringer

IKT arkitektur:

Fylkemannen i Finnmark utvikler i liten grad egne IKT-systemer, men benytter felles løsninger for embetene. For disse systemene er vi prisgitt systemeiers implementering av de arkitekturprinsippene. Felles eID-løsning fra DIFI som er omtalt i tildelingsbrevet har ikke blitt lansert, og vi har derfor ikke kunnet bruke denne.

Bruk av Altinn inngår i virksomheters rapportering av forurensingsdata. I andre relevante systemer som utveksler data med næringsliv og publikum benyttes egne løsninger.

Innkjøp:

Ordningen med egen innkjøpskoordinator er videreført. Ytterligere en rammeavtale inngått.

Miljøtiltak:

Fylkesmannen har ledet styringgruppa for Miljø og samfunnsansvar i offentlig sektor.

For å få bedre kompetansen om klimaendringene og deres virkning på Finnmark arrangeres det lunsjmøter hvor alle på embetet inviteres til å delta. Innledere på lunsjmøtene er medarbeidere fra embetet, fra kommuner, andre statsetater, direktorater med flere. Fylkesmannens roller og oppgaver i forhold til å redusere klimagassutslipp og tilpasse seg til klimaendringene tas opp på møtene.

Fylkesmannen er fortsatt en aktiv bruker av videokonferanse i forbindelse med møter og intervjuer.

Elektronisk avfall sendes nå til mulig gjenvinning.

Brukerundersøkelse:

Det har i 2010 vært gjennomført en brukerundersøkelse mot kommunene i regi av FAD. Embetet har fulgt opp undersøkelsen på kommunemøte med ordførere og rådmenn. I tillegg har vi startet interne prosesser hvor fokus er resultatet av brukerundersøkelsen. Vi har videre utarbeidet en plan for hvordan undersøkelsen skal følges opp i 2011

Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer

2.1 Generelle samordningsoppgaver. Fornyning av offentlig sektor

Toppledergruppa og Kommunegruppa er embetets viktigste fora for samordning med Kommunal- og samordningsstaben som viktig redskap. Andre grupper på tvers i embetet med viktige samordningsoppdrag er webgruppen, arealplangruppen og gis-gruppen.

Fokus på samordning i ledergruppen er rettet mot strategisk valgte tema og mot de daglige oppgaver ved embetet. I Virksomhetsplanen 2010 var tverrgående satsingsområder nordområdesatsingen, universell utforming, ”Inn på tunet” og klimautfordringene. Internt vedtatte satsinger var samordning og omdømmebygging.

Kontakten med kommunene er høyt prioritert på alle nivå i organisasjonen vår. De aller fleste kommunene i fylket er små og marginalt bemannet på viktige rettsikkerhetsområder. I tillegg er kompetansemangel en gjennomgående utfordring. Dette er en viktig årsak til at kommunene i stor grad generelt kontakter Fylkesmannen for informasjon og veiledning. Også gjennom vår omfattende tilsynsaktivitet understrekes viktigheten av vår rolle som veileder og som formidler av viktig informasjon.

Årlig gjennomføres også flere bredt anlagte besøk til utvalgte kommuner der embetsledelsen og avdelingene/stabene møter politisk og administrativ kommuneledelse. I 2010 besøkte vi Nesseby, Loppa og Hammerfest. Fylkesmannen arrangerer for øvrig hver høst et større kontaktmøte der vi samler ledelsen i samtlige kommuner omkring utvalgte sentrale temaer. Dette er et møte med høy deltakelse som etter hvert er blitt et svært viktig forum for dialog mellom embetet og kommunene i Finnmark.

Store avstander og griskrent boposetting fører til stor og krevende reisevirksomhet til kommunene for embetets ansatte. Av samme grunn er det nok mer utfordrende enn andre steder i landet å planlegge samlinger for kommunene. Disse har begrensede reisebudsjett, reising tar mye tid og fravær medfører sårbarhet for de marginale organisasjonene mange av våre små kommuner er. På grunn av geografien og demografien i Finnmark er **internett** blitt et viktig arbeidsredskap og en viktig informasjonskilde for Fylkesmannen - kanskje viktigere i vårt fylke enn de fleste andre steder i landet. Her har vi nok fortsatt et behov for videreutvikling – både for å imøtekomme kommunenes veiledningsbehov og hensynet til generell publikumsinformasjon. Dette gjelder ikke minst hensynet til den samiske befolkningen.

Kontakten med Finnmark fylkeskommune betraktes som meget god. I tillegg til faste møtearenaer som årlig møte mellom Fylkesordfører og fylkesmann prøver vi å delta med relevante representanter under fylkestingsmøtene og andre relevante samlinger og møter. Det er også ved behov god kontakt på enkeltsaker.

Fylkesmannen har også god kontakt med KS Finnmark. KS inviteres til Fylkesmannens kontaktmøte med ordførere og rådmenn og embetet inviteres til de store regionale samlinger i regi av KS regionalt. Det gjennomføres også saksorienterte møter med KS på avdelingsnivå i løpet av året.

Kommuneøkonomi er en viktig parameter for eksistens, og dagens inntektssystem gir ennå rimelige rammebetingelser for Finnmarks spesielle utfordringer. Takket være ordninger som Nord-Norgetilskuddet, regionaltilskuddet og fokus på fornyelse makter også kommunene i fylket klart å opprettholde et godt tjenestetilbud til befolkningen. Nedgang i folketallet for mange av kommunene våre gir imidlertid grunn til bekymring i dette perspektivet – ettersom inntektssystemet de senere årene har utviklet seg mer i retning av fokus på per capita-fordeling. På kommunalt nivå ser vi også mer tendenser til tilpasning via ostehøvelkutt.

Vi fordeler som tidligere år tilbakeholdte skjønnsmidler til kommunale effektiviserings-, samarbeids- og omstillingsprosjekter etter søknad. Fylkesmannens internettside benyttes til å spre informasjon og erfaringer fra slike prosjekter tildelt midler ved å legge ut så vel søknader, prosjektbeskrivelser og rapporteringer. Vi søker også å formidle erfaringer fra enkeltprosjekter i samlinger og på møter; avdelinger og staber følger opp kommunene både i utvikling og oppfølging av prosjekter. Fylkesmannen på sin side må balansere sine ulike roller der vi på den ene siden krever økonomisk balanse samtidig som vi gjennom tilsynsaktivitet og andre statlige pålegg er talsmenn for ressurskrevende tiltak og oppgaver. Samordning internt i embetet blir slik svært viktig, både når det gjelder tilsyn men også generelt i vår oppfølging av kommuner - særlig de økonomisk vanskeligstilte

Vår erfaring er at kommunene i Finnmark – ikke minst i lys av befolkningsnedgangen - er vant til kontinuerlige driftstilpasninger, men at det for mange kommuner, og særlig for flere av de mindre kommunene oppfattes som utfordrende å finne kvalitetsmessig gode løsninger som krever mindre ressurser. Det er særlig utfordrende for

kommuner med punktbosetting å skulle realisere driftsreduksjoner som innebærer tilbudsreduksjon i de mindre sentra. Flere kommuner har de siste årene valgt å legge frem forslag om nedlegging av hele grendeskoler eller ungdomstrinnet ved slike skoler. Dette både av økonomiske hensyn og fordi en kvalitetsmessig ut fra skolefaglige vurderinger ser dette som gode løsninger.

Betydning av avstander og klimatiske forhold er større i vårt fylke enn mange andre steder og denne type løsningsalternativ resulterer derfor i motstand både politisk og blant folk flest. I kjølvannet av denne type saker oppleves eksempelvis forslag om opprettelse av privatskoler. Dette sikrer lokalt skoletilbud, men som ut fra et kommunaløkonomisk ståsted oppnår en ikke den driftsredukerende effekt ved å legge ned et offentlig skoletilbud.

Vi har fått færre søknader til interkommunale prosjekter innenfor skjønnsmiddelposten enn tidligere. Vår erfaring er – som i fjor - at mange kommuner ser muligheter i interkommunale samarbeidsløsninger, men at mange også har erfart at utfordringene og uenighetene kommer den dagen de konkrete løsninger skal utredes og avgjøres, som blant annet hvor felles administrasjon og stillinger skal lokaliseres. Likevel har flere kommuner i Finnmark vellykkede interkommunale prosesser og løsninger å vise til.

Samtlige kommuner i Finnmark er nå organisert i interkommunale samarbeidsorganer: Vest-Finnmark Regionråd, Avjovarre urfolksregion og Øst-Finnmark regionråd. Aktiviteten i disse er noe ulik, men Fylkesmannen anser disse på bred basis som svært viktige arenaer for å kunne utvikle relasjonene mot kommunesektor i fylket framover, og vil prioritere utvikling mot disse framover

2.2 Velferd, helse, personleg tenesteyting og likestilling

Helse og levekår henger nøye sammen: Gode levekår gir bedre helse og dårlige helse over lengre tid vil ofte føre til dårligere levekår. Nordmenn er friskere enn noen gang, og vi lever stadig lenger. Men ikke alle grupper i samfunnet har fått del i denne utviklingen i samme grad. Vi ser i dag en tydelig *sosial gradient i helse*: De med lengst utdanning og best levekår har økt sin forventede levealder betydelig mer enn de med lav utdanning. Det beste vi kan gjøre for å bedre folkehelsen i Norge i årene framover, er å bedre levekårene og utdanningsnivået for dem som er dårligst stilt i samfunnet.

På helse- og sosialavdelingen hos Fylkesmannen i Finnmark har vi derfor samlet alle dem som arbeider med levekårene for svake grupper i fylket til en *Levekårsgruppe*. De prøver å samordne våre oppdrag og virkemidler innenfor alle disse områdene (folkehelse, psykisk helse, rus, NAV/KVP, barnevern, barnefattigdom, boligsosialt arbeid osv), slik at brukerne og tjenesteyterne ute i fylket skal oppleve at Fylkesmannen kan støtte dem på en mest mulig samordnet måte. Gruppen samarbeider også med Oppvekst- og utdanningsavdelingen, der vi har overlappende målgrupper og oppdrag.

I 2010 har denne gruppa hatt hovedfokus på *forebygging* og *tidlig intervensjon* i forhold til rusproblemer, psykisk helse og sosiale problemer. Arbeidet har tatt utgangspunkt i Helsedirektoratets veileder "Fra bekymring til handling". Årets største satsing var en stor konferanse om dette temaet, med utgangspunkt i Rusforum Finnmark, som samlet 250 fagfolk, politikere og andre sentrale aktører fra hele fylket.

Vi har fortsatt vårt arbeid for *rehabilitering*. I 2010 ble det ikke noen stor konferanse, men fokus på rehabilitering under vårt saksbehandlerkurs for pleie- og omsorgssektoren. Rehabiliteringsnettverket har også vært samlet. Koordinerende enhet i kommuner og helseforetak står sentralt i rehabiliteringsarbeidet, og arbeidet med individuell plan for brukere med sammensatte tjenestebehov fremmes på bred front.

Omsorgsplan 2015 får stor oppmerksomhet også i vårt fylke. For å forsterke fokuset på demensomsorgen, kombinerte vi i 2010 våre pådriveroppgaver på dette feltet med *tilsyn*. Vi har ført tilsyn både med kommunenes helse- og sosialtjeneste, og med fastlegene - i begge tilfelle med fokus på hvordan demens oppdages og utredes, og hvordan personer med demens følges opp. Vi var spesielt interessert i å finne ut hvordan samarbeidet mellom fastleger og hjemmetjenesten rundt disse pasientene fungerte. Dette tilsynet hadde effekt selv før vi hadde rukket å utføre det: Allerede da vi varslet tilsynet, startet flere kommuner opp med å lage rutiner for diagnostisering og oppfølging av demens, og noen steder var dette godt implementert da vi kom på tilsyn.

Vi vil også løfte fram et annet tilsyn vi har gjort med spesiell betydning for de eldre: Statens helsetilsyn har utarbeidet en metode for *sjølmeldingstilsyn* med legemiddelhåndtering i sykehjem og hjemmetjenesten. Ved dette tilsynet skal virksomhetsleder selv fylle ut et skjema med spørsmål som kan avdekke om virksomhetens legemiddelhåndtering er i tråd med forskriften. I Finnmark har vi fått utarbeidet et dataprogram slik at sjølmeldingen kan fylles ut online og respondenten umiddelbart får beskjed om svaret er i overensstemmelse med

forskriftens krav. Når hele skjemaet er fylt ut og sendt inn til oss, får respondenten umiddelbart tilbake en epost med oversikt over alle forhold som må rettes. For hvert avvik må det fylles ut en plan for hvordan det skal rettes, og alt dette sendes inn til oss før tilsynet er ferdig. Ved hjelp av dette programmet kunne vi på en enkel måte føre tilsyn med tilsammen 23 virksomheter i 5 kommuner.

Pleie- og omsorgstjenester til den samiske befolkningen har fått økt fokus i 2010: Undervisningssykehjemmet i Karasjok har bestyrket sin posisjon som nasjonalt kompetansesenter for pleie- og omsorgstjenester til den samiske befolkningen, og et eget treårig program for kartlegging og oppfølging av demens hos den samiske befolkningen er igangsatt.

I 2010 har de fleste kommunene i Finnmark kommet i gang med forberedelser til *Samhandlingsreformen*. Både på politisk og administrativt nivå i kommunene merker vi et økt engasjement for helse- og omsorgstjenestene. Dette skyldes ikke minst at KS i Finnmark har satt samhandlingsreformen på dagorden, og vi har hatt et godt samarbeid med dem om å ruste opp kommunene til det betydelige løftet som kommer i 2011 og framover.

2.3 Oppvekst, barnehagar og utdanning

Oppvekst og utdanningsavdelingen skal medvirke til at den nasjonale politikken blir gjennomført regionalt og lokalt. Vi har hatt et bra samarbeid med kommunene og fylkeskommunen i Finnmark, noe som er viktig for at vi skal kunne være pådriver og støtte i arbeidet med å heve kvaliteten i Finnmarksbarnehagene og -skolene. Finnmark presterer fortsatt lavere enn landsgjennomsnittet både på nasjonale prøver og sentralgitte eksamener, men vi ser klart fremgang ved flere av skolene i fylket. Fortsatt er Finnmark det fylket med høyest frafall og lavest gjennomstrømming på normert tid i videregående opplæring, men her er det igangsatt mange tiltak for å snu denne utviklingen.

Kvalitetsutvikling

Fylkesmannen har som oppgave å følge opp sentrale satsingsområder som i år har vært fokusert rundt "Bedre Læringsmiljø" overfor barn og unge. Fylkesmannen arrangerte en oppvekstkonferanse i Alta hvor dette var hovedtema, og 100 deltok fra fylkets skoler og barnehager.

Vi har etablert et GNISTpartnerskap hvor følgende deltar: Høgskolen i Finnmark, Samisk Høgskole, Sametingets avdeling for opplæring, språk og kultur, Utdanningsforbundet, fylkeskommunen, RSK og KS. Vi har prioritert arbeidet med rekruttering av lærer- og førskolelærerstudenter til høgskolene. Vi har gjennomført rekrutteringskampanjen "Drømmejobben" også i 2010, men det ga ikke de store resultatene. Vi viderefører dette arbeidet i GNIST partnerskapet, og har nu utarbeidet et prosjekt "Kom å Bli", som er rettet inn mot kommunene, for å utvikle langsiktige strategier for å beholde og rekruttere lærere og førskolelærere. Vi har også fått til et bedre tverrfaglig samarbeid med Fylkesmannens helse- og sosialavdeling i arbeidet med rekruttering av fagfolk til skole/barnehage og helse/sosialtjenesten i kommunene.

I arbeidet med kompetanse for kvalitet blei ingen av tilbudene i samisk benyttet. Vi har et stort behov for samiske lærere, derfor er det viktig å igangsette disse videreutdanningstilbudene mer desentralisert og tilpasset til studentene der de bor. Oppvekst- og utdanningsavdelingen ser at gjennom et nært samarbeid mellom alle parter som har ansvar for kompetanseheving av førskolelærere og lærere i fylket, kan vi samordne tilbudene på en bedre måte.

Tilsyn og klagebehandling

Fylkesmannens hovedoppgave er å føre tilsyn med skoleeier for å sikre at grunnopplæringen blir drevet i samsvar med opplæringslova og privatskolelova. I år har 40% av vår aktivitet gått til å drive tilsyn. Det har vært en hektisk tilsynsperiode denne høsten, men vi har fått gjennomført både de nasjonale tilsynene, egen initierte tilsyn på ulike områder, samt hatt noen skriftlige tilsyn med bla. leksehjelp. Vi har fått en økning i antall klager som omhandler skolemiljø på kapittel §9a, noe som kan skyldes økt fokus i media rundt slike saker.

Barnehage

Full barnehagedekning er oppnådd i Finnmark, og alle barn som har rett til plass har fått innvilget retten. Det

utøves mye godt arbeid i kommunene for å tilrettelegge for fleksible og gode barnehage tilbud. I år har vi vektlagt arbeidet med å informere om rammefinansiering og den nye forskriften om økonomisk likeverdig behandling av offentlig og privat barnehage. Dette arbeidet skal vi følge opp også i 2011.

Fylkesmannen skal sikre at barn får et tilbud av høy kvalitet i barnehage. Dette året har vi fokusert på å få etablert MIB (Menn i barnehagen) og rekruttering av førskolelærere.

Fylkesmannens strategi for kompetanseutvikling for barnehagene i fylket, som bygger på sentrale føringer, har vært retningsgivende for bruk av statlige midler til utviklingsarbeid i barnehagene.

Barnevern

Fylkesmannen er klageinstans på vedtak om hjelpetiltak etter lov om barneverntjenester kap 4. Vi mottok ingen klager i år. Som ledd i vår rolle som tilsynsmyndighet mottok vi 20 beklagelser. Råd og informasjonsvirksomhet er en sentral del av arbeidet vårt. Vi er daglig i kontakt med publikum og kommuner på området. Vi har fulgt opp en kommune om situasjonen innenfor barneverntjenesten.

Vi har gjennomført lovpålagte systemrevisjoner og individtilsyn ved våre to institusjoner – til sammen 10 tilsyn. Det ble ikke funnet avvik eller merknader under systemrevisjonene. Det har vært gitt en begrunnet melding. Vi har mottatt en klage fra ungdommene vedrørende institusjonsoppholdet.

I desember hadde vi samling for lederne av barneverntjenesten i kommunene. Tema for samlingen var erfaringer fra Kvello-modellen i Sør-Varanger kommune, informasjon fra Bufetat om Multifunc og MST. Hoveddelen under samlingen var internkontroll og kvalitetssikring ved Jorunn Gjerdrem fra Kristiansand kommune. Vi fikk også orientert om styrkingen av kommunalt barnevern og gitt informasjon om helsepersonells opplysningsplikt.

Som vanlig har vi deltatt på de faste arenaene som er etablert for å utveksle erfaringer fra arbeidet vårt, samt se på utfordringer innenfor barnevernet. Det har vært holdt to møter med fagteamet i Alta, samt avholdt den årlige samlingen for representanter fra de frem nordligste fylkene. Vi var også representert på BLD sitt høstmøte.

2.4 Arealdisponering og byggjesaker

For å påse at nasjonale og viktige regionale arealinteresser blir ivaretatt, behandler Fylkesmannen alle kommunale planer, samt en rekke dispensasjonssøknader.

Det har ikke vært større endringer i den nasjonale arealpolitikken i 2010.

Bevaring av biologisk mangfold, strandsonen og inngrepsfrie naturområder er fortsatt de viktigste hensyn som ivaretas gjennom Fylkesmannens saksbehandling. Viktige områder er også jordvern (landbruk) og samfunnssikkerhet (beredskap). Risiko- og sårbarhetsanalyser og klimatilpasning har vært i fokus for Fylkesmannens arbeid med samfunnssikkerhet i arealsaker i 2010.

Fylkesmannen ga i 2010 innspill og høringsuttalelser til 171 kommunale planer. Det ble fremmet 30 innsigelser til 8 arealplaner i 2010. I tillegg ble det avgitt høringsuttalelser til 97 søknader om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel, hvorav 5 kommunale vedtak ble påklaget. Det ble også avgitt høringsuttalelser til 107 enkeltsaker der tiltaket var i tråd med plan (næringshytter i reindriften, reingjerder, nydyrking m.v.).

Fylkesmannen har behandlet 52 klagesaker etter plan- og bygningsloven i 2010. Saksbehandlingstiden for disse sakene var ved utgangen av året 88 dager. Det vises forøvrig til den tertialvise rapporteringen direkte til KRD.

Fylkesmannen har brukt en del ekstra tid og resurser på veiledning av kommunene i forhold til ny plan- og bygningslov. Dette vil også være nødvendig i 2011.

Kommunene har en sentral rolle i jordvernet både som vedtaksmyndighet i enkeltsaker etter landbrukets særlover, og som planmyndighet. Det er viktig at kommunene tenker langsiktig og ivaretar arealbehovet både gjennom sine arealplaner og ved behandling av enkeltsaker. Fylkesmannen utarbeidet i 2009 en jordvernstrategi for Finnmark: "Jorda i Finnmark - verdt å ta vare på", med formål å gi retning for jordvernarbeidet i Finnmark, med særlig fokus på veiledning av kommunene. I 2010 har vi arbeidet med å gjøre jordvernstrategien kjent i kommunene.

Fra 1. januar 2010 fikk Fylkesmannen innsigelsesmyndighet ift. jordvern, med oppgave å ivareta den nasjonale jordvernpolitikken i planleggingen. Kontrollmekanismen skal medvirke til at kommunene følger opp den fastsatte nasjonale politikken.

2.5 Landbruksbasert forvaltning og næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

Fylkesmannen har en viktig oppgave med å bidra til utvikling og verdiskaping i tilknytning til landbruket og bygdene i Finnmark.

Fylkesmannen har ansvaret for å utarbeide regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling, og koordinere bruken av midlene. Dette gir fylket anledning til lokaltilpasning av nasjonale virkemidler.

Bakgrunnen er at man i større grad ønsker at landbruket bidrar til å skape levedyktige lokalsamfunn, i tillegg til produksjon av mat og trevirke. Målet er å oppnå økt lønnsomhet i den landbruksrelaterte næringsvirksomheten gjennom nyskaping og markedsorientering.

Det er i 2010 arbeidet med oppfølging av tiltak i ”Regional næringsstrategi for Finnmark. Tiltaksplan 2010”, og arbeidet med planlegging av en nettbasert plan for nærings- og bygdeutvikling for Finnmark. Disse planverkene er styrende for bruken av BU-midler både hos Innovasjon Norge (IN) og Fylkesmannens landbruksavdeling.

Større innsatsområder på BU-siden har vært oppfølging av aktiviteten innenfor videreforedling av lokal mat, etablering av et Inn på tunet-fylkesprosjekt, samarbeid med reiselivsnæinga, fokus på utvikling av landbruket i Avjuvarre-regionen. Innen skog har bioenergi og oppfølging av Finnmark Treforum vært i fokus.

Landbruksavdelingen har ansvaret for fordeling av bygdeutviklingsmidlene i fylket mellom Innovasjon Norge og Fylkesmannen. I 2010 ble det fordelt kr 14 mill. kr. i tilskuddsmidler, og 38 mill. kr. i rentestøtte.

Embetet deltar aktivt i det regionale partnerskapet som utformer Regionalt utviklingsprogram (RUP) for Finnmark, med årlige tiltaksplaner. Også i 2010 har videreforedling av råvarer fra landbruket vært et viktig satsingsområde, gjennom programområdet ”Matfylket Finnmark”.

Programområdet ”Matfylket Finnmark” i planen har særlig fokus på samordning av primærnæringene i fylket med tanke på videreforedling, produktutvikling og markedsføring av råvarer produsert i Finnmark.

Naturvernplaner

Fylkesmannen har i 2010 arbeidet intensivt med ferdigstilling av verneplaner for Gohteluoppal nasjonalpark, utvidelse av Øvre Anárjohka nasjonalpark og tematisk verneplan for myrer og våtmarker i Finnmark.

Nasjonalparkplanene ble ferdigstilt i tråd med departementets føringer, mens verneplan for myrer og våtmarker er satt i bero av departementet. Verneplanen har således ligget ute på høring siden mai 2010.

Forvaltning av eksisterende verneområder

Fylkesmannen minimerte innsatsen på informasjon og tilrettelegging i etablerte verneområder pga. arbeidsmengden med gjenstående verneplaner. Dette gikk også delvis ut over framdriften i forvaltningsplanene for Varangerhalvøya nasjonalpark og Stabbursdalen nasjonalpark. Forvaltningsplan for Stabbursdalen ble sendt på høring på slutten av året etter at høringene av verneplanene var avsluttet/avklart. På slutten av året ble arbeidet med forberedelse av lokal forvaltning av nasjonalparkene påbegynt.

Kartlegging av biologisk mangfold

Arbeidet med kartlegging av naturtyper og arter og kvalitetssikring av data for innlegging i Naturbase går framover, om enn ikke så raskt som man gjerne skulle sett. Dette er tids- og kompetansekrevene oppgaver som for vår del også har mistet en del framdrift pga. stor turnover.

Vanndirektivet

Fylkesmannen har i forbindelse med forvaltningsreformen samarbeidet med fylkeskommunen om implementeringen av vannforskriften i Finnmark. Fylkesmannen sitter i Vannregionutvalget for Finnmark.

Fylkesmannen har i 2010 gjennomført diverse overvåkingsprosjekter.

Forurensing

Fylkesmannen har prioritert tilsyn mot bedrifter som håndterer, lagrer eller har farlige kjemikalier som avfall, og deltatt i landsomfattende tilsynsaksjoner.

Arbeidet med grunnforurensing har vært nedprioritert også i 2010.

Det er gitt tillatelse til flere mudringsprosjekt i Finnmark.

2.6 Samfunnstryggleik og beredskap

Fylkesmannen i Finnmark har spesielle utfordringer som stiller krav til beredskapsarbeidet i fylket. Klima, geografi og nærheten til Russland er forhold som må ivaretas i det daglige arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap. Dette gjør at vi ikke bare kan forholde oss til nasjonale og regionale beredskapsutfordringer, men også implementere utfordringer som har utgangspunkt utenfor landets grenser.

Norge er gjennom Fylkesmannen i Finnmark engasjert i flere prosjekter gjennom atomhandlingsplanen for å bidra til en styrket atomsikkerhet. Fylkesmannen gjennomfører også årlige atomberedskapsøvelser med utvalgte kommuner i fylket.

Gjennom Memorandum of Understanding (MOU) er det etablert et samarbeid med andre fylker i Barentsregionen (Murmansk, Lappland, Norrbotten, Nordland, Troms og Finnmark) innen sivil beredskap. Avtalen går ut på å styrke og utvide det internasjonale samarbeidet innen det sivile beredskapsområdet. Det gjennomføres månedlige varslingsøvelser.

Fylkesmannen har hatt sterkt fokus på bedre kompetansen innen ROS, klima, krisehåndtering og helse - og sosialmessig beredskap i kommunene. Dette har vært tema for tilsyn og beredskapsøvelser. Eksterne samarbeidspartnere inviteres til å delta som observatører. Fylkesmannen legger vekt på at relevant faginformasjon er gjort tilgjengelig for kommuner og andre aktører gjennom brev, epost og Fylkesmannens hjemmesider.

Fylkesmannen har i 2010 har et fokus på kommunenes oppfølging av kommunal beredskapsplikt.

Kommunale plansaker etter plan- og bygningsloven har hatt prioritet, i henhold til fylkesmannens sektoransvar på samfunnsikkerhet. Det er en bedring i kommunenes oppfølging av risiko og sårbarhet knyttet til arealforvaltningen. Noen kommuner har utdaterte planer, men vi ser en forbedring fra 2009.

Fylkesmannen har fokus på siv/mil samarbeid gjennom bl.a. sivil-/militært kontaktmøte.

Fylkesmannen har nå tatt i bruk, og gitt intern opplæring i, krisestøtteverktøyet CIM.

Kapittel 3 - Resultatområder

Kongehuset

00.1 Kongelige besøk

H. K. H. Kronprins Haakon besøkte fylket i forbindelse med Finnmarksløpet og Fylkesmannen ivaretok sin rolle med utarbeiding av program og gjennomføring av besøket.

00.2 Tildeling av ordener og medaljer

I 2010 er det ikke innkommet søknader til behandling vedrørende fortjenestemedaljer.

Miljøverndepartementet

Resultatområde 01 Naturens mangfold og friluftsliv

01.1 Bærekraftig bruk og beskyttelse av leveområder

En stor del av avdelingens ressurser er benyttet til å utrede og ferdigstille forslag til vern i Goahteluoppal og til utvidelse av Øvre Anarjohka nasjonalpark. Forslag til vern av myr og våtmark i Finnmark er også utredet og sendt på høring. Arbeidet er gjennomført i samarbeid med arbeidsutvalg opprettet etter konsultasjoner med Sametinget. Vi klarte ikke å tilsette det ekstra personale som det ble gitt midler til før etter at mesteparten av arbeidet var gjennomført. To handlingsplaner ble ferdigstilt, men vi hadde kun kapasitet til å gjennomføre enkelte deler av tiltakene, da medarbeideren som jobbet med dette sluttet til sommeren og det pga verneplanarbeidet ikke var mulig å sette andre på denne jobben.

Forvaltningsplan for Stabbursdalen nasjonalpark og Stabbursdalen landskapsvernområde ble først sendt på høring sent i høst. Da det etter vår vurdering var nok planer sendt ute på høring. Høringsprosessen for myr og våtmark ble utsatt på utbestemt tid etter klager fra ordførerne i Finnmark

01.2 Bærekraftig bruk og beskyttelse av arter, bestander og genressurse

Generell viltforvaltning og tilskuddsforvaltning - vilt

Oppdragene ble utført ihht. tildelingsbrevet, men med lav prioritet. Dette betydde i praksis lang saksbehandlingstid (mer enn 4 uker), og at Fylkesmannen ikke har hatt noen offensiv/initierende rolle på dette fagfeltet.

Forvaltning av anadrom laksefisk og innlandsfisk

Oppdragene ble stort sett utført ihht. tildelingsbrevet, med følgende unntak som ikke ble gjort pga. ressursknapphet:

- legge inn og vedlikeholde data i Registreringsmodulen for Lakseregisteret (gjelder data for vandringsstopp,

fisketrapper, driftsplaner og grense elv/sjø). Bistå med innspill til utvikling av ny forskriftsmodul i Lakseregisteret og til utvikling av ny rapporteringsmodul for overvåking i NLV/NLF. Levere data for fredningssoner ved elveutløp til DN.

Forvaltningen av både Tanavassdraget (inkl. merkantile oppgaver) og Neidenvassdraget, hvor vi i begge elvene samarbeider med finske myndigheter, har tatt en god del av de tilgjengelige arbeidsressursene.

Arbeidet med innlandsfisk har i all hovedsak begrenset seg til veiledning av Finnmark fylkeskommune.

Roviltforvaltning

Oppdragene i tildelingsbrevet ble prioritert høyt, og ble i all hovedsak løst i 2010. Saksbehandlingstiden var kort på søknader om skadefellinger, men noe lengre på søknader om forebyggende/konfliktdempende tiltak (delvis grunnet at tildelingen av FKT-midler til Fylkesmannen tok noe tid). Saksbehandlingstiden for erstatningssaker på både rein og sau var innenfor lovverkets frister.

Fylkesmannen hadde et tett og godt samarbeid med det regionale rovviltprosjektet "Leve i naturen" gjennom året, og er representert i prosjektets styringsgruppe.

Forvaltning av trua arter

Av de trua viltartene har Fylkesmannen et særlig fokus på fjellrev og dverggås, og bidrar ovenfor DN på disse artene ved behov. Fylkesmannen har deltatt i fagkomiteen for prosjekt "Fjellrev i Finnmark".

01.3 Fremmede arter og GMOer

Oppdragene knyttet til fremmede arter har pga. ressursituasjonen hatt lavere prioritet enn andre oppgaver, og Fylkesmannen har ikke hatt noen offensiv/initierende rolle på dette fagfeltet.

På bakgrunn av DN's tildelte midler, har vi jobbet spesielt med pukkellaks, mink, bisamrotte og ørekyte. Vi har også et særlig fokus på mårhund, og bruker noe tid på informasjon samt samarbeid med SNO ifht overvåking av artens sporadiske opptreden i fylket.

01.4 Friluftsliv

Jegerprøven

Fylkesmannen har refundert kommunenes utgifter til jegerprøven.

Friluftsliv

Resultatområde 02 Bevaring av kulturminner

02.3 Kulturmiljø

Resultatområde 03 Rent hav og vann og giftfritt samfunn

03.1 Helhetlig hav- og vannforvaltning

Vannforvaltning

Fylkesmannens arbeid innen dette felt har vært å planlegge o gjennomføre overvåkning i vannområdene. Fylkesmannen har bistått i arbeidet med planleggingen av gjennomføringen forvaltingsreformen på dette fagområdet.

03.2 Overgjødsling og nedslamming

Fylkesmannen har behandlet søknader om tillatelser til akvakultur.

Av ressurs hensyn har det ikke blitt gjennomført undersøkelse av kommunal avløpsmyndighet.

03.3 Oljeforurensning

Fylkesmannen har ikke deltatt på øvelser eller styremøter IUA i Finnmark i 2010. Det har ikke blitt gjort oppdateringer i MOB-SJØ eller MOB-LAND.

03.4 Miljøgifter

Fylkesmannen har behandlet søknader om mudring og dumping av sedimenter.

Fylkesmannen har veiledet kommuner i myndighet etter kap 2 i forurensningsforskriften.

På grunn av ressurs situasjonen har vi ikke fulgt opp skipsverft som omtalt i embedsoppdraget.

03.5 Avfall og gjenvinning

Fylkesmannen har deltatt på den landsdekkenede aksjonen mot mottaksanlegg for farlig avfall.

Informert kommuner om deres myndighet etter forurensningsloven

Resultatområde 04 Et stabilt klima og ren luft

04.1 Klimaendringer

04.4 Lokal luftkvalitet og støy

Støy er fast tema i plansaker der det er relevant.

Resultatområde 05 Internasjonalt miljø samarbeid og miljø i nord- og polarområdene

Arbeidet på dette området skjer i henhold til internasjonale avtaler:

Den blandede norsk-russiske miljøvernkommisjon og dens arbeidsprogrammer, herunder trepartssamarbeidet i Pasvik (Pasvik-Inari Trilateral Park og Pasvikprogrammet - tre-lands miljøovervåking) og tre-lands samarbeid om laksen i Barentsregionen (Prosjektet "Kolarctic salmon 2011-2013").

Barentsrådet med ministerdeklarasjoner og Barents Regionrådet og dens regionkomite.

Norsk-finsk grensevassdragskommisjon.

Overenskomst mellom Norge og Finland om lakseforvaltningen i Tana og Neiden.

Nordkalottens miljøråd under Nordkalottrådet.

Resultatene fra prosjektene gir et bedre kunnskapsgrunnlag for miljøvernforvaltningen i Finnmark, da de er med på å avdekke og overvåke utslipp fra naboland, og dermed til å beskrive miljøtilstanden i vann- og naturressurser. Prosjektene bidrar til å gi lokalbefolkningen svar på spørsmål om miljøtilstanden. På sikt vil man oppnå en bedre, mer langsiktig og mer samstemt forvaltning av grensekryssende dyrebestander og felles vannressurser.

05.1 Miljø samarbeid i internasjonale miljøfora, herunder EUs miljø samarbeid og UNEP

05.2 Geografisk rettet miljø samarbeid, herunder miljøbistand

05.3 Miljø samarbeid i nord- og polarområdene

Gjennomførte aktiviteter i 2010 er:

Norge-Russland samarbeidet: videreutvikling og oppfølging av det felles norsk-russisk-finske miljøovervåkingsprogrammet (Pasvikprogrammet) som skal vise og dokumentere effekter av grenseoverskridende utslipp i et forandret klima og effekter av vassdragsregulering. Utvikling og videreføring av trepartssamarbeidet om verneområdene i Pasvik-Inari regionen, oppfølging av den felles tiltaksplan og deltagelse i arbeidet med oppfølging av signert memorandum om Green Belt of Fennoscandia. Videreutvikling av tre-lands sjølaksefiskesamarbeid mellom Finnmark, Murmansk og Lappland (Kolarctic salmon - godkjent til finansiering gjennom EUs Kolarctic ENPI CBC program i årene 2011-2013).

Barentssamarbeidet: Ledelse av den Regionale miljøverngruppen og deltagelse i den nasjonale undergruppen for vannspørsmål. Arbeid med rullering av den Regionale gruppens strategi og tiltaksplan for årene 2011-2014.

Den norsk-finske grensevassdragskommisjon: det årlige møtet i kommisjonen ble avholdt 16.-18. november i Lappland.

Overenskomst mellom Norge og Finland om lakseforvaltningen i Tana og Neiden: forhandlinger om fiskeregler for tilreisende fiskere i Tanavassdraget gjennomført med finsk part, ELY-keskus. Møter om forvaltningen om Neiden er gjennomført.

Nordkalottens miljøråd: deltagelse i miljørådets møter. Seminar om lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* gjennomført og rapportert i samarbeid med Mattilsynet (region Troms og Finnmark) i oktober 2010 i Pasvik.

Resultatområde 06 Planlegging for en bærekraftig utvikling

06.1 Ansvar for at nasjonal politikk formidles og ivaretas

Fylkesmannen bestreber seg på å behandle alle plan- og dispensasjonssaker vi mottar som varsel eller på høring, samt være tilgjengelig for spørsmål fra kommunene i forhold til bruk av plan- og bygningsloven og ivaretagelse av nasjonale interesser.

Fylkesmannen kunne av kapasitetsmessig grunner ikke delta i kursing av kommunene i pbl i 2010 som ble organisert av fylkeskommunen. Dette ble etterlyst av noen kommuner.

06.2 Fylkesmannen som styringsmessig bindeledd og rettssikkerhetsgarantist

Ingen særskilte kommentarer fra juridisk stab ut over ressursrapporteringen.

06.3 Samordning av statlige interesser

Fylkesmannen deltar i Regionalt planforum. Fylkesmannen foretar ellers i sin saksbehandling en løpende vurdering av om andre statlige myndigheter kan være uteglemt, særlig gjelder dette i saker som berører vassdrag hvor NVE er uteglemt i en del saker. Statlig samordning skjer også ved en samordning av tilsynsvirksomheten rettet mot kommunene.

06.4 Kart og geodata

I 2009 ble Fylkesgeodataforum ("Finnmark Digital") gjenopprettet i samarbeid med Statens Kartverk Finnmark. Det ble dannet to underutvalg, en for basisgeodata og en for plan- og temadata, som begge består av representanter av offentlige embeter og kommuner. Dermed ble det skaffet både en diskusjons- og arbeidsforum for bedre utbytte av geografisk informasjon. Det ble satt opp en handlingsplan for tidsrommet 2010-2013.

Implementeringsløsning for GIS i saksbehandlerverktoy ePhorte ble lagt online i en testversjon: www.geoport.no. FMFI følger med utviklingen.

Fylkesatlas Nordatlas (www.nordatlas.no) ble også i 2010 kraftig utbygget, har fått nye kategorier, mange nye datasett og er blitt enda mer folkelig. I begynnelsen av 2010 ble siden oppdatert til den nye versjon av Adaptive som blir enda mer brukervennlig.

Resultatområde 07 Tverrgående virkemidler og oppgaver

07.2 Kunnskapsoppbygging og miljøinformasjon

Fylkesmannen har superbruker på Forurensing og har oppdatert Forurensning så godt som mulig ut fra tilgjengelige ressurser.

Miljøstatus har vært nedprioritert pga manglende ressurser. På slutten av året ble oppdatering av sidene påbegynt

07.3 Virkemidler og prosesser

Vi har deltatt i de landsdekkende tilsynsaksjonene. I tillegg har vi gjennomført egeninitierte tilsyn i løpet av året.

Ressursrapportering

600.000 av ressursbruk som er ført på 050 er feilført og skal fordeles med 400.000 på 010, 50.000 på 030, 50.000 på 060 og 100.000 på andre oppgaver MD

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
01 Naturens mangfold og friluftsliv	kr 2 821 664,41	kr 2 947 066,85
03 Vannforurensning, miljøgifter og avfall	kr 1 737 364,93	kr 405 248,18
04 Luftforurensninger og klima	kr 0,00	kr 0,00
05 Int. miljøsamarbeid i nord- og polarområdene	kr 664 546,31	kr 157 364,90
06 Planlegging for en bærekraftig utvikling	kr 725 113,09	kr 0,00
07 Andre virkemidler	kr 18 558,96	kr 419 529,80
Andre oppgaver under MD	kr 36 932,95	kr 0,00
Sum:	kr 6 004 180,00	kr 3 929 209,00

Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

21.1 Jordbruk

En hovedutfordring i Finnmark er å opprettholde antall gårdsbruk, etter en jevn nedgang i fylket de siste årene. Primærproduksjonen i fylket holder seg noenlunde stabil, men nedgang i antall gårdsbruk bidrar til å tynne ut fagmiljøene i distriktene, og svekke grunnlaget for logistikk og infrastruktur. Antall søkere om produksjonstilskudd var 362 i 2009 og 360 i 2010. Fulldyrka jordbruksareal og innmarksbeite i drift var i 2010 på 93 896 mot 96 397 i 2009, altså en nedgang på 2 501 daa. En del av nedgangen kan skyldes korreksjoner foretatt gjennom gårdskartprosessen.

Finnmark hadde ved søknadsfristen i desember 2010 en søker til rekrutteringskvoter, mot to i 2009, hvorav en fikk innvilget søknaden i 2010. For øvrig øvrig har det vært stor interesse for kvotekjøp, noe som også vitner om en viss optimisme blant vel etablerte melkeprodusenter. En utfordring videre er å følge opp disse med nyetablering og utbygging av melkeproduksjonsbruk.

I enkelte områder har det vært stor aktivitet i bruksutbyggingen, i andre områder er aktiviteten faretruende lav, og en frykter at store deler av driftsapparatet går ut av dato de nærmeste åra dersom brukerne ikke snart kommer igang med ombygging eller nybygg.

Fylkesmannen ser behov for å øke innsatsen i enkelte deler av fylket for å bidra til å sikre jordbruksproduksjonen. I 2009 igangsatte Fylkesmannen sammen med IN og Sametinget arbeidet med et utviklingsprosjekt for landbruket i Porsanger, Karasjok, og Kautokeino, som kommunene selv har fått ansvar for videre. Fylkesmannen har i 2010 bidratt i utvikling av hovedprosjektet.

I andre områder, spesielt i kyst-Finnmark er jordbruksaktiviteten lagt ned tidligere, men grunnlaget for å gjenoppbygge landbruket og tilleggsnæringer ut ifra eksisterende ressurser er tilstede. I slike områder kan utvikling av landbruk og tilleggsnæringer være et viktig bidrag til verdiskaping i tilknytning til for eksempel reiseliv, utmarksnæringer, og inn på tunet og bidra til å styrke lokalsamfunnene.

På samme måte er det ulikheter i fylket med tanke på press på jordbruksarealer. I Alta er tilgang på jord for mange gårdbrukeres vedkommende en minimumsfaktor, imens det i andre områder i fylket må fokuseres på å unngå gjengroing av jordbruksarealer. Nesseby kommune er et godt eksempel på god vekst i landbruksproduksjonen, samtidig som det er store arealer ute av drift. Dette er en utfordring med tanke på arealenes produksjonsverdi

forringes, og at kulturlandskapsverdien forringes. Totalt sett er det en utfordring å sikre arealgrunnlaget for jordbruket, og bevisstgjøre kommunene om dette ifbm arealplanarbeidet.

Fylkesmannen har i 2010 arbeidet med en ny Nærings- og bygdeutviklingsplan for Finnmark, gjennom en prosess med bred deltakelse fra fagmiljøet innen landbruk, kultur og reiseliv i fylket. Fylkesmannen ser for seg å utarbeide en nettbasert BU-plan og la denne danne basisen for ei "nettbygd" som skal samle fagmiljøet og være lett tilgjengelig, brukervennlig, dynamisk og inspirerende. Arbeidet vil bli ferdigstilt så snart det er mulig ift. den nye landbruksmeldingen som kommer i 2011, og øvrige sentrale styringsdokumenter.

Fra kap 1144 post 77 er det i 2010 innvilget kr 35 000,- til beitedyr/rovvilt/samfunn-prosjekt "Eallit luonddus/Leve i naturen". Prosjektet er regionalt og med flere målsettinger som er viktige og i tråd med de nasjonale målene. Det skal bl.a. arbeides med å utvikle og gjennomføre målrettede tiltak som kan bidra til å redusere tap av beitedyr til rovvilt (dialogmøter, skadefellingslag m.m.).

Fylkesmannens hovedinntrykk er at kommunene i Finnmark har tar ansvaret alvorlig med å sikre en tilfredsstillende dekning av dyrehelsepersonell. De interkommunale samarbeidsavtalene fungerer godt, og på lokalt nivå er det godt og konstruktivt samarbeid mellom administrasjonskommunene og veterinærene som bidrar til en tilfredsstillende klinisk veterinærdekning og vaktordning.

For å sikre kliniske dagtjenester fremkommer det i rapportering at mange av kommunene må bruke noe av egne midler til stimuleringstiltak utover den statlige potten som Fylkesmannen tildeler. Vaktordningen kunne regnskapsmessig og rapporteringmessig vært gjort mer rasjonell ved at en kom frem til en løsning hvor kalenderåret blir fulgt.

Tapsstatistikk sau på utmarksbeite

Embeter	Antall sau sluppet (innen organisert beitebruk)		% tilslutning til org. beitebruk i fylket	Tapsprosent		Total tapsprosent	
	Sau	Lam		Sau	Lam	2010	2009
FMFI	7499	12523	84	4,84	9,85	7,97	10,05
Sum	7499	12523	84	0	0	0	

21.2 Skogbruk

Skogkultur

Det er stort behov for investering i skogkultur i fylket, særlig tynning i barskogområdene. Tildelingen til skogkultur gjennom NMSK var på kr 350 000,-. I tillegg fikk vi omdisponert kr 80 000,- fra skogsveg til NMSK slik at vi totalt hadde kr 430 000,- til disposisjon. Hele tildelingen er disponert, og vi ser at det er behov for en styrking av denne potten. For vårt fylke er det helt avgjørende for aktiviteten i skogbruket i fylket at NMSK-tildelingen økes.

Totalt er det satt ut 14 090 planter i 2010, av furu, gran, sibirsk lerk og bjørk. Planteaktiviteten burde ha vært langt høyere, men av en begrenset pott er tynning prioritert. Selv om plantetallet er lavt, er det forholdsvis bra foryngelse etter hogst. Det skyldes at forholdene for naturlig foryngelse er relativt gode på våre boniteter.

Det er gjort ungskogpleie på totalt 60 daa, noe som er svært lavt. Årsaken er først og fremst at vi har lav andel hogstklasse II i fylket, sammenlignet med III og IV. Dermed er tynning mer aktuelt hos oss enn ungskogpleie. Tynningsaktiviteten har også i år vært høy - 1212 daa. Dette er hovedsaklig maskinell tynning i barskog i Alta og Sør-Varanger, der mye av virket går til energiformål, men også noe tas ut til sagbruk og videreføring.

Utsiktsrydding

Selv om det ikke ble gitt midler sentralt til utsiktsrydding i 2010 satte Fylkesmannen av egne midler fra kystskogbrukspotten og NMSK potten til å videreføre arbeidet fra 2009. I tillegg fikk vi finansiering fra kommuner, Statens vegvesen og Finnmarkseiendommen slik at det ble gjort arbeid for ca 650 000 kr dette året. Tiltaket ble meget godt mottatt i kommunene og det etterspørres en videreføring.

Avvirkning

Det er lav hogstaktivitet i fylket, noe som henger sammen med lite hogstmoden skog generelt og få foredlingsbedrifter. Slutthogsten ligger på ca 1 500 kubikk furu som foredles på mindre sagbruk og trebedrifter. Tynningshogsten i furu utgjorde ca 4 500 kubikk. Av bjørk hogges det mest til eget bruk, på Finnmarkseiendommens grunn - omlag 10 000 kubikk. Privat hogst på lauvskogen anslås til ca 5 000 kubikk. Det er forholdsvis stor import av råvirke av bjørk fra Finland og noe fra Russland, til vedproduksjon.

Bioenergi

Per i dag fyres det med skogsflis på to større anlegg i Alta i regi av Finnmark miljøvarme. Virkesbehovet hit er omlag 4500 fm³. Energiflistilskuddet har blitt viktig for å få fram virke til lokal varmeproduksjon. Totalt er det godkjent tilskudd til 3495 lm³ skogsflis som er beregnet til et tilskudd på kr 243 866 kr. I tillegg er det innvilget tilskudd på 482 m³ fastvirke tilsvarende kr 9640,-. Energiflistipotten sentralt strakk ikke til i 2010, og søknadene går dermed over til 2011.

Det er arbeidet med å utvikle kompetansen innen bioenergi. Finnmark har en kompetansehevingsplan for bioenergi 2009 - 2011 der aktører i næringa kan søke midler for å øke sin kompetanse på bioenergi. Det er gitt støtte til gjennomføring av bioenergiseminar i Kirkenes der offentlige byggeiere og kommuner var målgruppa. og det er gitt støtte til deltakelse på Bioenergidagene 2010.

Skogsvegbygging

Det er ikke bygd nye skogsbilveger dette året, men opprusting av eksisterende veger går videre i Alta og Sør-Varanger. I tillegg er det gjort et arbeid med å oppdatere skogsvegsbasen i regi av prosjekt Kystskogbruket. Neste steg blir å utarbeide hovedplan for veg i de viktigste skogkommunene.

Skogbruksplanlegging

Finnmarkseiendommen holder på med retaksering av sine barskogsarealer. I 2010 ble taksten for barskogen i Porsanger og Karasjok avsluttet. Det er taksert et areal på totalt 167 315 daa og det er gitt et tilskudd på kr 774 000 til prosjektet fordelt på 2009 og 2010. Det var ingen takster på privat grunn.

Kystskogprosjektet

Finnmark deltar i styringsgruppa for kystskogbruket og forvalter de særskilte midlene til satsing innenfor prosjektet. Det ble utbetalt tilsammen kr 228 998,- i støtte til fellesprosjekter og fylkesprosjekter. Det er arbeidet videre med skognæringsforum i fylket, Finnmark Treforum, som omfatter skog- og trenæringa i fylket. Aktiviteter dette året har vært en fagsamling om "bedre utnytting av lokal furu til godt betalte formål", der Materialbanken på Røros var kursholder. Vi er godt i gang med skogsvegprosjektet der vi har gjort en oppdatering av skogsvegsbasen for vårt fylke og vil begynne på hovedplan for veg i de viktigste skogkommunene.

Kurs i skogbruket blir også belastet de frie midlene av kystskogbrukspotten. Det har vært holdt kurs i Kirkenes og i Alta gjennom Aktivit skogbruk sitt tilbud.

21.3 Bygde- og næringsutvikling

Samarbeid

Landbruksavdelinga deltar aktivt i den landbruks- og bygdebaserte næringsutviklinga i fylket, og bidrar med kompetanse, faglige og økonomiske ressurser.

Fylkesmannen deltar i det regionale RUP-partnerskapet i fylket og er delaktig i utforming og oppfølging av Regionalt utviklingsprogram (RUP). Under programområdet Matfylket Finnmark har landbruksnæringa, sammen med reindriftsnæringa og fiskeri og havbruk, sterk fokus på strategier og tiltak innen videreforedling av råvarer produsert i fylket, i tillegg til strategier og tiltak for å opprettholde og utvikle primærproduksjonen. Deltakelse i partnerskapet bidrar til å skape en god kontaktflate både mot andre offentlige virkemiddelaktører og næringsliv i fylket.

Finnmark fylkeskommune ansatte i 2010 egen landbruksrådgiver, som vi har etablert et godt samarbeid med.

Fylkesmannen har et nært samarbeid med Innovasjon Norge om oppfølging av strategier og tiltak i "Strategisk BU-plan for Finnmark", og samarbeider godt om politikktutforming, kompetanseheving for kommunene og forvaltning av BU-tilskudd.

Det samarbeides tett fra sak til sak, men også ved utforming av strategier, planer og prosjekter.

Fylkesmannen startet i 2010 arbeidet med en ny plan for bygdeutvikling, og satser på en nettbasert portal som vi håper skal være nyskapende innen dette arbeidet. Nettportalen er tenkt som en interaktiv side til inspirasjon og aktiv bruk både av offentlige og private aktører.

Hos Fylkesmannen i Finnmark blir en del av de fylkesvise BU-midlene til utrednings- og tilretteleggingstiltak øremerket til praktikantordning, grøftetilskudd, tilskudd til kompetanseheving og tilskudd til onnebarnehager og landbruksrelatert undervisning.

Fylkesmannen har i tillegg løpende kontakt og oppfølging av Bioforsk Nord Svanhovd i forbindelse med at Fylkesmannen tildeles fagsentermidler fra LMD som så videreføres til Bioforsk. Det gjennomføres årlige møter for å rapportere og drøfte bruken av fagsentermidlene.

Fylkesmannen har i 2010 opprettet en 100% prosjektstilling i forbindelse med Inn på tunet (IPT)satsingen i fylket. Prosjektet er også et tverrrektoriel satsingsområde på embedet, der flere avdelinger deltar. Prosjektet varer ut 2012. Vadsø og Nesseby/Tana har egne IPT prosjekter og 8-10 gårder er i etableringsfasen i de tre kommunene. Porsanger og Sør-Varanger avsluttet sine kommunale prosjekt høsten 2010. Det er etablert 8-10 IPT-gårder i disse to kommunene. Foruten disse prosjektkommunene er det etablert ca 10 IPT-gårder i Alta og Kvalsund. Det er i hovedsak kommuner og NAV som er kjøpere av tilbudene på gårdene.

Koordineringsansvar for prosjektsamarbeid på landbruksområdet mellom Norge og Russland

Fylkesmannen i Finnmark overtok koordineringsansvaret for norsk-russiske landbruksprosjekter fra FM Troms 1.1.2010.

Vi har egen koordinator, men flere ved avdelinga er involvert i arbeidet, avhengig av prosjektenes fagområder. Vi har i 2010 hatt et nært samarbeid med tidligere prosjektleder, spesielt ift kontaktene med Arkhangelsk. Av prosjekt som er videreført inn i 2010 er det UD finansierte "Frødyrking av engvekster tilpasset Nordvest-Russland". Samarbeidspartnere i Murmansk: Polar forskningsstasjon, Apatity, Polar Alpin Botanisk Hage, Kirovsk og Murmansk regionale administrasjon, komité for landbruk. Prosjektansvaret overføres til Bioforsk Nord, som søker ny finansiering fra 2011.

Bioforsk Nord Holt har også samarbeidet bl.a. med Polar forskningsstasjon i Apatity om utprøving av russiske sorter av rips og solbær i Norge.

FM Finnmark har i år hatt fokus på Arkhangelsk, først med et innledende møte med regional landbruksadministrasjon i juni for å forberede deltakelse under Margaritinskaya messa i september og senere deltakelse på messa med underskriving av intensjonsavtale om samarbeid.

Under besøkene har det kommet frem flere konkrete områder hvor russerne ønsker samarbeid, bla. videreføring av de store mengder bær som finnes i Arkhangelskregionen. De ønsker også samarbeid om saueproduksjon, men foreløpig er det ikke norske interessenter.

Til messa tok vi med en delegasjon fra Nordland, Troms og Finnmark som sørget for at Norges allsidige landbruk fikk oppmerksomhet. Vi viste frem allsidig gårdsdrift, Inn på tunet og lokale spesialiteter som kvann og rabarbra fra Tana, tørrfisk fra Kiberg og selskinnsprodukter fra Porsanger. Det ble også servert fiskesuppe av tørrfisk fra Kiberg.

I løpet av messedagene ble det arrangert rundebordkonferanse samt individuelle møter mellom norske deltakere og russere som hadde sammenfallende interesser:

- Mattilsynet møtte regional veterinær og matforvaltning i Arkhangelsk der de informerte hverandre om sine oppgaver og arbeidsmetoder.
- Gårdbrukerne fra Nordland holdt foredrag om gårdsturisme for en forsamling der temaet var turisme i Arkhangelskområdet.
- Tana videregående skole og Finnmark Bondelag møtte representanter for Arkhangelsk landbruksskole for å

diskutere utveksling av studenter.

- Skinnhåndtverkere fra Nenets autonome område møtte norsk skinnhåndtverker og fikk vist sine kunster og produkter. Med på møtet var også en representant fra De Samiske samlinger i Karasjok
- Tre representanter fra Foreningen for ville vekster "ØkoPomorje" presenterte videreforedla urteprodukter og fortalte hvordan de var organisert.

Disse individuelle møtene resulterte i ønsker om oppfølging og videre samarbeid, noe som vil bli fulgt opp i 2011.

Vår fylkesmann var med til Arkhangelsk og møtte bla. guvernøren. Som en oppfølging av besøket har nå fylkesmannen og fylkesordføreren invitert til gjensisitt.

Murmansk region har FM Finnmark mye kontakt med på andre områder enn landbruk. Det er nå laget et utkast til avtale om samarbeid mellom Regjeringen i Murmansk Oblast og Fylkesmannen i Finnmark for perioden 2010 – 2013 hvor landbruk er et eget punkt. Avtalen planlegges underskrevet i begynnelsen av 2011.

I 2010 har det vært 2 besøk til Murmansk oblast. En workshop om næringsutvikling i tilknytning til vernede områder, samt et besøk sammen med Finnmark skogselskap ifm 10-årsdagen for russisk-norske skogplantingsprosjekt i pechenga kommune.

I forbindelse med CAC-konferansen i Alta presenterte vi Finnmark for en russisk delegasjon med buss fra Murmansk til Alta.

Vår koordinator har startet på et russiskkurs i Russland.

Rapport på bruk av BU-midlene fra Innovasjon Norge

Fylkesvise BU-midler til Innovasjon Norge for 2010 utgjorde til sammen kr. 21 445 495 hvorav kr 7 283 579 ble overført fra 2009 + tilbakeførte midler kr 2 361 916. Til sammen for tradisjonelt og tilleggsnæringer er det i 2010 innvilget tilskudd på kr 12 909 740 ekskl. rentestøtte.

Rentestøtte ble i 2010 innvilget med lånebeløp 11 382 000. Rentestøtten utgjorde i 2010 1,3 %.

Totalt behandlet Innovasjon Norge 35 søknader innen BU-ordningen i 2010.

Det ble gitt tilsagn for til sammen kr. 12 909 740 fordelt på 34 søknader, 1 søknad ble avslått

Tradisjonelt landbruk

Det er gitt i alt 21 tilsagn om tilskudd og 10 tilsagn om rentestøtte til tradisjonelle næringer. 12 tilsagn er gitt til melkeproduksjon, 5 er gitt til sauebruk, ett til ombygging av hønsehus, ett til økologisk produksjon av grønnsaker (Bioforsk), grøftetilskudd til FMLA og et pilotprosjekt i urfolksregion.

Tilleggsnæringer

Det er gitt i alt 13 tilsagn om tilskudd.

Fylkesmannen i Finnmark

Fylkesvise BU-midler for FMLA Finnmark utgjorde i 2010 til sammen kr 2,2 millioner kroner. I tillegg ble det overført kr 321 932 fra 2009. Fylkesmannen i Finnmark overtok i 2005 ordningen med tilskudd til grøfting fra Innovasjon Norge, uten at det fulgte midler med. Fylkesmannen har derfor tatt av midlene til utredning og tilrettelegging for å kunne støtte grøftetiltak.

De siste årene har vi opplevd en stor økning i etterspørselen etter grøftetilskudd. Finnmark er normalt et fylke med lite nedbør. De siste års økte nedbørmengder har avslørt svakheter i grøftesystemene. Fylkesmannen

anser grøfting som svært viktig. Ei jord i god hevd er grunnlaget for god jordbruksdrift, og ikke minst forebyggende med tanke på avlingsskader.

Fylkesmannen tok derfor dette opp med Innovasjon Norge, og fikk overført kr 1 mill til grøfting. Da midlene kom så seint på året, rakk vi ikke å innvilge alt. kr 250 000 er overført til 2011.

Bruken av midlene

Det er tildelt i alt kr 3 003 062 fordelt på 69 søknader.

Utrednings- og tilretteleggingstiltak

I 2010 ble 24 søknader innvilget og 6 avslått. Tilsammen kr 1 761 799. En stor del av søknadene dreier seg om fremme av lokal matproduksjon, Inn på tunet-prosjekter i regi av kommuner og Fylkesmannen Ellers er det gitt tilskudd til tiltak for å støtte det tradisjonelle landbruket.

En del av utrednings- og tilretteleggingsmidlene benyttes til FoU-prosjekter i regi av Bioforsk og andre forskningsmiljøer.

Grøftetilskudd

Det er innvilget 19 søknader på kr 1 094 481 fordelt på 749 dekar direkte berørt av grøftinga. Ordningen omfatter grøfte- og kanaliseringstiltak på eksisterende dyrka jord.

Landbruksrelatert undervisningsopplegg/onnebarnehage

23 søknader i 2010 mot 24 i 2009. Innvilget beløp til sammen kr 128 307.

Ordningen omfatter tilskudd til gårdsbesøk, innkjøp av landbrukslitteratur, frø til såing, settepoteter, jordbærplanter og lignende. Barnehager og skoler (småskoletrinnet) kan søke.

Praktikantordninga

Det ble ikke innvilget noen søknader om tilskudd til praktikant i 2010. En søknad ble avslått pga for lav alder på praktikanten. I 2009 ble 5 søknader innvilget.

Kompetansehevingsmidler

Finnmark fylkeskommune overtok i 2010 ordningen med tilskudd til kompetansehevende tiltak, men fylkesmannen avsatte på begynnelsen av året en liten pott til dette formålet.

Det ble innvilget tre søknader med tilsammen kr 18 775. En søknad ble avslått.

Om satsingsområdene

Strategi 1: Økt videreføring lokalt

I løpet av 2010 organiserte en del av de lokale matprodusentene seg i nettverket "FinnmarksMat" med bedriftsnettverksstøtte fra Innovasjon Norge. Fylkesmannen og KSL Matmerk har også

bidratt. Fylkesmannen har støttet lokalmat-profilering på matfestivaler i fylket, et prosjekt i regi av Bioforsk med fokus på økt grønnsakproduksjon samt studietur til Hemsedal.

Strategi 2: Styrke eksisterende produksjonsmiljøer

Under denne strategien har Fylkesmannen gitt tilskudd til grøfting og kompetanseheving, TINE sitt prosjekt "Melk i framtida", verdiskapingsberegninger gjort av NILF, prosjektet "Leve i naturen" om rovvilt i beiteområder samt klimaforskningsprosjekt i regi av Nordlandsforskning.

Et eget forprosjekt for landbruket i kommunene Karasjok, Kautokeino og Porsanger satt i gang. Stor nedgang og liten eller ingen rekruttering er alarmerende i dette området. Dette prosjektet støttes også av Innovasjon Norge og Sametinget. Prosjekteiere er de tre kommunene.

Strategi 3: Økt verdiskaping fra skog- og treprodukter

Ingen spesielle tiltak støttet av BU-midler i 2010.

Strategi 4: Utmarksnæringer

Kurs om samisk bruk av viltvoksende urter.

Strategi 5: Fremme utvikling av ny næringsvirksomhet i landbruket

En stor del av BU-midlene ble i 2010 brukt på Inn på tunet satsing. Fylkesmannen ansatte i 2010 egen prosjektleder for tre år, en samfinansiering med Innovasjon Norge. I tillegg er det støttet egne prosjekt i tre kommuner samt at en kommune har fått midler fra Inn på tunet-løftet.

Strategi 6: Sikre rekruttering til landbruket og bygdene

Ungt Entreprenørskap og Finnmark 4 H er innvilget støtte til matsatsing blant unge. Landbruksrelatert undervisningsopplegg ser vi som et ledd i rekruttering.

Samarbeid og resultater i arbeidet med kommunene som førstelinjetjeneste.

Fylkesmannen i Finnmark tar sikte på å være et kompetansesenter for kommunene og andre samarbeidspartnere. Det arrangeres årlig fagsamlinger for landbruksforvaltninga i kommunene, faglagene og alle aktører i fagmiljøet. Fagsamlinger arrangeres også i regi av Innovasjon Norge, Finnmark.

I 2010 etablerte vi et formelt samarbeidsorgan bestående av Fylkesmannens landbruksavdeling, Innovasjon Norge, Sametinget, Fylkeskommunen, Bondelaget og Bonde- og Småbrukerlaget.

For øvrig avventer vi IN og Finnmark Fylkeskommune når det gjelder arbeidet med styrking av førstelinjetjenesten på landbruksområdet i kommunene, særskilt i forhold til "kommuneprosjektet", og er klare til å delta aktivt i dette arbeidet.

Resultatområde 22 Klima og miljøtiltak i landbruket

22.3 Miljøprogram og miljøplan

Innsatsen i forhold til forurensning dreier seg for Finnmarks vedkommende om oppdatering av avdelingens fagpersoner og kompetanseheving i kommunene som ansvarlig for håndtering av bla. husdyrgjødsselforskriften. Gjennom miljøplan i landbruket er også forsøksringene viktige samarbeidspartnere og fagmiljø i forhold til implementering av kunnskap og holdninger direkte overfor næringsutøvere. Fylkesmannen bidrar faglig i dette arbeidet, bl.a med tilskuddsmidler til kompetanseheving innen forurensning og miljø.

Landbruksavdelingen deltar også på møter i vannregionutvalget og bidrar faglig i diskusjoner og vurderinger av tiltaksplaner for vannområdene med tanke på eventuelle påvirkninger fra landbruket.

I 2010 deltok vi på en nasjonal fagsamling om oppfølging av vannforskriften i landbruksforvaltningen.

Finnmark har utover dette relativt begrensede utfordringer knyttet til erosjon og avrenning fra jordbruksarealer. Jfr Miljøprogrammet for landbruket i Finnmark er utfordringene innen forurensning knyttet til å begrense punktutslipp, og bidra til ryddige og pene gårdsbruk, og med den utfordringen som ligger i de geografiske avstandene, bidra til gode innleveringsordninger for avfall.

Miljøprogram for Finnmark har hovedfokus på følgende overordnede miljøutfordringer:

1. Redusere gjengroing i kulturlandskapet og utnytte beiteressursene
2. Medvirke til miljørettet og lønnsom nærings - og jordbruksutvikling
3. Bevare særskilte kvaliteter i samiske kulturlandskap
4. Bevare kulturhistoriske landskap, verdifulle kulturmarkstyper og biologisk mangfold
5. Bevare verdifulle bygninger og anlegg
6. Miljøtiltak i skog
7. Forebygge forurensning fra landbruket
8. Jordvern

Hoveddelen av SMIL-midlene har gått til kulturlandskapstiltak og en mindre andel til forurensningstiltak.

Den viktigste strategien for å hindre gjengroing i kulturlandskapet i Finnmark er å opprettholde aktivitet og produksjon i primærlandbruket. Slått og beiting i innmark og utmark er den mest effektive og hensiktsmessige metoden for å holde kulturlandskapet i hevd. Fylkesmannen har utformet tilskuddsordninger med tanke på de spesielle utfordringene i fylket.

Målrettingen av tilskuddsmidler gjennom RMP-tilskudd i Finnmark har tydelig medført at brakk jord har blitt tatt i bruk og at større arealer med beite i innmark og utmark har blitt tatt i bruk. I deler av fylket har det også vært betydelig flere hesjer å se etter innføring av tilskuddet. Regionale miljøtilskudd har bidratt til økt inntekt på enkeltbruk, og dermed et styrket inntektsgrunnlag, som en positiv effekt ved siden av miljø og kulturlandskapsmessige effekter i innmark, utmark og skog.

I 2010 hadde vi under regionale miljøtilskudd i alt 13 regionale miljøtilskudd. Tilskuddsordningene i Finnmark er rettet mot tiltak som høsting på tidligere dyrka jord, spesielle driftsforhold, kulturminner og kultur miljøer samt hesjing, skjøtsel i tett skog, og til beiteførsel.

Klimaarbeid

Det er gitt innspill på klima- og energiplanen til Finnmark fylkeskommune. Ellers er det informert om skogens klimabidrag til kommuner og gjennom aktiviteter i regi av Finnmark skogselskap og Finnmark treforum.

Midler til informasjons- og utviklingstiltak på miljøområdet

Finnmark fikk i 2010 tildelt en pott på kr 140 000. Overførte midler fra 2009 var på kr 24 286, slik at samla pott for 2010 var på kr 164 286.

Det ble gitt 12 tilsagn på tilsammen kr 171 635. Søkere har vært Forsøksringene/landbruksrådgivningen, Bondelag, Sau- og geitlagslag og en kommune. Aktivitetene har dreid seg om våronnmøter, miljøplanmøter, autorisasjonskurs i plantevern og andre kurs, markdager om riktig gjødsling mm. I tillegg har Fylkesmannen satt av penger til deltakelse på slåttekurs og til en kulturlandskapspris.

Tilskudd fra regionalt miljøprogram utbetalt 2010 etter søknadsomgang 2009 - kroner utbetalt til hovedområder

Embeter	Gjengroing	Avrenning til vassdrag	Kulturminneverdier	Tilgjengelighet og friluftsverdier	Verdifulle kulturlandskap	Plantevernmidler	Avfallsinnsa
FMFI	2322033	0	95900	15225		0	0
Sum	2322033	0	95900	15225	0	0	

22.4 Økologisk landbruk

Fylkesmannen i Finnmark utarbeidet i 2009 en ny strategisk plan for økologisk landbruk i Finnmark. Planen gjelder for årene 2010-2015. Målet er at 7 % av dyrka mark i drift skal drives økologisk innen 2015.

Statistikk pr 31.12.2010

	Pr 31.12. 2010
Antall bruk innmeldt i Debio	8
Areal godkjent økologisk	1906
Areal i karens	28,5
Dyr godkjent økologisk	369
Dyr i karens	0

Kilde: Debio

I løpet av 2010 er en ny bruker registrert og godkjent av Debio. Det er Tana videregående skole som har fått godkjent sin økologiske demonstrasjonshage. Debiogodkjent areal tilsvarer ca 2 % av areal i drift.

Oppfølging av Handlingsplan for økologisk landbruk i Finnmark

Fylkesmannen i Finnmark fikk i 2010 kr 325 000 til gjennomføring av tiltak i tråd med Handlingsplanen. I tillegg ble det overført kr 123 245 fra 2009. Det ble i 2010 innvilget kr 303 668. Ved en feil er et tilsagn på kr 13 740 registrert på "Midler til informasjons- og miljøtiltak".

Tana videregående skole har anlagt en stjernehage som ble Debio-godkjent i 2010.

De to avdelingene under Norsk landbruksrådgivning har fått midler til lokale forsøk og fagdager. Bioforsk har fått støtte til et større prosjekt om nitrogenfiksering og proteinforsyning, noe vi anser som svært viktig å få mer kunnskap om under våre forhold.

Finnmark 4H satser på økologisk i forbindelse med sine Matskoler.

Fylkesmannen gir årlig et lite bidrag til pilotbruk som har sagt seg villige til å stille gården til disposisjon for forsøk og markdager.

Verken meieri eller slakteri i Finnmark er Debio-godkjent.

Tiltak det er innvilget midler til:

1. Finnmark landbruksrådgivning, Alta. Forsøk med potet. kr 20 184
2. Finnmark landbruksrådgivning, Alta. Forsøk med rødkløver i eng. kr 12 984.
3. Bioforsk Tjøtta. Nitrogenfiksering og proteinforsyning. 3-årig prosjekt. kr 90 000.
4. Øst-Finnmark forsøksring, Tana. Siste år av prosjekt med krossing i Tana. kr 38 500.
5. Finnmark 4 H. Videreføring av økologisk mat på Matskoler. Andre år.
6. Bioforsk jord og miljø, Svanhovd. Kompostering. kr 50 000.

22.5 Tre og miljø

For oppgaver utført på bioenergi, se rapportering under 21.2

Økt trebruk og økt verdiskaping fra trenæringa

Oppdraget her er forsøkt løst med aktiviteter gjennom Finnmark treforum der Fylkesmannen er sekretær. Forumet er et skognæringsforum som samler en god del av skog- og trebedriftene i Finnmark. Vi har hatt fokus på få til økt samarbeid mellom aktørene og da særlig sagbrukene. Det ble i år gjennomført en fagsamling om bedre utnytting av furutømmeret i fylket, der Materialbanken fra Røros var kursholder. Ellers er nettsida til Finnmark treforum www.finnmarktreforum.no brukt til å spre informasjon om aktiviteter og hvem som tilbyr skogprodukter og skogtjenester i fylket.

Resultatområde 23 Eiendoms- og bosettingspolitikk

Klagesaker behandlet av Fylkesmannen i 2010:

Klage på søknad om konsesjon etter konsesjonsloven § 9 siste ledd: 0

Behandling av klager, "vanlig" konsesjon: 3

Behandling av klager, jordloven § 12: 4, hvorav 1 var behandling etter fjerde ledd.

Klage nydyrking: 0

Behandling av klagesaker etter jordlova § 9: 0.

Søknad om fritak fra driveplikt: 0.

Klage på pålegg etter jordlova § 8, driveplikt: 0.

Odelsfrigjøring: 0.

Salg av jordfondseiendommer: 0.

Overprøving av kommunens vedtak: 2 saker, som gjaldt deling. Kommunene hadde ikke hjemmel til å behandle søknadene etter jordlova § 12 siden de omsøkte arealene lå i områder som i kommunens arealplan var regulert til bebyggelse.

Saksbehandlere for plansaker ved embetet er tilsluttet embetets arealplangruppe, og fylkets arealplanforum.

Dialog mellom avdelingene og sektorene på dette området er nyttig og lærerikt, og bidrar til å effektivisere behandlingen av enkeltsaker.

Det ser ut til å være behov for å følge opp kommunenes praksis når det gjelder omdisponering og deling, priskontroll og saker som gjelder bo,- og driveplikt. Vi vurderer derfor om enkelte kommuner skal pålegges å sende inn fortløpende utskrift av alle avgjørelser i en eller flere sakstyper etter jordlova eller konsesjonslova, jf. jordlova § 3 første ledd.

Videre ønsker vi å bli enda bedre på å bistå kommunene med juridisk kompetanse gjennom ulike opplæringstiltak.

Resultatområde 24 Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd ferie og fritid

Hos Fylkesmannen i Finnmark har to stykker ansvaret for tilskudd til produksjonstilskudd og avløsertilskudd ferie og fritid, med henholdsvis halvparten av kommunene hver. På denne måten har en sikret tvillingkompetanse på alle deler av ordningene.

Fylkesmannen har en tett og god dialog med kommunen gjennom søknadsprosessen. Kommunene blir kontinuerlig fulgt opp via telefon og e-post. Fylkesmannen har særskilt fokus på oppretting etter maskinelle kontroller. Både for å hindre ekstraarbeid for forvaltningen i forbindelse med manuelle utbetalinger, og fordi søker skal få rett tilskudd til forventet tid. En antar at dette arbeidet har ført til færre klagesaker.

Alle søknader som Fylkesmannen utbetaler på vegne av kommunen, blir gjennomgått og kontrollert her hos oss. Der hvor vi finner feil i saksbehandlingen blir det gitt tilbakemelding til kommunen.

Dispensasjonene som er innvilget er i hovedsak gitt i forbindelse med nyoppstarting og kravet til omsetting (kode 37), samt generasjonsskifte.

Kontroll

Det er tre personer som har hatt ansvaret for kontrolloppgavene på landbruksavdelingen i 2010. I hovedsak er det to som har arbeidet med forvaltningskontroller, mens alle tre har vært involvert med foretakskontrollene. I tillegg ble nøkkelpersoner trukket inn i arbeidet ved behov.

I 2010 brukte vi ikke mye tid på å utarbeide risikoplan. Forvaltningskontrollene ble gjennomført etter samme prinsipp som i 2009, dvs. at kommunene ble gjenstand for samme kontroll. Grunnen til dette er at vi ønsket en helhetlig oversikt over tilstanden i Finnmark, samt at kontrollerte kommuner skulle få en innsikt i hvordan kontrollene foregår.

Risikoplan og kontroller ble utført i tråd med SLF sine maler, rutiner og kontrollmetodikk.

I 2010 ble 3 kommunale landbrukskontor og 7 foretak kontrollert. Det er de ansvarlige for kontrollarbeidet som har gjennomført kontrollene. På forvaltningskontrollene var vi to fra avdelingen.

Følgende ordninger ble kontrollert; produksjonstilskudd, avløsertilskudd ferie og fritid, avløsertilskudd under sykdom, spesielle miljøtiltak i jordbruket og regionale miljøtilskudd. I tillegg gjennomgikk vi delegasjonsreglementet (jf. kommuneloven § 6) for å kontrollere at beslutninger ble tatt av personer som hadde slik myndighet. Vi stilte også spørsmål om forvaltningsloven (praktisering og kunnskap), og om hvordan landbrukssaker blir håndtert etter forskrift om offentlige arkiv.

Kommunene er blitt gjort oppmerksom på funn i form av avvik og merknader under kontrollen. Etter kontrollen ble de tilsendt en foreløpig rapport som de har kunnet gi tilbakemelding på, før den endelige rapporten ble sendt fra oss.

Kommunene har lukket avvikene ved å gi tilbakemelding på hvordan/ att de vil endre praksis på gjeldene områder. Vi har ved kontrollene ikke gjort funn som har resultert i omgjøring av vedtak og tilbakebetaling av tilskudd.

Utfallet av forvaltningskontrollene er gjennomgått på avdelingen. Foretakskontrollene er ikke ferdigbehandlet, disse vil bli gjennomgått senere.

Fylkesmannen har følt seg velkommen til kontroll ute i kommunene. Vi har fått inntrykk av at kommunene streber etter å gjøre en best mulig jobb, og er positive til å endre praksis for å unngå merknader og for å lukke avvik. Kontrollene har gitt oss signaler på forbedringspunkter ute hos kommunene. I tillegg har kontrollene vist at fylkesmannen har forbedringspunkter på enkelte områder.

Pga. problemer med å legge inn tabelldata, finner dere dette i skjema for rapportering av kontrollvirksomhet.

Landbruksvikar

Finnmark har 4 årsverk til landbruksvikar. I 2010 søkte to avløserlag om to årsverk til landbruksvikar. Disse dekket to av fylkets 19 kommuner.

Avløserlaget som tidligere har dekket 6 kommuner i Midt-, og Vest-Finnmark søkte ikke tilskudd i 2010. Blant

annet fordi landbruksvikaren ble lite brukt av bøndene.

Fylkesmannen synes ordninga er vanskelig å håndtere, på grunn av manglende retningslinjer. Blant annet er det ingen minstekrav i antall dager avløsning for å være berettiget tilskudd. Vi har sett at avløserlag som har hatt mye avløsning og lave lønnsutgifter har blitt skadelidende, i forhold til avløserlag som har hatt lite avløsning og høye lønnsutgifter.

Oversikt over behandling av klager og dispensasjonssøknader 2010 - antall

Klagebehandling

Produksjonstilskudd		Miljøvirkemidler		Andre tilskuddsordninger	
Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
0	1	0	0	0	0

Dispensasjonssøknader

Produksjonstilskudd			Miljøvirkemidler			Andre tilskuddsordninger		
Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått
5	0	0	0	0	0	0	0	0

Fylkesmannens kontroll av landbruksvirksomheten i 2010

1. Hvor mye ressurser er avsatt til kontroll?

Årsverk: 0,3

Antall personer: 3

2. Gjennomførte kontroller av kommunenes landbruksforvaltning(forvaltningskontroller)

Kommune:	Båtsfjord kommune
Orninger/omfang:	Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket
Registrerte avvik:	1 avvik Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket Manglende opplysninger i tilskuddsbrevet til søker vedrørende, kontrolltiltak og mulige reaksjonsformer.
Oppfølging av avvik:	Kommunen har endret praksis i forhold til rutiner. Fylkesmannen anser avviket som lukket.

Kommune:	Sør-Varanger kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd Tilskudd til avløsning ferie og fritid Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m Tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket Regionale miljøtilskudd
Registrerte avvik:	3 avvik, 1 merknad Lov om kommuner og fylkeskommuner: Fylkesmannen konkluderer med at det i dag fattes vedtak av personer i kommunen som ikke har myndighet til dette. Forskrift om tilskot til avløsning Kommunen handler utenfor sitt kompetanseområde, når d godkjenner søknader om tilskudd til avløsning som kommer inn etter fristen. Krav om dokumentasjon for næringsinntekt i form av godkjent lidning og timeliste er ikke ivaretatt. Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket Manglende henvisning om kontrolltiltak og mulige reaksjonsformer i vedtaksbrev (merknad).
Oppfølging av	Frist for å gi tilbakmelding på kontrollen er

avvik:	utsatt pga. arbeidsmengde.
Kommune:	Vadsø kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd Tilskudd til avløsning ferie og fritid Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m Tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket Regionale miljøtilskudd
Registrerte avvik:	3 avvik, 2 merknader Lov om kommuner og fylkeskommuner Det fattes vedtak i kommunen av personer som ikke har myndighet jf. delegasjonsreglementet. Forskrift om tilskot til avløsning Krav om dokumentasjon for næringsinntekt i form av godkjent ligning er ikke ivaretatt. Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket Manglende opplysninger om vilkår i vedtaksbrev. Mangelfull oversikt over arbeidsfrister på innvilga tilskudd (merknad). Forvaltningsloven Oppbevaring av opplysninger som er unntatt offentlighet blir ikke godt nok ivaretatt (merknad).
Oppfølging av avvik:	Kommunen gjennomgår delegasjonsreglementet og retter dette opp jf. rapport. Kommunen har endret praksis i forhold til rutiner. Fylkesmannen anser avviket som lukket.

3. Gjennomførte foretakskontroller. Foretakene kan anonymiseres ved A, B, C etc.

Foretak:	A
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd – dokumentasjon av salg av fôr
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Innsending av dokumentasjon
Registrerte avvik:	Ikke ferdigbehandlet
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	B
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd – dokumentasjon av salg av fôr
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Innsending av dokumentasjon
Registrerte avvik:	Ikke ferdigbehandlet
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	C
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd – dokumentasjon av salg av fôr
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Innsending av dokumentasjon
Registrerte avvik:	Ikke ferdigbehandlet
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	D
----------	----------

Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd – dokumentasjon av salg av fôr
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Innsending av dokumentasjon
Registrerte avvik:	Ikke ferdigbehandlet
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	E
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd – omsetning på minimum kr 20 000.
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Innsending av dokumentasjon
Registrerte avvik:	Ikke ferdigbehandlet
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	F
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd – omsetning på minimum kr 20 000.
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Innsending av dokumentasjon
Registrerte avvik:	Ikke ferdigbehandlet
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	G
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd – omsetning på minimum kr 20 000.
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Innsending av dokumentasjon
Registrerte avvik:	Ikke ferdigbehandlet
Oppfølging av avvik:	

4. Andre kommentarer/ innspill:

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

I januar 2010 arrangerte Fylkesmannen fagsamling for kommunene og fagmiljøet i Finnmark. Tema for samlingen var jordvern, klima og miljø, rovviltforvaltning, fylkeskommunens nye rolle etter forvaltningsreformen, og gode eksempler på utviklingsprosjekter.

I samarbeid mellom landbruksavdelingen og miljøvern avdelingen ble det arrangert 2-dagers kurs om Naturmangfoldloven tre steder i fylket i 2010. Formålet med kursene var å gi en innføring i loven som trådte i kraft 1. juli 2009. Deltakerne kom fra kommunal og regional forvaltning, politisk nivå og ulike organisasjoner. I løpet av kurset var vi igjennom temaer som formål med loven, prinsipper for offentlig beslutningstaking, sektorintegrasjon og forholdet mellom naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven.

Det var godt oppmøte på alle kursene, og deltakerne var aktive. I og med at vi hadde delt opp fylket i tre, fikk vi begrenset antall deltakere på hvert kurs slik at det ble lettere for forsamlingene å delta og skape en god dialog. Samlingene ble lagt opp slik at det var god tid til diskusjon og spørsmål rundt hvert tema, og vi fikk tilbakemeldinger på at kursopplegget hadde fungert veldig bra.

I juni arrangerte landbruksavdelingen ett todagers kurs i gårdskartprosessen der 7 kommuner deltok, med ialt 11

deltakere. Tema for kurset var retting i AR 5 (marksalgskart), og feltbefaring.

I juni arrangerte vi også et samarbeidsmøte med våre hovedsamarbeidspartnere Innovasjon Norge, Fylkeskommunen, kommunene, faglagene og Sametinget. Tema for møtet var ny nærings- og bygdeutviklingsplan, omdømmebygging, rekruttering og bedre samordning av virkemiddelaktører, veiledningsapparat og fagmiljøet for øvrig.

Sammen med Innovasjon Norge og Sametinget har landbruksavdelingen deltatt på flere møter med kommunene i Avjuvarre-regionen: Karasjok, Kautokeino og Porsanger, - med formål å bidra til å legge grunnlag for et pilotprosjekt for utvikling av landbruket i disse kommunene, med regionrådet som prosjekteier.

Landbruksavdelingen reiste i 2010 på kommunebesøk til Lebesby og Gamvik, med tema: *Hvilke muligheter er det på din gård eller i bygda?* På programmet sto møter med kommuneadministrasjon, politikere, gårdsbesøk og bygdemøte i Bekkarfjord. Målet med turen var å holde kontakt med næringen og kommunen. Slik får vi belyst problemer, utfordringer og løsninger som næringen står overfor og får samtidig gitt informasjon om muligheter for næringsutvikling innenfor landbruket.

Landbruksavdelingen stiller sin landbruksfaglige kompetanse til rådighet for andre offentlige instanser og privatpersoner. Vi deltar aktivt i fagmiljø og samfunn for øvrig og bidrar med kompetanse i flere typer nettverk, blant annet innen reiselivsnæringa, ulike matnettverk, i faglige nettverk i landsdelen og i landet, i flere ulike nasjonale styringsgrupper.

Landbruksavdelingen besvarer daglig en rekke henvendelser og spørsmål over telefon og e-post fra presse, næringsliv, kommuner og privatpersoner og ulike samarbeidspartnere.

I Finnmark består det landbruksfaglige miljøet av relativt få personer. Samtidig blir det stadig færre fagpersoner i den kommunale landbruksforvaltningen. Det er derfor viktig at landbruksavdelingen opprettholder kompetansen innen de ulike fagområdene for å sikre at det finnes slik kompetanse tilgjengelig i fylket.

Landbruksavdelinga deltar på Fylkesmannens møter med ordfører og rådmenn, administrativ og politisk ledelse i kommunene. Disse møtene er viktige arenaer for formidling av den nasjonale landbrukspolitikken, og utforming av regional og lokal landbrukspolitikk. I tillegg deltar vi på statsetatsledermøtet, FMs møte med stortingsrepresentanter fra Finnmark, kontaktmøter med fylkeskommunen og embedets kommunebesøk i utvalgte kommuner, - i 2010 var dette Nesseby, Loppa og Hammerfest.

Kontakten med KS regionalt har også i 2010 bestått i samarbeid gjennom ulike fylkesomfattende fora ifm. f. eks. ungt entreprenørskap, ulike planfora etc. KS inviteres på alle fagsamlinger i regi av FMLA, og er en naturlig samarbeidspartner i flere ulike prosesser.

I 2010 har vi i Finnmark benyttet midler over kap. 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket til kommunerettet arbeid på følgende måte:

Rovvilt, prosjektet Eallit luonddus/Leve i naturen	kr 35 000,-
Div. vannrammedirektivet	kr 14 112,-
<u>Kommunebesøk og fagsamling for kommunene</u>	<u>kr 50 476,-</u>
Sum kr	kr 99 588,-
Tildelt 2010	kr 100 000,-

Resultatområde 26 Jordvern, kulturlandskap og samfunnsplanlegging

26.1 Jordvern og kulturlandskap

I Finnmark er det viktigste tiltaket for å holde kulturlandskapet i hevd og hindre gjengroing i innmark og utmark å opprettholde et aktivt og mangfoldig jordbruk. Et aktivt husdyrhold og hensiktsmessig bruk av beitearealene er den mest effektive måten å holde kulturlandskapet i hevd, med tanke på arealenes produksjonsverdi, rekreasjonsverdi og estetiske verdi, til gagn og glede både for fastboende og tilreisende. Det er viktig å tenke langsiktig i forvaltningen av arealer til landbruket i Finnmark. Dyrka og dyrkbar jord er en begrenset ressurs, og selv om antallet gårdbruk går ned, ser vi allikevel at behovet for jordbruksareal på det enkelte gårdsbruk øker.

I arealforvaltningen er det ikke bare viktig å unngå nedbygging og omdisponering av arealer, det er også viktig å legge opp til en arealbruk som tar sikte på å unngå fremtidige konflikter og drifts- og miljømessige ulemper mellom jordbruk, boligbygging, fritidsbebyggelse, industri og andre interesser.

Kommunene har en sentral rolle i jordvernet ved at de er vedtaksmyndighet i enkeltsaker etter landbrukets særlover. Fylkesmannen konstaterer at utbyggingspresset på produktive areal er økende, og spesielt merker vi det i Alta, Tana, Nesseby og Vadsø kommune. Disse kommunene er på ulike stadier i rullering av sine kommuneplaner. Utkastene til nye planene gir signaler om at mer landbruksareal ønskes omdisponert til bolig-, bebyggelse, anlegg og serviceformål.

I flere av de kommunene med størst landbruksaktivitet er det konkurranse om de attraktive jordbruksarealene, og ofte må jordbruksareal, skogareal og landbruksnæringen vike for lokal samfunnsutvikling. Vi opplever for lite engasjement fra kommunepolitikere til å ivareta landbruksnæringen og å opprettholde et aktivt og mangfoldig jordbruk. Finnmarks jordbruksareal er en svært begrenset ressurs i fylket.

I jordvernstrategi en ”*Jorda i Finnmark - verdt å ta vare på 2010 – 2014*” oppfordrer vi kommunene til å gi jordvern høyere status i kommuneplanleggingen. Strategien er utformet som et veiledningshefte til bruk for kommuner og øvrige aktører innen arealforvaltning. Målsetningen er at strategien skal være et verktøy i arealforvaltningen for å ivareta jord, skog og kulturlandskapsressursene i lokal, regional og nasjonal sammenheng i et langsiktig perspektiv.

Det er behov for en tett oppfølging og veiledning innen jordvern i fylket. Jordvern har vært et viktig tema på fagsamlinger og møter i kommunenes administrative og politiske ledelse.

Alta er den kommunen i Finnmark som har de største utfordringene knyttet til bynært landbruk. Kommunen gjennomførte i 2010 arbeidet med ”Kjerneområde landbruk for Alta kommune”, et pilotprosjekt som tok sikte på å kartlegge de viktigste jordbruksarealene i Alta. Slike tiltak bidrar til å skape bevissthet omkring jordvern, og er med på å synliggjøre det økende behovet for jordbruksareal i kommunene i langsiktig perspektiv.

Porsanger kommune har gjennom prosjektet ”Ny bruk av tidligere dyrka jord” foretatt kartlegging av dyrka jord som er ute av drift, funnet og kontaktet grunneiere, sendt ut informasjonsskriv og gjennomført spørreundersøkelse. Prosjektet tar sikte på at disse arealene kan tas i bruk igjen, bl.a med bakgrunn i at endringer i jordloven fra 1.7.2009 medfører driveplikt på all dyrka jord. Frivillige løsninger og jordformidling mellom grunneiere og gårdbrukere er aktuelle metoder. Dette for å bidra til at jordbruksareal som har vært ute av drift blir tatt i bruk.

Disse prosjektene har stor overføringsverdi til andre kommuner, og bidrar til å bevisstgjøre kommunene om jordvern, til at mer jordbruksareal kan settes i drift, hindre gjengroing, og skape oppmerksomhet omkring driveplikten som påhviler den enkelte grunneier.

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket

Området Makkenes i Vadsø kommune ble i 2008 valgt som Utvalgt kulturlandskap i jordbruket i Finnmark.

I 2010 ble det gjennomført en ny kartlegging av det biologiske mangfoldet på Makkenes. Ecofact AS v/Gunn-Anne Sommersel fikk oppdraget, og feltarbeidet ble gjennomført i begynnelsen av juni.

Makkenes har fortsatt verdi som et større, helhetlig kulturlandskap. Området bærer imidlertid preg av gjengroing. Fire av engene peker seg ut som verdifulle. Tre av dem er silkenellikenger, en vegetasjonstype som regnes som akutt truet. Den siste er en skogstorkenebb-ballblomeng, en vegetasjonstype som regnes som noe truet. Alle fire engene er i faser av gjengroing og det bør snarest mulig iverksettes tiltak i forhold til restaurering og skjøtsel.

For en av engene ble det høsten 2010 igangsatt tiltak for å føre enga tilbake til sin opprinnelige stand. Kviger ble satt til beiting og etter beitesesongen ble et større område med mye kratt og ildtuer pusset ned med beitepusser. Det vil være nødvendig å fortsette disse tiltakene i 2011.

Det ble gitt tilskudd til slått av eiendom og beite/beitepuss i 2010.

26.2 Samfunnsplanlegging

Fylkesmannen arbeider aktivt for å ivareta landbruksinteresser i samfunnsplanleggingen og for at de ulike aktørene på regionalt og lokalt nivå skal ha gode kunnskaper om landbruket og landbrukets arealressurser. Fylkesmannen prioriterer tidlig medvirkning i planprosesser og verneplanprosesser, og veileder kommunene i saker som berører forvaltning av landbrukets arealressurser. Fylkesmannen skal som del av dette motivere kommunene til å synliggjøre, vektlegge og ivareta landbrukets kvaliteter og verdier i kommuneplanleggingen.

Proessen med å få gårdskart over alle landbrukseiendommer i Finnmark er godt i gang. Finnmark er et av fylkene som ligger godt an til å bli tidlig ferdig med etablerte gårdskart. Men prosessen med gårdskart vil ikke kunne sies å være ferdig ved etablerte kart, men da vil grunnlagsdata være på plass. Da vil fokus rettes mot ajourhold av data, noe som er meget viktig for å ha oppdaterte kartdata. Det er kommunenes ansvar å holde slike data à jour, og fylkesmannen, i samarbeid med Skog og Landskap vil kurse kommunene i dette. Ajourhold er den viktigste delen av gårdskartprosessen, og vil være en kontinuerlig oppgave for kommunene. I 2010 ble det avholdt ett kurs for kommunene, med 11 deltakere som var fra 7 forskjellige kommuner.

Fylkesmannen skal bidra til at de fylkesvise Geodataplanene dekker behovet for geografisk informasjon for landbruket, og veilede kommunene om arealdokumentasjon med hensyn til jordressurser og landbrukets kulturlandskap.

Geovekst

Fylkesmannens landbruksavdeling er en aktiv part i GEOVEKST samarbeidet og bidrar til kartlegging av bl.a landbruksareal.

Av kr 230 000,- i tildelte midler ble hele beløpet brukt til å dekke hele eller deler av i alt 17 GEOVEKST prosjekter og 14 FDV (forvaltning, drift og vedlikehold) avtaler.

Det har fra 2010 vært høy aktivitet innen GEOVEKST i Finnmark. Mange gamle prosjekter er endelig avsluttet, og bruken av laserskanning er etablert som en del av kartleggingen gjennom GEOVEKST.

Basisdatautvalget i fylket vil jobbe for mer sammensatt kartlegging av arealene. Det skal være lite ad hoc kartlegging i Finnmark i tiden framover.

Fylkesmannens landbruksavdeling har ikke deltatt aktivt i Norge Digitalt samarbeidet direkte. Dette arbeidsfeltet er overlatt til embedets GIS koordinator.

Landbruksdirektøren er fast deltaker på møter i fylkets beredskapsråd og -forum sammen bl.a med Mattilsynet.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
21 Landbruksbasert næringsutvikling	kr 3 565 920,46	kr 1 213 203,88
22 Klima- og miljøpolitikk i landbruket	kr 554 778,60	kr 58 187,94
23 Eiendoms- og bosettingspolitikk	kr 485 325,16	kr 0,00
24 Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll k	kr 687 218,44	kr 0,00
25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør	kr 98 214,19	kr 0,00
26 Jordvern, kulturlandskap og samfunnsplanlegging	kr 894 956,72	kr 281 535,00
Andre oppgaver under LMD	kr 27 288,34	kr 368,47
Sum:	kr 6 313 701,00	kr 1 553 295,00

Kunnskapsdepartementet

Resultatområde 31 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på utdanningsområdet

Fylkesmannen vurderer at oppdraget innenfor tilsyn og forvaltningsområder er gjennomført på en tilfredsstillende måte i Finnmark.

I Finnmark er det 19 kommuner. Fylkesmannen i Finnmark gjennomførte i 2010 11 stedlige tilsyn og skriftlig tilsyn med 6 tema. I 2009 ble det ført stedlig tilsyn i 7 kommuner, og fylkesmannen har økt antall stedlige tilsyn fra 7 i 2009 til 11 i 2010 dvs. vi økte omfanget med over 50 %. Av de samlede ressursene på avdelingen på tilsynsoppgavene har vi benyttet 33 %.

Vi har brukt mer ressurser sammenlignet med tidligere på å få fram, vurdere og analysere fakta om våre kommuner, noe som vi ser blir mer og mer vesentlig i valg av kommuner og tilsynsystema.

I de egeninitierte tilsynene er systemrevisjon benyttet som metode.

Fylkesmannen arbeider kontinuerlig med å øke kontorets kompetanse i regelverk og tilsynskompetanse. Vi deltar derfor med flere i regelverksamlinger, bruk av observatør i tilsyn og gjennom involvering av hele kontoret i ulike kompetansetiltak.

Avdelingen har i 2010 spesielt arbeidet mer aktivt med oppfølging av gjennomførte tilsyn enn tidligere år, og kommuner som ikke lukket tilsynene fikk tilbud om veiledning.

Skoleeiers ansvar for å følge oppregelverket har vært understreket på Fylkesmannens årlige møte med ordførere og rådmenn. Utdanningsdirektøren har dette også som tema når hun deltar på fylkesmannens møter med kommunene.

Det felles nasjonale tilsynet i 2010 er gjennomført i henhold til embetsoppdraget og instruks for felles nasjonalt tilsyn fra Utdanningsdirektoratet. Tema for det felles nasjonale tilsynet var elevenes psykososiale miljø, jf. oppl.kap.9a.

I 2010 har det vært gjennomført to tilsyn med elevenes rett til samiskopplæring, som også er et prioritert område fra Utdanningsdirektoratet. Det ble ikke gitt pålegg etter disse tilsynene.

Det fremkommer at kommunene ofte fokuserer på å etablere system på de områder det er satt fokus på gjennom tilsyn og i liten grad etablerer et helhetlig system som retter seg mot internkontroll av opplæringslovens bestemmelser. Dette ser vi når vi kommer på tilsyn til samme kommune med et annet tema.

Systemavvik etter opplæringsloven § 13-10 er det mest utbredte avviket etter tilsyn utenom det nasjonale tilsynet. Vi har ikke hatt kontroll av samme skoleier med samme tema i perioden 2006-2009.

Fylkesmannen kan ikke se noen felles kjennetegn blant skoleeiere som har fått avvik.

Fylkesmannen samarbeider med Utdanningsdirektoratet om informasjon og veiledning om regelverket for grunnopplæringen, og vi gjennomførte en konferanse om kravet til kommunen om tilstandsrapport.

31.1 Tilsyn

Tilsynsobjekt:	Alta kommune
Paragraf(er):	§13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Alta kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Berlevåg kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Berlevåg kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Båtsfjord kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Finnmark fylkeskommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Gamvik kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Gamvik kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei

Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Hammerfest kommune
Paragraf(er):	§ 2-8
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Hammerfest kommune - Breilia skole
Paragraf(er):	§ 8-2
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Nei
Publisert:	Nei
Kommentar:	Fylkesmannen har nå mottatt svar fra kommunen, og saken blir derfor vurdert avsluttet i løpet av mars

Tilsynsobjekt:	Hammerfest kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Hammerfest kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Hasvik kommune
Paragraf(er):	§2-8
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Hasvik kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei

Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Hasvik kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Karasjok kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Karasjok kommune
Paragraf(er):	§ 13-7a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Kautokeino kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Kautokeino kommune
Paragraf(er):	kap. 5
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Nei
Publisert:	Nei
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Kautokeino kommune
Paragraf(er):	§ 2-8
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Kvalsund kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Stedlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Kvalsund kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Kvalsund kommune
Paragraf(er):	§ 2-8
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Lebesby kommune
Paragraf(er):	Kap 5
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Lebesby kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Lebesby kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Loppa kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Ja

Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Loppa kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Loppa kommune
Paragraf(er):	§ 13-7a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Måsøy kommune
Paragraf(er):	§ 2-8
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Måsøy kommune
Paragraf(er):	§ 13-7a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Måsøy kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Måsøy kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja

Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Nesseby kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Nesseby kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Nordkapp kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Nordkapp kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Nordkapp kommune
Paragraf(er):	§ 2-8
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Porsanger kommune
Paragraf(er):	§ 13-7a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Porsanger kommune
----------------	--------------------------

Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Porsanger kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Porsanger kommune
Paragraf(er):	kap. 5
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Sør-Varanger kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Sør-Varanger kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Sør-Varanger kommune
Paragraf(er):	§ 13-7a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Tana kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig

Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Tana kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Vadsø kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Vadsø kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Vadsø kommune
Paragraf(er):	§ 9a-3, § 11-1a
Lovbrudd:	Ja
Type:	Stedlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Vadsø kommune
Paragraf(er):	§ 13-7a
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

Tilsynsobjekt:	Vardø kommune
Paragraf(er):	§ 2-3a
Lovbrudd:	Ja
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Ja
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja

Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Vardø kommune
Paragraf(er):	§ 13-3b
Lovbrudd:	Nei
Type:	Skriftlig
Paalegg:	Nei
Avsluttet:	Ja
Publisert:	Ja
Kommentar:	

31.2 Klagesaksbehandling

Det har vært en økning på 13 klager i forhold til 2009. Det har vært en stor økning på klagesaker som omhandler skolemiljø etter kapittel 9a, 10 av 16 av sakene på området knyttet seg til samme saksforhold, men likevel er det snakk om en betydelig økning fra fjoråret da vi hadde en klagesak om skolemiljø.

Ellers er antallet klagesaker på spesialundervisning ganske likt som i fjor både i grunnskolen og i videregående opplæring.

Måloppnåelse vurderes som nådd. Men med en stadig økning i antall klagesaker, har avdelingen tilført ytterligere ressurs og økt kompetanse på det juridiske området.

Klage i grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum innkomne saker	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Annet	Kommentar
Vurdering (standpunkt), kap 5 i 26 forskriften	21	5	0		
Vurdering (standpunkt), kap 5 i 0 forskriften	0	0	0		Klagene på standpunktkarakterer ble behandlet innen rimelig tid, og vi vurderer høy grad av måloppnåelse sett i lys av ressurser og kompetanse.
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	1	1	0	0	
Bortvisning, § 2-10	2	1	1	0	
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	2	2	0	0	Delvis medhold i begge sakene. kommunen hadde ikke fremskaffet gyldig sakkyndig vurdering.
Spesialundervisning, § 5-1	8	4	2	2	To klager ble avvist da det var snakk om fortidige forhold.
Skyss, § 7-1	1	0	1	0	
Skoleplassering, § 8-1	6	1	5	0	
Fysisk skolemiljø, § 9a-2	3	3	0	0	
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	13	13	0	0	
Sum	62	46	14	2	

Klage i videregående opplæring (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum innkomne saker	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Annet	Kommentar
Spesialundervisning, § 5-1	11	6	3	2	To klager ble avvist da vilkårene for klage ikke var oppfylt.
Rett til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	1	0	1	0	
Særskilt inntak, § 3-1 sjette ledd	4	1	3	0	
Sum	16	7	7	2	

Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type Klage	Sum innkomne saker	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Annet	Kommentar
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	2	0	2	0	
Sum	2	0	2	0	

31.3 Grunnskolens informasjonssystem, GSI

Hver kommune og privat skole har oppnevnt en kontaktperson som Fylkesmannen forholder seg til. Det er utarbeidet en e-postliste til disse personene som sikrer at informasjon går til rette kontakt. Nye rutiner og kompetanseheving blant kontaktpersonene har gjort at antall henvendelser til Fylkesmannen for innsamlingsperioden i 2010 gikk sterkt tilbake i forhold til 2009. Dette medførte igjen til at antall feil og advarsler i dataene ble redusert i forhold til tidligere år. Innsamling av data og revidering av disse har derfor fungert på en god måte for Finnmark. Dataene er levert fra fylket innen fristene som Utdanningsdirektoratet har satt. GSI er også aktivt brukt i tilsynsarbeidet.

GSI-ansvarlig hos Fylkesmannen er representert i Utdanningsdirektoratets faggruppe for GSI, og har på den måten oppnådd god kompetanse innen fagområdet. Videre er kompetansen sikret ved at det er en ansatt til ved kontoret som arbeider aktivt med GSI. Fylkesmannen vurderer derfor at måloppnåelse er nådd både med hensyn til ressurser, kompetanse og strategier.

31.4 Informasjon og veiledning

Fylkesmannen arrangerte en utdanningskonferanse der hovedvekt var spredning og veiledning om bedre læringsmiljø og det psykososiale skolemiljøet (§9a-3). Bedre læringsmiljø har vært et område som Fylkesmannen gjennom hele året tar opp i ulike fora der vi er representert.

Fylkesmannen har etablert et forum med representanter fra kommunene i Finnmark, Finnmark fylkeskommune, høgsolen i Finnmark, Samisk høgscole og Utdanningsforbundet. Forumet gjennomførte tre møter i 2010. Forumet drøfter ulike spørsmål når det gjelder utdanning på alle nivå i Finnmark. I forumet blir det også orientert om endringer i regelverket/resultat fra tilsyn og hva slags konsekvenser det får for skoleeier.

En planlagt regelverksamling/samling om reglene i kap. 4 om voksenopplæring måtte avlyses på grunn av liten påmelding. Finnmark er et stort fylke å reise i, og mye av årsakene til at regelverksamlingen ble avlyst, skyldes kostnadene det er ved reise i fylket. Konsekvensen av dette er at Fylkesmannen vil legge om sin strategi for å sikre at man når målgruppen for slike samlinger. Det vil derfor inviteres til egne regionale samlinger for fylket for å minske kostnadene for de som skal delta på slike samlinger. Fylkesmannen har også tatt initiativ overfor fylkeskommunen for å bedre kontakten med rektorene på de videregående skoler.

Fylkesmannen bistod Utdanningsdirektoratet med å arrangere konferansen verktøy for skoleutvikling. Tema som ble berørt på konferansen, var ståstedsanalyse, organisasjonsanalyse og tilstandsrapporten. Ca 70 deltakere på konferansen.

Fylkesmannen samarbeidet aktivt med Udir om å rekruttere kandidater til veilederkorpsset.

Om veilederkorpset: Se resultatområde 32.4.

Fylkesmannen vurderer kontakten og samarbeidet med Utdanningsdirektoratet som god og vi får god veiledning når vi etterspør slik.

Tilsammen 14 ukeverk er registrert under dette målområdet.

31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartleggingsprøver

Fylkesmannen i Finnmark hadde sensureringsansvar for engelsk eksamen i grunnskolen for fylkene Nordland, Troms og Finnmark og engelsk grunnskoleopplæring for voksne nasjonalt. I tillegg sensuransvar for samisk som 1. og 2. språk og norsk for elever med samisk som førstespråk. Fylkesmannen i Finnmark gjennomførte klagesensur i engelsk nasjonalt. Gjennomføring av eksamen og sensur ble gjennomført med høy grad av måloppnåelse. Ingen avvik.

Nasjonale prøver ble gjennomført på 5., 8. og 9 trinn uten nevneverdige

problemer.

Vi bruker aktivt resultatene fra eksamen og nasjonale prøver i vårt analysearbeid i forbindelse med tilsyn.

Tilsammen 17 ukeverk er registrert brukt totalt under dette resultatområde.

Særskild Rapportering	JA	NEI	Øvrige kommentarer
1. Benytter embetet informasjonen som fremkommer ved avvikling av prøver og eksamener i tilsynsarbeidet?	X		

Særskild Rapportering	Spesifiser dersom avvik fra landsgjennomsnittet totalt eller på enkeltprøver)	Spesifiser dersom stor variasjon mellom skoleeiere innad i fylket	Vurdering av årsak til avvik	Beskrivelse av tiltak over skoleeiere med høy andel elever med fritak
2. Hvor stor andel av elevene har fått fritak fra deltakelse på nasjonale prøver	Finnmark Nasjonalt NPENG05 - 2,6% 3,4% NPENG08 - 0,5% 1,5% NPLES05 - 3,2% 4,8% NPLES08- 1,7% 2,2% NPLES09-2,3% 2,3% NPREG05- 2,2% 2,7% NPREG08-0,0% 1,4% NPREG09- 0,5% 1,4%	Små variasjoner mellom skoleeiere		Ingen skoleeiere med høy andel av fritak, under 4% - derfor ingen tiltak.

31.7 Tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen har rapportert innen fristene for tertialrapportering i henhold til fullmaktsbrevet. Kommentarer og merknader til de ulike tilskuddene framkommer gjennom disse rapportene, særlig tertialrapport 3 som er årsrapport.

Stikkprøver er foretatt på de ulike tilskuddsordningene i henhold til retningslinjene.

Fylkesmannen vil spesielt vise til kommentarene til kap. 0225 post 63, samisk utenfor det samiske forvaltningsområdet, i tertialrapport 3. Fylkesmannen i Finnmark har ansvar for tilskudd til samisk til kommuner sør for Nordland. Stikkprøver ble gjort med bakgrunn i tall fra GSI sammenlignet med forhåndstilsagnet. Alle de sju kommunene det ble utført stikkprøvekontroll med, viste at disse kommunene hadde ført feil i GSI. Det ble derfor skrevet til alle embetene høsten 2010 for å få disse til å kvalitetssikre tallene ut fra de forhåndstilsagnene Fylkesmannen i Finnmark hadde gjort. Utdanningsdirektoratet har blitt orientert om dette i notat og brev.

Fylkesmannen vurderer at måloppnåelse er nådd ut fra ressursbruk, kompetanse og metodikk/strategi sett i

sammenheng med retningslinjene for de ulike tilskuddsordningene.

Resultatområde 32 Oppgaver for økt kvalitet i grunnpoplæringen

Oppvekst- og utdanningsavdelingen har en viktig informasjons- og veiledningsrolle i fylket. Vi har laget en egen informasjons- og veiledningsstrategi på avdelingen der målsetningen er at vi skal gjøre skole- og barnehageeierne gode slik at Finnmarksbarna får de beste oppvekst- og utdanningsmulighetene.

32.2 Kompetanseutvikling

Kompetanse for kvalitet

Finnmark fylke fikk tildelt 45 studieplasser fordelt på ulike studier og høyskoler/universitet. 7 av disse plassene var øremerket nordsamisk. I tillegg ble det tildelt 3 plasser på andre studier.

Da søknadsprosessen/ tildelingen ble avsluttet var status slik:

31.studieplasser var tildelt kommunene.

7 studieplasser á 30 stp og 2 studieplasser á10 stp tildelt andre studier.

Ingen søkere til samisk - nordsamisk.

Etterutdanning

Tildelte midler på prioriterte områder fordelt på regioner/kommuner etter søknad.

Gnist

Fylkesmannen har opprettet arbeidsgruppe som jobber spesielt med Gnist. Arbeidsgruppa er sammensatt av representanter fra høyskolene i Finnmark, de regionale samarbeidskontorer for kompetanseheving, utdanningsforbundet, Finnmark fylkeskommune og fylkesmannen. Satsingsområde er rekruttering og kompetanseheving. Det er gjennomført en kampanje "Drømmejobben" i samarbeid med Sametinget, Samisk høyskole, Høyskolen i Finnmark og utdanningsforbundet. Målet med kampanjen var å rekruttere søkere til førskolelærer- og lærerutdanningen primært ved de to høyskolene I Finnmark.

Sammen med KS og de øvrige partene i GNIST-partnerskapet ble det i 2010 igangsatt et arbeid med å utvikle en langsiktig strategi for å rekruttere og beholde førskolelærere og lærere.

Kompetanseforum.

Fylkesmannen v/Oppvekst- og utdanning har etablert et forum med representanter fra kommunene i Finnmark , Finnmark fylkeskommune,høyskolen i Finnmark, Samisk høyskole og Utdanningsforbundet. Forumet gjennomførte tre møter i 2010 . forumet drøfter ulike spørsmål når det gjelder utdanning på alle nivå i Finnmark.

Ut fra de rammebetingelser som foreligger med hensyn til ressurser, kompetanse, strategier og forhold i fylket, mener Fylkesmannen at vi har høy grad av måloppnåelse.

Samlet ressursbruk kompetanseutvikling er på 7 ukeverk

32.3 Skoleporten

3.5 ukeverk er registrert på dette området

1. Har embetet oppdatert brukerstøtte- og veiledningsfunksjon?

Ja

Øvrige kommentarer

Fylkesmannen gir brukerstøtte og veiledning om skoleporten til skoleeiere. Vi gjør det pr telefon og på ulike relevante arenaer.

2. Benytter embetet Skoleporten i tilsynsarbeidet?

Ja

Beskriv hvordan

Vi tar ut diagrammer og statistikker som er aktuelt å bruke i de enkelte tilsyn

3. I hvilken grad brukes Skoleportens elementer i lokal kvalitetsvurdering?

Med bakgrunn i de lokale skolefakta og resultater gjør vi valg av regionale satsningsområder som vi i vår informasjon og veiledning fremmer på alle de ulike arenaer vi bruker. Innen området rekruttering av lærere har vi bl.a. tatt ekstra initiativ for å få kommunene aktivt med i rekruteringsarbeidet.

4. Innspill fra embetet til forbedringer av Skoleporten:

32.4 Erfarings- og kunnskapsinnhenting

Fylkesmannen i Finnmark har bistått Utdanningsdirektoratet i arbeidet med å utvikle en nasjonal veileder til læreplanen i finsk som andrespråk. Fylkesmannen har hatt ansvaret for å koordinere og følge opp arbeidsgruppa som har hatt i oppgave å lage veilederen. Fylkesmannen har også hatt ansvar for å koordinere en referansegruppe og en fokusgruppe. Veilederen ble ferdigstilt innen fristen og ligger ute på skolenettet. Den har også vært presentert for lærere som underviser i faget på et læreseminar høsten 2010. Måloppnåelsen på dette oppdraget har vært høy.

I forbindelse med oppstart av prosjektet Forsøk med fremmedspråk på 6. og 7. trinn inviterte Fylkesmannen skoler i fylket til å delta i forsøket. Invitasjonen gikk ut som brev, pr. e-post og pr telefon. Etter flere purringer rundt om i kommunene var det kun en skole i Finnmark, Komsa skole, som meldte sin interesse. Fylkesmannen har sammen med Komsa skole deltatt på oppstartsamling av prosjektet i september. Skolen har satt i gang forsøket og tilbyr fransk og tysk til sine elever på 6. trinn. 34 av 47 elever har valgt ett av de to språkfagene. Elever som har samisk som andrespråk har ikke tysk eller fransk. Skolen rapporterer også om at de av elevene som ikke har valgt fremmedspråk har gjort det fordi de sliter rent faglig med andre fag. Skolen rapporterer om et forbruk på kr 79259.90 høsten 2010 av midlene de fikk tildelt.

Det nye arbeidslivs faget pågår i fire kommuner i Finnmark. I oppstarten av prosjektet har Fylkesmannen hatt i oppgave å prioritere skoler, samle skolene og etablere nettverk, dette ble gjort vinter/vår 2010. Fylkesmannen fikk i oppdrag i etablere fylkesvise oppstartsseminar. I samarbeid med Fylkesmennene i Troms og Nordland ble dette gjort i september. Det var stor oppslutning på seminaret, representanter fra alle skolene i fylket deltok på samlingen. Fylkesmannen fikk tildelt kr 40 000 til denne samlingen. Pga store reisekostnader dekket dette kun halvparten av kostnadene vi hadde med seminaret.

Fylkesmannen har bistått Utdanningsdirektoratet med å innhente opplysninger om hvordan lokalgitt eksamen i grunnskolen har vært gjennomført.

Høy grad av måloppnåelse på dette oppdraget.

32.5 Tiltak innen tilpasset opplæring og spesialundervisning - kap. 230.01

Oppvekst og utdanningsavdelingen har tatt initiativ til to møter i Spesialpedagogisk samarbeidsforum i 2010. Begge møter ble avlyst på grunn av liten deltakelse. Oppvekst og utdanningsavdelingen vil i 2011 se nærmere på sammensetningen av Spesialpedagogisk Samarbeidsforum.

Oppvekst og utdanningsavdelingen har veiledet i spesialpedagogiske spørsmål gjennom hele året. Avdelingen har hatt intern opplæring i Veileder til opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning.

Oppvekst og utdanningsavdelingen har deltatt på møter i forhold til initiering av et formelt samarbeide med Helse og Sosialavdelingen hos Fylkesmannen i Finnmark i forhold til barn og ungdom. Dette arbeidet fortsetter i 2011.

Oppvekst og utdanningsavdelingen har samarbeidet med Statped Nord og PPT kontorene i Finnmark om spesialpedagogiske spørsmål.

Fylkesmannen hadde som tema spesialpedagogisk hjelp (§ 5-7) på en konferanse der målgruppen var skoleeiere på sentralt nivå.

GSI er tatt i bruk for å synliggjøre utviklingen av det økte omfanget av spesialundervisning. Dette er blitt presentert i ulike fora, både for politikere og administrasjonen i kommunene.

32.6 Utviklingsarbeid – urfolk og nasjonale minoriteter

Grenseløst i Nord - egen rapportering er sendt Utdanningsdirektoratet høsten 2010.

Nordvest Russland - egen rapportering sendt Utdanningsdirektoratet januar 2010.

Finsk som andrespråk

Fylkesmannen har i 2010 opprettet et eget nettverk for lærere som gir opplæring i finsk som andrespråk. Nettverket består av en representant fra hver kommune. Vi har gjennomført to samlinger, og har som mål å fortsette med dette i 2011. Temaer på samlingene har bl.a vært nasjonal veileder, utfordringer med faget, lokale læreplaner og erfaringsutveksling.

Vi har i 2010 prioritert å bruke mesteparten av midlene våre på å utvikle en lærebok for 5.-7.trinn. Boka er sendt til trykking og vil være klar til å distribueres ut til skolene i begynnelsen av 2011. Vi har også gitt midler til å utvikle en ny lærebok for ungdomstrinnet, en oppfølger til boka for 5.-7.trinn.

I september 2010 arrangerte vi i samarbeid med Fylkesmannen i Troms vårt årlige seminar for alle lærere som gir opplæring i faget. Dette gikk av stabelen i Tromsø. Se rapportering fra Fylkesmannen i Troms.

Vi har i løpet av året veiledet mange om fag- og timefordelingen, organiseringen av den og eksamensordningen. Vi har også bistått departementet og Utdanningsdirektoratet med informasjon om faget.

Fylkesmannen i Finnmark har også i 2010 hatt et nært og godt samarbeid med Fylkesmannen i Troms. Vi har hatt flere møter om faget der også Utdanningsdirektoratet har deltatt.

Vi har i juni deltatt på konferanse om revitalisering om kvensk språk.

Høy måloppnåelse på dette området.

Samisk opplæring.

Fylkesmannen i Finnmark har tildelt timer til opplæring i nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Her er det fortsatt et stort behov for å informere/veilede skoleeier/kommuner om samiske elevers rettigheter til opplæring i og/eller på samisk.

Fylkesmannen i Finnmark har en stor økning av antall elever med fjernundervisning i nordsamisk. Tallet er doblet siden høsten 2009 og er nå på over 80 elever.

Mangel på lærerkrefter kan bli en utfordring om denne økningen fortsetter.

Vi har hatt fokus på kvalitet i fjernundervisningen og har gjennomført en nettverkssamling for nettlærere.

Teknisk utstyr og bruk av dette er fortsatt en utfordring for noen kommuner som skal iverksette fjernundervisning.

Deltatt på samisk tilsyn og rapportert til Utdanningsdirektoratet om ulike problemstillinger knyttet til erfaringer

vi gjorde oss under tilsynene.

Tilsynene viste at kommunene gjør det de skal utifra de verktøy de har.

Gitt uttalelse på tilskuddsordningen i samisk til Utdanningsdirektoratet.

Sendt høringsforslag om ny samisk grunnskoleutdanning til Kunnskapsdepartementet.

Fylkesmannen i Finnmark har et nært samarbeid med Samisk høyskole og Sametinget i arbeidet med rekruttering av flere samiske studenter til førskole og lærerutdanningen.

Vi disponerte 4 studiehjemler i 2010 og vi tildelte 3 hjemler. Søkingen kan fortsatt bli bedre og vi er i dialog med Samisk Høyskole om dette.

Gjennomført nettverksmøter i fylket med tanke på kompetanseheving og erfaringsspredning. Samarbeidet med Fylkesmennene i Nordland og Troms, Sametinget, Samisk Høyskole og Høyskolen i Finnmark.

Resultatområde 33 Tilsyns- og forvaltningsoppgaver på barnehageområdet

Fylkesmannen fører tilsyn med at kommunen og andre lokale barnehagemyndigheter utfører de oppgaver de som barnehagemyndighet er pålagt etter barnehageloven med tilhørende forskrifter, jf. barnehageloven § 9 annet ledd.

Tilsyn er en del av den statlige styringen. Tilsyn og veiledning skal medvirke til at befolkningens rettigheter blir ivaretatt og at kommunens tjenesteyting utføres innen de rammer som fremkommer av lov og regelverk.

Fokus for tilsynet i 2010 har vært med kommunen som godkjenningsmyndighet, kommunen som tilsynsmyndighet og kommunens håndtering av regelverket om pedagogisk bemanning, herunder dispensasjoner.

Fylkesmannen innhenter områdekunnskap fra en rekke kilder som media, henvendelser fra brukere, klagesaker, årsrapporter, gjennomførte tilsyn osv. Områdekunnskapen danner grunnlag for en risiko og vesentlighetsvurdering både i forhold til vektlegging av tema og utvalg av kommuner.

Det har vært ført tilsyn med barnehagemyndigheten i 4 kommuner. Alle tilsynene har vært systemrettet i forhold til kommunens tilsyn med barnehagene. Tilsynene er gjennomført ved gransking av dokumentasjon og gjennomføring av intervjuer med de ulike ansvarsnivåene i kommunen.

33.1 Tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen anser at oppdrag 33.1, tilskuddsforvaltning er i samsvar med resultatkravet. Fylkesmannen har behandlet søknader om statlige tilskudd uten ugrunnet opphold, og det er gjennomført kontroller.

118 årsmeldinger er behandlet og kontrollert, og 19 kommuner har søkt om driftstilskudd til barnehager. En del årsmeldinger ble avvist og returnert av fylkesmannen grunnet gale opplysninger. En del av årsmeldingene var ikke kvalitetssikret i kommuneleddet.

Det er gjort 4 utbetalinger av statstilskudd til drift av barnehager, i tråd med rundskrivet.

Det er behandlet 46 endringsmeldinger, hvorav 5 er reduksjon i tilskudd og 1 melding ble avvist grunnet feil søkegrunnlag. Det er gjort formalitetskontroll av alle meldingene.

Det er gjort 2 utbetalinger av tilskudd til barn med nedsatt funksjonsevne for 2010 og tilskuddskontroll i 4 kommuner. Kommunene hadde ett til tre avvik.

16 kommuner har mottatt tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige førskolebarn. Det var registrert 205 minoritetsspråklige barn i Finnmark som danner grunnlag for tilskuddet. Det er gjort tilskuddskontroll i 4 kommuner. Alle kommuner hadde avvik.

Det er lagt ned 3 barnehager i løpet av 2010, mens det er behandlet og utbetalt 2 søknader om investeringstilskudd. Det er også utført tilskuddskontroll med om kommunene følger opp investeringstilskuddet i 2 kommuner. Begge kommunene tilfredsstilte vilkårene.

Det er utbetalt og behandlet 1 søknad om faste plasser i midlertidige lokaler.

Skjønnsmidler er utbetalt 3 ganger i løpet av 2010, i tråd med tildelingene. Mange kommuner og barnehager etterspør informasjon og veiledning på hva midlene kan brukes til.

Fylkesmannen har behandlet tilsammen 7 søknader om lønnstillegg til pedagogisk personale. De fleste av søknadene var utfylt feil, men ble rettet opp i ved veiledning.

Fylkesmannen har ikke behandlet noen søknader om tilskudd til barn i asylmottak.

Tilsammen har Fylkesmannen gjort 10 tilskuddkontroller, alle kommuner har svart og 8 kommuner forvaltet ikke tilskuddsordningene i tråd med rundskrivene.

Ettersom mange søknader om tilskudd har vært ført feil, har Fylkesmannen hatt gjennomgang av alle tilskuddsordningene (som skal fortsette som øremerket fra 2011) på regelverksamling med kommunene.

Fylkesmannen har ikke behandlet noen klager på vedtak om tilskudd.

33.2 Klagesaksbehandling

Type Klage	Klager gis medhold/delvis medhold	Klager gis ikke medhold	Opphevet/returnert Sum	Sum innkommet 2009
Barnehageloven § 10				
Forskrift om familiebarnehager § 7				
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd § 6				
Forskrift om foreldrebetaling § 5				
Barnehageloven § 16				
Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak frå utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4				
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3				
Merknad				

Det forelå ingen klager etter barnehageloven med forskrifter i 2010.

33.3 Informasjon og veiledning

Fylkesmannen vurderer oppdraget som fullført.

Fylkesmannen har gjennomført regelverksamling med barnehagemyndigheten i kommunene. Særlig fokus for samlingen var rammefinansiering, forskrift om økonomisk likeverdig behandling og tilskuddsordninger. I tillegg var det temaer som forståelse av pedagognormen, spesialpedagogisk veileder til opplæringsloven og menn og likestilling i barnehagen. Noen kommuner valgte å ikke møte opp på regelverksamlingen. Det blir viktig for Fylkesmannen å ha fokus på disse kommunene i 2011, spesielt vedrørende økonomisk likeverdig behandling og myndighetsrollen kommunen har.

Kun 5 av 19 kommuner har barnehagerådgiver i kommunaladministrasjonen. Vi har derfor hatt endel veiledninger og oppfølginger av kommuner pr. telefon og epost. Dette gjelder spesielt i forhold til myndighetsoppgaver som godkjenning av barnehager, behandling av dispensasjonssøknader og etablering av familiebarnehager. Vår erfaring fram til nå er at de kommunene som ikke har barnehagefaglig kompetanse i kommuneleddet har vanskeligheter med å oppfylle myndighetsrollen.

Det har i tillegg vært veiledning og oppfølging i etterkant av tilsyn. En kommune har ikke klart å lukke avvikene etter tilsyn gjennomført i 2009. I tillegg til å ha veiledning pr telefon har vi hatt et stedlig oppfølgingsmøte i denne kommunen. En annen bakgrunn for informasjon og veiledning har vært barnehagenes årsmeldinger.

Fylkesmannen ser at det vil være behov for flere eller andre møteplasser med kommunene framover. Utfordringen i Finnmark ligger i lange avstander, transport og ikke minst værforhold.

33.4 Tilsyn

Fylkesmannen vurderer oppdrag 33.4 om tilsyn som oppnådd. Rapportene etter tilsynet er sendt Kunnskapsdepartementet fortløpende, i tillegg til at rapportene ligger på Fylkesmannen hjemmeside.

Det har vært gjennomført tilsyn i 4 kommuner. Utvalget har vært to små kyst kommuner og to store bykommuner. Tilsynene i 3 av kommunene har frist i 2011 med å rette avvik, mens en kommune allerede har rettet avvik. Tilsynene ble gjennomført etter revisjonsmetoden, og tilsynsystema har vært det samme i alle fire kommunene: §§ 10 og 11 kommunen som godkjenningsmyndighet, § 16 kommunens tilsyn med barnehagene og §§ 17 og 18 kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning. Alle 4 kommunene hadde avvik i forhold til det å være godkjenningsmyndighet. Noen av kommunene kunne ikke dokumentere at barnehagene var godkjente og noen kunne ikke dokumentere at godkjenningene var gjort etter en konkret vurdering av §§ 1 og 2 i barnehageloven.

Formøter og intervju har skjedd stedlig i kommunene, mens sluttmøtene har vært gjennomført i lyd/bildestudio.

Fylkesmannen har også hatt oppfølging av 2 kommuner hvor det ble gjennomført tilsyn i 2009, hvorav den ene kommunen har rettet avvikene. Den andre kommunen har ikke klart å rette avvikene innen tidsfrister og påminnelser. Der har vi hatt stedlig oppfølgingsmøte med barnehagemyndigheten med gjennomgang av myndighetskrav.

Tilsynsobjekt:	Hammerfest kommune
Tema/myndighetskrav:	§§ 10 og 11: Kommunen som godkjenningsmyndighet. § 16: Kommunens tilsyn med barnehagene. §§ 17 og 18: Kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning.
Avvik/funn:	1. Hammerfest kommune fører ikke tilsyn med følgende i barnehagene: barns rett til medvirkning, foreldrebetaling, taushetsplikt, opplysningsplikt til barneverntjenesten og sosialtjenesten og helsekontroll med barn og ansatte. 2. Hammerfest kommune har ikke oppfylt sin plikt som godkjenningsmyndighet.
Frist for lukking av avvik:	15.05.2011
Pålegg:	Ja
Merknad:	
Ressursbruk:	114,16 timer
Kommentar:	Tilsynet ble gjennomført etter revisjonsmetoden. Tilsynet var planlagt og kommunen valgt ut på bakgrunn at den er en storkommune.

Tilsynsobjekt:	Nordkapp kommune
Tema/myndighetskrav:	§§ 10 og 11: Kommunen som godkjenningsmyndighet. § 16: Kommunens tilsyn med barnehagene. §§ 17 og 18: Kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning.
Avvik/funn:	1. Nordkapp kommune gjennomfører ikke tilsyn med barnehagene i kommunen. 2. Nordkapp kommune oppfyller ikke kravet om at den er godkjenningsmyndighet.

Frist for lukking av avvik:	01.04.2011
Pålegg:	Ja
Merknad:	Nordkapp kommune har ikke oppfylt barnehagelovens vilkår til innvilging av dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder.
Ressursbruk:	120,15 timer
Kommentar:	Tilsynet ble gjennomført etter revisjonsmetoden. Tilsynet var planlagt og kommunen valgt ut på bakgrunn av årsmeldinger og at kommunen ikke deltar i møtefora for barnehagemyndighetene.
Tilsynsobjekt:	Gamvik kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunen som godkjenningsmyndighet §§ 10 og 11. Kommunens tilsyn med barnehagene §16. Kommunens håndtering av av regelverket for dispensasjoner for styrer og pedagogisk bemanning §§ 17 og 18.
Avvik/funn:	Avvik 1: Gamvik kommune har ikke godkjent Skjånes barnehage. Gamvik kommune har ikke foretatt en vurdering av Mehamn barnehages egnethet i forhold til mål og innhold, jf §§ 1 og 2. i barnehageloven Avvik 2: Gamvik kommune har ikke ført tilsyn med Skjånes barnehage. Gamvik kommune har ikke fullført tilsyn med Mehamn barnehage.
Frist for lukking av avvik:	01.10.2010
Pålegg:	Ja
Merknad:	
Ressursbruk:	99 timer
Kommentar:	
Tilsynsobjekt:	Sør-Varanger kommune
Tema/myndighetskrav:	§§ 10 og 11: Kommunen som godkjenningsmyndighet. § 16: Kommunens tilsyn med barnehagene. §§ 17 og 18: Kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning.
Avvik/funn:	Sør-Varanger kommune oppfyller ikke kravet om at kommunen er godkjenningsmyndighet.
Frist for lukking av avvik:	15.01.2011
Pålegg:	Ja
Merknad:	
Ressursbruk:	75,16 timer
Kommentar:	Tilsynet ble gjennomført etter revisjonsmetoden. Tilsynet var planlagt og kommunen valgt ut på bakkgrunn av at den er en bykommune og fordi kommune har mange dispensasjoner fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk bemanning.

Resultatområde 34 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen

Kommunene i Finnmark innfridde retten til barnehageplass i 2010. Det er ulike problemstillinger i bykommuner og kystkommuner. Utfordringen er fleksibilitet og i perioder ledig kapasitet. Noen av de større kommunene har hatt problemer med å innfri ønske om barnehageplass etter hovedopptaket.

Embetet har samarbeidet med ulike aktører i kompetanseheving og rekruttering.

34.1 Tilgjengelig barnehage tilbud

Fylkesmannen vurderer oppdraget som utført i samsvar med resultatkravet.

Fylkesmannen har hatt 3 innrapporteringer fra kommunene til Kunnskapsdepartementet om hvorvidt kommunene oppfyller retten til plass i barnehage. Alle kommunene i Finnmark oppfyller retten til plass i barnehage. Noen kommuner har ventelister til plass i barnehage, men det er søkere som ikke innfrir rettigheten. Embetet har hatt god kommunikasjon med kommunene underveis i prosessen.

34.2 Kompetanseutvikling og rekruttering

Fylkesmannen vurderer oppdraget som oppnådd. Dette grunnet ressurser og prioriteringer på avdelingen.

Når det gjelder å identifisere og iverksette tiltak for å opprettholde og videreutvikle kvaliteten i barnehagen har Fylkesmannen igangsatt tildeling av utviklingsmidler og kompetanseutviklingsmidler. Man har hatt en oppvekstkonsferanse som skulle være felles for barnehage, grunnskole og videregående, men man traff ikke helt barnehage som målgruppe. Rekruttering av førskolelærere har i løpet av høsten 2010 blitt innlemmet i Gnist. Fylkesmannen har hatt ansvar for rekrutteringsteam for flere menn i barnehagen, og har gjennom dette teamet bidratt på yrkesmesser, med brosjyrer og arrangert konferanse. Det er også opprettet et eget MIB Finnmark gruppe. De deltar på messer og tilbyr tjenester til skoler. Utfordringer innen rekrutteringsområdet er varierende i kommunene. Noen har god dekning av førskolelærere mens andre har veldig lav dekning av førskolelærere. Vi har inntrykk av at flere kommuner ikke prioriterer å rekruttere førskolelærere og at man ser på dispensasjonsløsningen som et alternativ.

Når det gjelder styrking av barnehagens kompetanse på områdene språkstimulering for minoritetsspråklige barn, har Fylkesmannen hatt et godt samarbeid med Nafo og Høgskolen i Finnmark. Fylkesmannen har vært koordinator og arrangør av kompetansehevingsprosjektet som har vært i regi av Nafo. Det har vært arrangert to fagdager, en i øst og en i vest, og 6 kommuner har deltatt i nettverk. Både stedlige samlinger og lyd/bilde studio har vært benyttet.

Fylkesmannen i Finnmark har samarbeidet med embetene og Sametinget slik det er presisert i oppdraget. Samarbeidet består i samarbeidsmøter hvor ansvaret rulleres. Fylkesmannen har også bidratt til nasjonal samisk oppvekstkonsferanse. Samiske kommuner, samiske barnehager og norske barnehager med samiske barn har søkt midler til kompetanseutvikling gjennom RSK Vest og RSK Midt. Utviklingsmidlene har vært lyst ut i alle kommuner og i alle barnehager, men ingen samiske barnehager har søkt disse midlene. Samarbeidet med sametinget kunne ha vært mye bedre enn det er i dag.

Fordeling av kompetanseutviklingsmidler:

RSK Vest har på vegne av 7 kommuner mottatt kr. 284668 til følgende tiltak: Pedagogisk ledelse, språkmiljø, samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole, og barns medvirkning. En privat barnehage har ikke deltatt i tiltakene.

RSK Midt har på vegne av 5 kommuner mottatt kr. 114736 til følgende tiltak: Språkrøkt for samisk språklige barn og pedagogisk ledelse i barnehagen. Alle barnehager har deltatt i tiltakene.

Vadsø kommune har mottatt kr. 47899 til kompetanseutvikling i pedagogisk ledelse og språkmiljø/språkstimulering. Alle barnehager deltar.

Berlevåg kommune har mottatt kr. 9107 til kompetanseutvikling i ledelse.

Vardø kommune søkte ikke om midler, men mottok kr. 12 657.

Sør-Varanger, Nesseby, Tana og Båtsfjord kommune har mottatt kr. 1 12960 til å igangsette studie i pedagogisk utviklingsarbeid, 30 studiepoeng i samarbeid med Dronning Mauds Minne.

Utviklingsmidler:

Vadsø kommune har mottatt kroner 30 000 til å gjennomføre ledelsesutviklingsprogram. Alle barnehagene deltar. Kommunen har også mottatt 47000 kroner til å avslutte prosjektet "Introduksjonsprogram for minoritetsspråklige førskolebarn. Alle barnehager har deltatt.

Vardø kommune har mottatt kr. 36250 til dagskurs i problemadferd hos barn og unge, forebygging og håndtering. Alle barnehager har deltatt.

Lebesby og Gamvik kommune har mottatt 100000 kroner til et prosjekt som skal skape gode overganger mellom barnehage og skole med utgangspunkt i matematikk, tall og mengdebegrep. Prosjektet skal gå over to år og alle barnehager skal delta.

Sør-Varanger kommune har mottatt kr. 100000 til innføring av Kvello modellen i barnehagene i kommunen.

Nesseby kommune har mottatt kr. 25000 til å tilpasse skoleprogrammet PALS til barnnehagen som tiltak til å utvikle felles pedagogisk plattform med skolene i kommunen.

RSK Vest har mottatt kr. 162000 på vegne av 7 medlemskommuner til følgende tiltak: Utviklingstiltak for å bedre tilbudet til barn med nedsatt funksjonsevne og barn med andre særlige behov, sammenheng og overgang mellom barnehage og skole, kompetanseheving og etablering av systemmodell for overganger.

Utviklingsmidler i språkstimulering og flerkulturell pedagogikk:

To barnehager i Sør-Varanger kommune mottok kr. 31500 til flerkulturell pedagogikk, bygd på erfaringer gjort i kompetanseutviklingsprosjektet i regi av Nafo.

To barnehager i Båtsfjord kommune mottok kr. 50500 til flerkulturell pedagogikk og språkstimulering, bygd på erfaringer gjort i kompetanseutviklingsprosjektet i regi av Nafo.

Alta kommune mottok kr. 72500 til etablering av ressursbase for materiell og kompetanse og etablere nettverk og kompetanseutvikling mellom barnehagene.

Sør-Varanger kommune har mottatt kr. 52500 til videreutdanningstiltak innen migrasjonspedagogikk.

Likestillingsmidler

Nordkapp barnehage, i samarbeid med skole få ungdomsskolegutter til lønnet arbeid i barnehage. kr 40 000.

Saaela barnehage, Lakselv. ggutter fra ungdomsskole jobber i barnehage. kr 30 000.

MIB Finnmark, drift av gruppe for besøk av messer og skoler. kr 55 000.

34.3 Andre satsingsområder

Fylkesmannen vurderer resultatområdet som fullført.

Midler knyttet til strategiplaner og særlige satsingsområder er forvaltet ved at barnehager og kommuner har søkt og fått tildelt midler. Midlene er utlyst med utgangspunkt i følgende planer: Manifest mot mobbing, handlingsplan for likestilling i barnehage og grunnsopplæring, strategi for kompetanseutvikling i barnehagesektoren, strategi for rekruttering av førskolelærere til barnehagen.

Fylkesmannen i Finnmark har samarbeidet med embetene og Sametinget slik det er presisert i oppdraget. Samarbeidet består i samarbeidsmøter hvor ansvaret rulleres. Fylkesmannen har også bidratt til nasjonal samisk oppvekstkonferanse. Samarbeidet med Sametinget kunne fungert bedre enn det gjør i dag.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
31.1 Tilsyn	kr 34 979,39	kr 226 993,70
31.4 Informasjon og veiledning	kr -15 260,50	kr 252 884,22
31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartl. prøver	kr 0,00	kr 756 665,20
31.9 Annet tilsyn og forv. på utd.omr. (rest 31)	kr 870,00	kr 0,00
32.2 Kompetanseutvikling	kr 28 837,50	kr 27 211,95
32.3 Skoleporten	kr 4 080,00	kr 0,00
32.9 Andre oppg. for økt kval. i gr.oppl.(rest 32)	kr 85 121,63	kr 525 379,79
33.1 Tilskuddsforvaltning	kr 0,00	kr 0,00
33.2 Klagesaksbehandling	kr 0,00	kr 0,00
33.4 Tilsyn	kr 0,00	kr 0,00
33.9 Andre tilsyn og forv. på b.hageomr. (rest 33)	kr 0,00	kr 0,00
34 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen	kr 32 773,25	kr 1 991,20
36 Landsdekkende oppgaver KD	kr 0,00	kr 0,00
Andre oppgaver under KD	kr -1 758,35	kr 0,00
Sum:	kr 169 642,00	kr 1 791 126,00

Statens Helsetilsyn

Resultatområde 41 Tilsyn og klagebehandling etter barnevernloven

41.1 Hendelsesbasert tilsyn

Vi viser her til foreløpig årsrapport som er sendt Statens Helsetilsyn pr 20. jan 2011 og til endelig årsrapport pr 1. mars 2011.

41.2 Planlagt tilsyn

Vi har sendt inn tilsynsplan pr 1. mars 2010, samt rapportert i løpet av året til Statens helsetilsyn. Vi har gjennomført lovpålagte tilsyn med institusjonene i henhold til krav. Vi har ikke hatt tilsyn overfor kommunene. Vi viser forøvrig til endelig årsrapport for 2010.

41.3 Klagesaker

Vi hadde ingen klager på enkeltvedtak i 2010, men fikk inn 20 tilsynsklager, hvorav 19 ble behandlet i løpet av året.

41.9 Andre oppdrag

Vi har sendt inn forslag for tema for tilsyn i 2011. Vi har ikke gitt noen kommuner mulkt, men det er dialog med noen kommuner vedrørende fristoversittelser. Det vises til endelig årsrapport.

Resultatområde 74 Tilsyn etter lov om sosiale tjenester i NAV

74.1 Hendelsesbasert tilsyn

Vi har ikke hatt noen hendelsesbaserte tilsyn.

74.2 Planlagt tilsyn

Vi har sendt inn tilsynsplan pr 1. mars 2010 og rapportert på status i henhold til gitte frister. Vi har gjennomført tilsyn i henhold til resultatkrav. Vi viser til rapportering pr 20. jan. 2011.

74.9 Andre oppdrag

Vi har sendt inn forslag til tema for tilsyn 2011 innen fristen. Vi har gjennomført en kartlegging av kommunenes praksis for behandling av søknader om sykehjemsplass, og hvordan pasientenes pleie- og omsorgsbehov ble ivare tatt i eventuell ventetid.

Resultatområde 81 Tilsyn og klagesaksbehandling etter sosialtjenesteloven

81.1 Hendelsesbasert tilsyn

Vi har hatt 3 hendelsesbaserte saker i år. Disse har vært fulgt opp av to saksbehandlere og har resultert i tilsynsbesøk i de respektive kommuner.

81.2 Planlagt tilsyn

Vi har sendt inn tilsynsplan , samt rapportert på status i henhold til gitte frister.

Vi har gjennomført 5,5 systemrevisjoner av et krav på 6. Vi måtte avlyse et systemrevisjon på grunn av askeutbrudd, og hadde ikke kapasitet til å ta dette igjen senere. Dette er meldt til Statens Helsetilsyn pr 30. juni 2010.

Vi gjennomførte 3 tilsyn med demenssyke i egen bolig. Felles tilsyn mellom helse- og sosial. Det ble ikke gitt avvik.

Vi gjennomførte tilsyn i 5 kommuner som stikkprøvetilsyn til eldre etter lov om sosiale tjenester eller saker om tildeling av korttidsplass etter kommunehelsetjenesteloven, der avlastning har vært tema. Alle kommunene har fått skriftlige og muntlig tilbakemelding på funnen, og 3 av kommunene er bedt om redegjørelse for hvordan de skal rette forholdene. Det ble funnet mangler ved utredningsplikten, den individuelle vurderingen og ved vedtak, begrunnelse, innhold og informasjon om klageadgangen.

81.3 Klager etter sosialtjenesteloven

Vi visert til rapportering til Statens helsetilsyn pr 20. jan 2011 for fullstendig oversikt og detaljer.

Vi behandlet 23 saker. Av disse ble 20 saker behandlet innen 3 mnd, mens 3 saker hadde en saksbehandlingstid på mellom 3 og 6 mnd. Vi har et lite avvik i forhold til krav om at 90% av sakene skal behandles innen 3 mnd eller kortere.

81.9 Andre oppdrag

Vi viser til rapportering til Statens Helsetilsyn pr 20. jan 2011.

Det har vært 858 beslutninger, jf § 4A-5, 3. ledd. Disse beslutningene har vært rettet mot 13 personer. Vi har overprøvd 6 vedtak, jf 4A-5, 3. ledd bokstav b og c, hvorav ett vedtak ikke godkjent. Vi har innvilget 29 dispensasjoner fra utdanningskravet, jf § 4A-9, 3.ledd, og 3 søknader er avslått. Vi har gjennomført 16 stedlige

tilsyn.

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling etter helsetjenestelovgivningen

82.1 Hendelsesbasert tilsyn

Antall behandlede saker: 65, herav 13 avsluttet med lokal avklaring

Saksbehandlingstid: 100 dg

Antall politisaker: 3

82.2 Planlagt tilsyn

Vi viser til rapportering til Statens Helsetilsyn pr 20. jan. 2011. for fullstendig oversikt og for detaljer.

Vi har gjennomført 16,9 systemrevisjoner av et resultatkrav på 12.

Det ble gjennomført felles tilsyn med sosial og vi viser til pkt. 81.2 for detaljer på dette.

Vi gjennomførte 5 tilsyn med fastlegers utredning og oppfølging av demente. Det ble gitt avvik ved to av tilsynene. Avvikene omhandlet mangler ved utredning av kognitiv svikt, og at oppfølging av pasienter ikke er tilstrekkelig dokumentert.

Det ble ført tilsyn med 5 kommuner om legemiddelhåndtering til pasienter i sykehjem og hjemmeboende i kommunehelsetjenesten. Tilsynet ble gjennomført som et elektronisk sjømeldingstilsyn. Vi var pilot for denne metoden. Tilsynet omfattet 22 virksomheter. Det ble gitt avvik i 4 kommuner og i totalt 8 virksomheter. Av avvik kan nevnes: mangler ved ansvarslinjen, mangler ved kompetansen vedrørende legemiddelhåndtering, ikke oppdaterte prosedyrer for legemiddelbehandling, mangler ved dokumentasjon på at pasienten har tatt legemiddelet, avvik som ikke meldes eller gjøres kjent for virksomhetsleder, ikke foretatt risikovurdering i forhold til legemiddelhåndteringen.

Vi hadde tre tilsyn med spesialisthelsetjenesten med forskjellige tema for hvert tilsyn.

Ett av tilsynene fokuserte på forløpet fra melding om pasient med mistanke om hjerneslag blir mottatt av AMK, transport, mottak i sykehus, diagnostisering, behandlingstiltak og oppfølging på avdeling. Det ble gitt avvik med at styring av klinikken ikke sikrer faglig forsvarlige helsetjenester til pasienter med hjerneslag.

Det neste tilsynet omhandlet 3-3 meldinger, og det ble funnet at virksomheten ikke sikrer at det meldes fra om hendelser som kunne ha ført til betydelig personskaade.

Det siste tilsynet omhandlet vurdering og prioritering av nye pasienter på BUP, samt sikring av forsvarlig utredning, behandling og oppfølging av barn og unge med ADHD diagnose. Det ble avdekket to avvik. Virksomhetseier sikrer ikke at det foretas en forsvarlig vurdering og prioritering av alle henviste pasienter, samt at det ikke er etablert rutiner som sikrer dokumentasjon av en faglig forsvarlig og planmessig styrt utredningsprosess av ADHD pasienter.

Vi har også gjennomført kartlegging for pasienter som venter på sykehjemsplass på bakgrunn av opplysninger som kom fra TV 2. Oppdraget kom fra HOD. Konklusjonen etter kartlegging i kommunene er at folk får alternativ hjelp der det er aktuelt.

82.3 Klagesaker

Antall behandlede syketransportsaker: 28 Saksbehandlingstid: 70 dg

Antall behandlede andre rettighetsklager: 14 Saksbehandlingstid: 149 dg

Vi har drøftet årsaken til at saksbehandlingstiden i andre rettighetsklager enn syketransportsakene overskrider resultatkravet.

Etter vår vurdering kan dette forklares delvis med vår pressede bemanningssituasjon, særlig på helsepersonellsiden.

Vi ser også en sammenheng mellom saksbehandlingstiden og at det er tidkrevende å få opplyst sakene godt nok til at vi kan behandle dem. Dette fordi rettighetsklagene vi mottar ofte er komplekse saker, der flere instanser er involvert, samt at saksforberedelsen hos den påklagede instansen ved flere tilfeller har vært mangelfull.

82.9 Andre oppdrag

Dialogmøte med med direktør og klinikksjefer 5. mai hvor tema blandt annet var kvalitetsarbeid og §3-3 meldinger. Det har kommet 25 meldinger fra helse Finnmark i år. Det er en økning i meldinger fra Klinikk Kirkenes og Klinikk psykisk helsevern og rus. Klinikk Hammerfest har en nedgang fra tidligere, med kun en melding inneværende år. I det regionale møtet mellom Helse Nord RHF og helsetilsynene i Nord ble dette formidlet. Det har vært telefonisk kontakt med kvalitetsrådgiver i foretaket som ikke kan gi noe godt svar på hvorfor det er slik. Etter tilsyn med meldeordningen i psykisk helsevern og rus har antall meldinger økt. Det er små tall-6 meldinger, men det er en positiv utvikling.

En av hendelsene som er behandlet som §3-3 melding er innklaget av pasient/pårørende og det ble av den grunn opprettet tilsynssak.

Hyppigst meldte hendelser: 5 meldinger på svikt i innkallingsrutiner og forsinket prøvesvar, 5 meldinger fra Gyn/fødeavdelingen, 5 meldinger feilmedisinering, 2 suicid, og 1 suicidforsøk.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Resultatområde 41 Tilsyn med barnevernområdet

Resultatområde 42 Familierett

42.1 Ekteskapsloven

Vi har utstedt 143 skilsmissebevillinger og 202 separasjonsbevillinger.

42.2 Anerkjennelsesloven

Vi har behandlet 18 saker om godkjenning av utenlandsk skilsmisse og fritak for skifte. Vi har godkjent 15 saker, og gitt avslag i 1 sak. Denne saken har vært påklaget til BUf dir. som stadfestet vårt vedtak.

42.3 Barneloven

Vi har ikke denne typer saker i 2010, men har nesten daglig telefonhenvendelser vedrørende spørsmål knyttet til barneloven.

42.4 Veiledning og informasjon

Fylkesmannen har daglige henvendelser der publikum etterspør veiledning og informasjon på familierettens område.

Resultatområde 43 Krisetiltak

43.1 Tilsyn med kommunenes ansvar for et tilbud om krisesenter

Vi har ikke ført tilsyn. Dette i henhold til anbefalinger fra dep. Hovedprioritet for 2010 var å bidra til informasjon og veiledning om den nye krisesenterloven.

43.2 Informasjon og veiledning

I samarbeid med BLD var vi med å arrangere regionsamling for kommune i Troms og Finnmark i Tromsø.

Resultatområde 44 Familievern

Vi gjennomførte tilsyn med familievernkontorene i 2009. Det har ikke vært nødvendig å gjennomføre tilsyn i 2010, og vi har således holdt oss til føringen om at det da ikke skal føres tilsyn før i 2012.

Resultatområde 45 Barn og unge

45.1 Informasjonsvirksomhet og samordning

Vi har hyppige telefoner fra kommunene vedrørende spørsmål om lover og forskrifter. Vi har arrangert nettverksamling for barnevernlederne i fylket. Vi har gjennomført arbeidsmøte med Sametinget sammen med Nordland og Troms om samiske barns rettigheter. Vi har hatt to møter med fagtemaet i Bufetat.

Tidlig intervensjon og samhandling var satt på dagorden under vår store ruskonferanse i høst der det ble lagt vekt på å treffe alle som arbeider med barn og unge. Vi har hatt nettverksamling for barnevernlederne. Vi har også hatt interne møter med utdanningsavdelingen for å se på hvordan vi kan samarbeide bedre.

45.2 Fritak for taushetsplikt

Vi har behandlet 7 saker.

45.3 Handlingsplan mot kjønnslemlesting

Vi hadde stor tverrfaglig konferanse i 2009. I 2010 lyste vi ut midler til informasjonstiltak rettet mot berørte miljøer. Flyktningehelsetjenesten i Alta kommune mottok 94 000 kroner til tverrfaglig innsats for informasjonsarbeid og holdningsendring gjennom gruppetilbud til foreldre fra berørte miljøer. Kommunen ønsker også å etablere et kvinnenettverk.

45.4 Biologisk opphav

Vi har behandlet 13 saker.

Resultatområde 46 Universell utforming

AMU har dette som en prioritert oppgave. Vi sitter i fylkesprosjektet der Finnmark fylkeskommune er pilotfylke. Vi har en medarbeider i prosjektgruppen og assisterende fylkesmann sitter i styringsgruppen. UU er også tema i arealplangruppen.

Resultatområde 47 Innvandring og integrering

47.1 Statsborgerseremonier

Statsborgerseremonier

Embeter	Antall seremonier	Prosent nye statsborgere som har deltatt
FMFI	2	20,24
Sum	2	

47.2 Bosetting av flyktninger

Vi gir informasjon om Husbankens virkemidler der dette er relevant. Ingen konkrete tiltak utover det.

47.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

Fylkesmannen har i 2010 behandlet tre klager gjeldende rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram jf § 2.

En klage ble ikke tatt til følge.

To klager ble delvis tatt til følge. I dette ligger at klagerne ikke fikk medhold i rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram, men de fikk medhold i deres anførsler om at kommunen ikke har begrunnet vedtaket sitt.

Klagene er innrapportert til IMDI.

47.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Fylkesmannen har i 2010 veiledet flere kommuner i forhold til tilskuddsordningene og behandlet og tildelt midler til norskopplæring. Dette gjelder både overgangsordningen og pr capita.

Fylkesmannen har foretatt stikkprøvekontroll med to kommuner i forhold til overgangsordningen.

I mars deltok vi på et møte med IMDI Nord der vi drøftet samarbeidet mellom Fylkesmannen og IMDI Nord. Fylkesmannen har ikke deltatt på IMDIs møte med fylkesmennene høsten-10. Dette pga ressursmangel og en tid med svært høy tilsynsaktivitet.

Midlene som skulle gå til kompetanseutvikling for lærere og ledere som arbeider med voksne innvandrere og asylsøkere gikk til etterutdanning for disse. Dette var i samarbeid med IMDI og Vox.

Resultatområde 48 Likestilling

Vi har ikke hatt eksterne tiltak på dette. Når det gjelder FM's interne arbeid, henvises til annet punkt i denne rapporten.

Ressursrapportering

Vi har brukt mer på 43.1 (lønn til rådgiver) enn det som framgår. Usikkert om dette skyldes feil kontering eller systemfeil.

Resultatområde	Kapittel 1510 Fagdep.	
41 Tilsyn med barnevernområdet	kr 580 477,98	kr 0,00
42 Familierett	kr 304 771,17	kr 0,00
43.1 Tilsyn med kommunale krisesentertiltak	kr 15 845,70	kr 0,00
43.9 Andre krisetiltak (rest 43)	kr 0,00	kr 0,00
44 Familievern	kr 0,00	kr 0,00
45 Barnevern	kr 438 209,47	kr 0,00
47 Integrering	kr 0,00	kr 0,00
Andre oppgaver under BLD	kr 0,00	kr 0,00
Sum:	kr 1 339 304,00	kr 0,00

Justis- og politidepartementet

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.2 Vergemålsloven

Oppgaver etter vergemålsloven

Embeter	Antall saker	Antall tilsyn
FMFI	10	0
Sum	10	0

51.3 Forlikrådene

Ingen rapporteringskrav.

51.4 Tilsynsråd for fengslene

51.5 Tomtefestelov

51.7 Kommunale politivedtekter

51.8 Hundeloven

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Fri rettshjelp

Rapporteres kvartalsvis på vanlig måte til Sivilrettsforvaltningen.

52.3 Navneloven

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnsikkerhet

53.1 Oversikt over regionale samfunnsikkerhetsutfordringer

Sjøsikkerhet og en dialogkonferanse om kystnær beredskap i Finnmark sammen med oljevernberedskap er viktige samfunnsikkerhetsområder i vårt fylke. Fylkesmannen avholdt, sammen med Kystverket, NOFO og IUA Midt-Finnmark, Finnmark fylkeskommune, Nordkapp Næringshage og VRI Finnmark, en dialogkonferanse om kystnær beredskap i Finnmark. Konferansen samlet mange aktører som alle har et ansvar for, eller behov for, en robust kystnær beredskap. Arbeidet videreføres i 2011.

Fylkesmannen har hatt årlig samarbeidsmøte med KDS og KBO-enhetene i fylket. Fokus var kraftforsyning og forsyningssikkerhet i Finnmark, bl.a. samlet ROS for eforsyningen i Finnmark, beredskapsforskriften, rasjoneringsforskriften, evaluering av regional beredskapsøvelse i regi av NVE.

I forbindelse med ny PBL - plandel har beredskapsstaben deltatt på ulike kurs/seminar. Fylkesmannen har også bidratt med foredrag på fylkets årlige plankonferanse (et samarbeid mellom Fylkesmannen og fylkeskommunen). Tema fra vår side var klimatilpasning.

I vårt forventningsbrev til kommunene for 2010 påpekte Fylkesmannen en forventning om at kommunene iverksatte nødvendige prosesser for å møte de nye kravene i lov om kommunal beredskapsplikt. Flere kommuner har ferdigstilt sine kommunale ROS-analyser i 2010 og flere andre er i prosess.

Beredskapstaben har fokus på klimaendring/ klimatilpasning i sitt arbeid med tilsyn og øvelser i kommunene. Klima vektlegges også som tema i beredskapstabens innspill i saker etter PBL. Fylkesmannen har gjennom fylkes-ROS en overordnet oversikt over viktige samfunnsikkerhets- og beredskapsmessige utfordringer, bl.a. klima. Vi mangler imidlertid en samordnet oversikt over status for kommunenes arbeid med klimatilpasning i et samfunnsikkerhetsperspektiv. Erfaringer fra mottatte ROS analyser både innenfor PBL og generelle ROS analyser viser at kommunene i stigende grad vektlegger klima.

Gjennom møter med samarbeidsaktører er roller, ansvar og ressurser tema.

Fylkesmannen har i sine tilsyn i 2010 påpekt at kommunene ved utarbeidelse av sine ROS-analyser bør innhente informasjon fra aktører som har særlig ansvar innen de områder som den kommunale ROS-analyse berører.

53.2 Samfunnsplanlegging

Fylkesmannen har stort fokus på at samfunnsikkerhet og beredskap blir tatt hensyn til i kommunal samfunnsplanlegging. Dette ivaretas gjennom innspill i plan- og arealsaker, og det er tema ved tilsyn.

I høringssaker og ved tilsyn ber Fylkesmannen kommunene om at samfunnssikkerhet løftes fram som eget tema i kommuneplanens samfunnsdel. Dette for å sikre overordnet forankring.

Klima er omtalt under punkt 53.1.

At klima og klimaendringer er tatt hensyn til i kommunale planer og ROS-analyser inngår som del av vår behandling av plan- og arealsaker.

53.5 Planlegging innen kraftforsyning, flom- og skredfare

Fylkesmannen holder seg oppdatert om flom- og skredutsatte steder gjennom dialog med kommuner, fagmyndigheter og nettkilder. Fylkesmannen har gitt skriftlige innspill til NVE sin nasjonale skredkartlegging i 2010.

Fylkesmannen har i aktuelle saker hvor kommunene har utelatt NVE som høringspart, informert NVE om dette. Videre har det vært gjensidig informasjonsutveksling i enkeltsaker mellom NVE og Fylkesmannen, eksempelvis i saker hvor innsigelse har vært vurdert brukt.

Fylkesmannen har gitt innspill i høringssak knyttet til melding om 420 kV linje mellom Skaidi - Varangerbotn.

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

54.1 Beredskapsplaner innen samfunnssikkerhet

Fylkesmannen har fokusert på å veilede kommunene i nytt regelverk og påpeke forbedringspunkter i kommunenes beredskapsplanverk for å møte nye lovkrav. Det ble følgelig ikke gitt avvik i 2010.

I 2010 ble det gjennomført tilsyn i kommunene Kvalsund, Loppa, Nesseby, Nordkapp og Sør-Varanger med spesiell fokus på ivaretagelse av samfunnssikkerhet og beredskap i kommunenes ordinære plan- og styringssystemer. Oversikten over planlagte tilsyn for 2010 ble oversendt DSB.

Det ble i 2010 igangsatt et arbeid med å sikre gjennomføring av tiltak i SBS-en. Dette arbeidet blir videreført i 2011. Fylkesmannen har foretatt revisjon av eget krisehåndteringsplanverk.

I etterkant av askeskyen fra Island, sendte Fylkesmannen i samarbeid med Finnmark Fylkeskommune et brev til Samferdselsdepartementet. I brevet ble et påpekt transportutfordringer i Finnmark ved bortfall av flytransport, spørsmål ved beredskap og ansvarsforhold ved slike situasjoner.

Fylkesmannen har ikke aktivt arbeidet med oppdatering av oversikt over skjermingsverdige objekter og nøkkelpunkter utover kontakt med HV-17. Dette henger sammen med utarbeidelse av ny objektsikkerhetsforskrift og manglende avklaring av hvordan dette arbeidet skal organiseres på regionalt nivå.

54.2 Øvelser

Det er gjennomført øvelser i strategisk krisehåndtering i kommunene Tana, Båtsfjord og Alta.

I flere av kommunene ble scenarioene valgt ut på grunnlag av kommunenes egne ROSanalyser eller andre stedegne forhold. For Alta var scenarioet atomhendelse.

Alle øvelsene i kommunene var rettet mot kommunenes krisehåndtering, informasjonsberedskap og helse- og sosialmessig beredskap. Siviltforsvaret, Heimevernet, Politiet, Mattilsynet samt representanter fra relevante frivillige organisasjoner ble invitert som øvelsesobservatører til alle øvelsene. På atomberedskapsøvelsen var Statens Strålevern invitert som observatør, men kunne ikke møte. Det er utarbeidet rapporter fra alle øvelser hvor DSB er kopimottaker av disse. Statens Strålevern har mottatt kopi fra rapporten fra atomberedskapsøvelsen.

Til øvelsen rettet mot atomberedskapen innvilget Statens Strålevern vår søknad om midler til stimulering av kommunalt engasjement med kr. 8.000. Det er utarbeidet egen rapport til Statens Strålevern vedrørende disponering av tildelte midler.

Den 7. september 2010 ble det avholdt regional øvelse i samarbeid med NVE. Fokus var felles utfordringer for sektorene kraft, telekommunikasjon, vei, fylkesmenn og kommuner. Øvelsen inngikk som årlig øvelse for embets ledergruppe og krisestab. I forkant av øvelsen ble det gjennomført en beredskapsfagdag for de inviterte til øvelsen. Tema var de enkelte deltakeres roller og ansvar.

Det er gjennomført en varslingsøvelse for fylkesberedskapsråd og regionalt beredskapsforum.

54.6 Regional samordning

Fylkesmannen har deltatt på Sivilt-militært kontaktmøte i Harstad. Fylkesmannen har formidlet og behandlet saker knyttet til rekvisisjon av øvingsområder, samt skjønnsnemndsbehandling og erstatningssaker. Vi har også behandlet saker opp mot fritaksordningen i Forsvaret.

Det er gjennomført varslingsøvelse med beredskapsrådet og regionalt beredskapsforum. Vi har også deltatt i øvelse Trim2010.

Frivillige organisasjoner er representert i regionalt beredskapsforum.

Ved beredskapsøvelser og tilsyn i kommunene oppfordres det til etablering/ vitalisering av kommunale beredskapsråd dersom slike ikke finnes/ er aktive. Her oppfordres også til å gi frivillige organisasjoner representasjon.

Se også punkt 54.2 om frivillige organisasjoners deltakelse i øvelser i regi av embetet.

Fylkesmannen har vært representert i beredskapsutvalgene i de 3 største lufthavnene i fylket; Alta, Kirkenes og Lakselv, samt deltatt på møter i Alta og Lakselv.

Det planlagte årlige møte med fylkesberedskapsrådet og regionalt beredskapsforum måtte avlyses. Nytt møte er berammet til mars 2011.

54.8 Felles digitalt nødnett

54.9 Atomberedskap og strålevern

Fylkesmannen har videreformidlet atomberedskapsinformasjon fra Statens Strålevern. Vi har også deltatt i to varslingsøvelser i regi av strålevernet.

Det er gjennomført en atomberedskapsøvelse med Alta kommune. Se punkt 54.2.

Fylkesmannen har ajourført ulike varslingslister på Atomberedskap.no. Arbeidet med atomberedskap videreføres i 2011.

Radon og elektromagnetisk stråling blir kommentert i behandlingen av plansaker fra kommunene.

54.10 Beredskap innen kraftforsyning

Fylkesmannen har deltatt på samarbeidsmøte med KDS Finnmark og KBO enhetene i fylket. Tema var evaluering av NVE-øvelse i 2010, samlet ROS for everksforsyningen i Finnmark, ny veileder til beredskapsforskrift, rasjoneringsforskriften og erfaringer/hendelser i 2010.

Fylkesmannen har deltatt på oppstartmøte i regi av NVE om prosjektering av 420 kV-linje for Skaidi-Varangerbotn og gitt høringsinnspill.

Fylkesmannen har videreformidlet varsler fra NVE. Kontaktinfo til NVE er tatt inn i Fylkesmannens beredskapsplan.

Fylkesmannen har gjennom kontakt med dameiere i fylket innhentet status for arbeidet med dambruddsbølgeberegningsskart. Arbeidet blir videreført i 2011.

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

55.1 Organisering for krisehåndtering

Fylkesmannens oppgave under krisesituasjoner er å ivareta en koordinerende rolle i forbindelse med informasjonshåndtering, inklusive varselmottaker og formidler, samt etablere og implementere rutiner for varsling. Dette er ivaretatt gjennom rutiner i plan for krisehåndtering oppdatert i 2010. Fylkesmannen har i forbindelse med innføring av krisestøtteverktøyet CIM dubler antall loggførere i avdelingene.

Informasjonsberedskapen ved fylkesmannsembetet ivaretas av embetets webgruppe. Webgruppen utgjør pressetjenesten ved en krise. Webgruppen ledes fra Samordnings- og informasjonsstaben og har to medlemmer fra hver av de fem avdelingene ved embetet, i tillegg deltar et medlem fra beredskapsstaben og GIS-koordinator.

Fylkesmannen ved beredskapsstaben har som del av sitt arbeid med tilsyn og øvelser i kommunene fokusert på organisering og informasjonsberedskap ved krise. Der hvor det er påvist svakheter, har en kommet med forslag til forbedringer overfor kommunen.

Sambands/kryptotjenesten har vært operativ store deler av året og er blitt gjennomført i henhold til gjeldende planer og instruksjer, herunder oppdatering og ajourhold av kryptomappe. Det er utpekt særskilt personell til å ivareta sambands / kryptotjenesten.

Kopi av oppdatert plan for kryptohåndtering er sendt NSM.

55.2 Krisehåndtering

Fylkesmannen har system for å ivareta sin koordinerende rolle overfor regionale myndigheter og kommunene i samsvar med retningslinjer for varsling og rapportering på samordningskanal.

Fylkesmannen har gjennomført en øvelse i regi av NVE. Se punkt 54.2.

Fylkesmannen har i 2010 håndtert flere hendelser: askesky fra Island, ekstremværet Ask og vårflom som forårsaket flere ras i Vest-Finnmark. For Fylkesmannens del har arbeidet blant annet bestått i varsling, kontakt med, og rapportering til/fra ulike aktører i henhold til etablerte rutiner.

Fylkesmannen har påbegynt arbeidet med å implementere krisestøtteverktøyet CIM i egen organisasjon. Det er bl.a. gjennomført opplæring for loggførere. For å redusere sårbarheten i CIM, har Fylkesmannen sett seg nødt til å bekoste innkjøp av en backup-løsning. Fylkesmannen har sendt brev til DSB der dette er bekjentgjort og anmodet om å få refundert kostnaden.

Fylkesmannen har i 2010 ikke mottatt forespørsler fra kommunene om bistand til krisehåndtering. Fylkesmannen har, der vi er kjent med at en hendelse har skjedd eller er under oppseiling, vært i kontakt med berørt kommune.

55.3 Evaluering

Fylkesmannen i Finnmark har foretatt evaluering av H1N1 lokalt. Vi har også foretatt en evaluering av den

nasjonale innsatsen ifht. H1N1.

Fylkesmannen har gjennomført evaluering av håndteringen av vulkanutbruddet på Island. Fylkesmannen har sammen med Finnmark fylkeskommune sendt et brev til Samferdselsdepartementet knyttet til transportutfordringer i Finnmark ved bortfall av flytilbud over lengre perioder.

I etterkant av flom- og rasproblematikk i Vest-Finnmark i mai 2010, ble berørte kommuner i eget brev anmodet om å ta kontakt med NVE. Dette for å gi NVE tilbakemeldinger om bl.a. varsling, skadeomfang, identifisering av nye utsatte områder osv.

Fylkesmannen har laget en skriftlig evaluering av arbeidet i forkant av det varslede ekstremværet Ask i februar, et varsel som ikke slo til. Evalueringen er sendt kommunene.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
51.2 Vergemålsloven	kr 2 536,00	kr 0,00
51.9 Annen siviladministrasjon (rest 51)	kr 0,00	kr 0,00
52.1 Fri rettshjelp	kr 678 237,91	kr 25 496,00
52.9 Annet Borgerettigheter (rest 52)	kr 0,00	kr 0,00
53 Forebyggende samfunnssikkerhet	kr 819 176,81	kr 0,00
54 Beredskapsforberedelser	kr 514 640,43	kr 0,00
55 Regional og kommunal krisehåndtering	kr 39 372,49	kr 0,00
Andre oppgaver under JD	kr 133 898,04	kr 0,00
Sum:	kr 2 187 861,00	kr 25 496,00

Kommunal- og regionaldepartementet

Resultatområde 61 Samordning, omstilling og fornying i kommunene

61.1 Kommunerettet samordning

Kommunerettet samordning var også i 2010 en viktig og krevende oppgave for kommunal- og samordningsstaben – embetets sentrale redskap for disse utfordringene. Intern samordning i embetet skjer gjennom møter i ledergruppen og i kommunegruppen. Kommunegruppen er arena for dypere diskusjoner og analyser av utvalgte saker og problemstillinger. Gruppen har jevnlig møter og jobber med faste oppgaver, blant annet relatert til 61.2 og 61.3. I tillegg tar gruppen opp til diskusjon spesielle saker som oppstår gjennom året, for eksempel dersom en eller flere staver/avdelinger opplever utfordringer relatert til konkrete kommuner.

Kommunal- og samordningsstabens eksterne samordningsoppgaver handler om forberedelse og oppfølging av eksterne møter, løpende dialog med kommuner, regionale statsetater, KS og andre relevante aktører. Vi får generelt svært gode tilbakemeldinger på det kommunerettede arbeidet som gjennomføres fra Fylkesmannen. Samarbeidet med KS-Finnmark er godt. Fylkesmannen har også, både staben og embetsledelsen, vært tilstede i møter i regionrådene. Dette er arenaer som bør kunne utvikles videre.

I 2010 ble det årlige novembermøtet for ordførere og rådmenn holdt i Alta. Ut over de faglige temaene embetets fagavdelinger presenterte, handlet dette møtet tematisk om en effektiv kommunestruktur og kommunenes forventing og forhold til fylkesmannembetet.

Vi holdt i fjor 3 kommunemøter; med Nesseby, Hammerfest og Loppa. Disse møtene er svært viktige både for dialog og for å sikre at embetet vårt har dypest mulig innsikt i den enkelte kommunes rammebetingelser.

Det årlige møtet med fylkesordfører har utviklet seg til å bli et fast og nyttig møte hvor flere avdelingsdirektører deltar i tillegg til embetsledelsen. Fylkeskommunen er viktig og staben holder seg også løpende orientert om saker til behandling i Fylkestinget samt deltar i utvalgte møter/saker.

Det nevnes spesielt at KRD sine samlinger vår og høst vurderes som veldig viktige for det kommunerettede samordningsarbeidet.

61.2 Omstilling og fornying i kommunene

Fylkesmannen i Finnmark har fordelt 3,1 mill. kr. av de tilbakeholdte skjønnsmidlene til omstillings- og fornyingsprosjekter i kommunene.

Det er behandlet 29 søknader og det er gitt støtte til 12 prosjekter fra 9 ulike kommuner. Beløpene strekker seg fra 65 tusen opp til 600 tusen. 5 av prosjektene som fikk støtte var samarbeidsprosjekter mellom flere kommuner.

Det er gitt bistand til de kommuner som har bedt om det i forhold til utforming av prosjekter og søknader. Erfaringsmessig blir søknadene bedre dersom kommunene har søkt bistand før søknadene leveres.

I 2010 var det kun en søknadsrunde i motsetning til to tidligere for å minimere den totale arbeidsbelastningen og erfaringen med det var god.

61.3 Samordning av statlig tilsyn

§ 10 A i Kommune-loven og retningslinjer for Fylkesmannens samordningsrolle utgjør grunnlaget for dette arbeidet. Det ble ikke fremmet noen saker for Fylkesmannen i 2010.

Embets kommunerettede tilsyn presenteres i egen tilsynskalender tilgjengelig på fylkesmannens internettside. Vi bestreber oss på å samordne de avdelingsvise tilsynene der dette er mulig, og tilbakemeldingene der dette har latt seg gjøre er gode fra kommunene.

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i Kommune-loven

Fylkesmannen i Finnmark har gjennomgått alle kommunebudsjettene med hensyn på om de kvalifiserer for innmelding i ROBEK.

Det er foretatt lovlighetskontroll av budsjettet for 3 ROBEK-kommuner. Ingen vedtak ble opphevet.

To kommuner er meldt ut av ROBEK og en kommune er meldt inn. Pr 31.12.2010 er det to kommuner i ROBEK.

Det er behandlet 10 lånegodkjenninger for ROBEK-kommuner og én lånegodkjenning for et IKS.

Det er godkjent 3 kommunale garantier. En av garantiene var på 98 mill.kr. stilt overfor et bompengeselskap i forbindelse med utbygging av E6 i Alta kommune.

62.2 Økonomiforvaltning - veiledning

Fylkesmannen i Finnmark har hatt innlegg om kommuneøkonomien på KS sine konferanser i fylket i etterkant av

Kommuneprosisjonen og Statsbudsjettet for 2010.

I samarbeid med KS er det startet opp et økonominettverk for økonomisjefer/økonomimedarbeidere i kommunene. Nettverket hadde første møte i oktober 2010 og skal holde to samlinger årlig. Det var god tilbakemelding fra kommunene på dette initiativet og enighet om at det var behov for et slikt nettverk.

Fylkesmannen har fulgt opp kommunene i forhold til KOSTRARapporteringa for 2009 ved å sende påminning om rapportering i epost og ved å følge opp med individuelle meldinger til de kommunene som ikke hadde rapportert fullstendig innen fristen.

Skjønnsmidler til kommunene er fordelt med utgangspunkt i retningslinjen for skjønnsfordelingen.

Det er laget kommunaløkonomiske analyser som også inkluderer utvalgte KOSTRAnøkkeltall som grunnlag for Fylkesmannens kommunemøter som har vært gjennomført i 3 kommuner i 2010.

Fylkesmannen har innhentet og videreformidlet til KRDRapportering fra kommunene i forhold til ny finansforskrift som gjaldt fra 1.7.2010. Vi har også rapportert til departementet om kommunenes bruk av vedlikeholdstilskuddet i tiltakspakken.

Det har også vært gitt spesiell veiledning til kommunene om innlemming av øremerket tilskudd til barnehager i rammetilskuddet og kommunenes tilskuddsplikt overfor private barnehager i forhold til ny forskrift om likeverdig behandling.

Resultatområde 63 Kommunalrett og valglov

63.1 Kommunalrett

Lovlighetskontroll

Embeter	Saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i			Lovlighetskontroll initiert av fylkesmannen			Vedr. habilitet	Vedr. lukking av møter
	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig		
FMFI	2	2	0	0	0	0	0	1
Sum	2	2	0	0	0	0		

63.2 Valg

Ikke valgår.

Resultatområde 64 Forvaltningsloven og offentleglova i forhold til kommunesektoren

8 rene klagesaker. En klager fikk medhold. I resterende saker ble førsteinstansens vedtak stadfestet. I tillegg kommer nærmere 10 saker hvor Fylkesmannen har tatt kontakt med førsteinstans, og på den måten løst saken.

Resultatområde 65 Kommuneinndeling og interkommunalt samarbeid

65.1 Kommuneinndeling

Ingen saker

65.2 Interkommunalt samarbeid

Fylkesmannen anmoder ofte kommunene vurdere interkommunalt samarbeid som et virkemiddel for å redusere sårbarhet i tjenesteproduksjon eller øke kvalitet på viktige rettsikkerhetsområder. Det arbeides kontinuerlig med dette som utfordringer i kommuneFinnmark - ikke minst i regi av de regionale samarbeidsorganene. I andre tilfeller og for andre typer tjenester har Fylkesmannen også oppfordret kommuner til å vurdere interkommunalt samarbeid som alternativ i arbeidet med driftsbesparende tiltak.

Flere kommuner har da også jobbet med samarbeidsprosjekter som har resultater/vil resultere i avtaler mellom to eller flere av dem. En utfordring i slike saker er forventninger/uenighet om lokalisering - noe som ofte har vist seg å sette barrierer for slutføring av enkeltprosjekter.

Det vises forøvrig til pkt. 61.2

Resultatområde 66 Bolig- og bygningsrett

Ingen særskilte kommentarer.

66.1 Byggesaker

Rapportering på vanlig måte gjennom Systematisk sammenligning.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Ingen saker i 2010.

66.3 Klage etter eierseksjonsloven

Ingen saker i 2010.

Klage etter eierseksjonsloven - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMFI	0	0	0	
Sum	0	0		

66.4 Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård

Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMFI	0	0	0	
Sum	0	0		

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
62 Kommuneøkonomi	kr 495 381,44	kr 0,00
66 Bolig- og bygningsrett	kr 612 830,24	kr 0,00
Andre oppgaver under KRD	kr 8 026,00	kr 0,00
Sum:	kr 1 116 237,00	kr 0,00

Arbeidsdepartementet

Resultatområde 73 Levekår og sosiale tjenester

73.1 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Det er rapportert til Statens Helsetilsyn pr 20. jan 2011. Vi hadde 34 innkomne saker, og det ble behandlet 32 saker. 26 av 32 saker er behandlet innen 3 måneder. 6 av 32 saker over 3 mnd. Vi har et avvik på resultatkravet om 90 % skal behandles innen 3 måneder eller kortere. En hovedårsak er at innkomne saker fra kommunene er dårlig opplyst. Det tar lang tid å få tilbakemeldinger fra kommunene. For øvrige detaljer om utfall vises til rapporteringen gitt til Statens Helsetilsyn.

73.2 Sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen - formidlingstiltak og kompetanseutvikling

I forbindelse med etablering av NAV kontorer i alle fylkets kommuner, har det i 2010 vært stort fokus på en helhetlig tenkning og metode for oppfølging av brukere som trenger det over tid i NAV og øvrig hjelpeapparat. KVP satsingen ved prosjektet, har dermed hatt en gylden mulighet til å forankre oppfølging som fag og metode i NAV, ved hjelp av opplæring, veiledning, konferanser og uforpliktende drøftinger med både kompetanseveilederne på KVP og NAV kolleger forøvrig (nettverk). Prosjekt KVP i Finnmark, har i så stor grad som mulig forsøkt å gi NAV ansatte faglig påfyll innenfor tett, koordinert og helhetlig oppfølgingsarbeid, med mål om en felles NAV plattform med felles tankesett og metodikk. Dette innebærer gode "oppfølgingsløp" fra a til å:

samtale som verktøy, kartlegging (egenvurdering og arbeidsevnevurdering), Individuell plan og øvrig planarbeid (aktivitetsplan/handlingsplan) vedtak med mål og delmål, oppfølging (ansvar, roller, samtaler, rettigheter/sikkerhet, plikter, tilgjengelighet) evaluering, endring, avslutning. Skriftliggjøring, sikkerhet, rutiner og internkontroll ble høyt vektlagt både i veiledning ut mot kontorene og på konferanser i 2010

Vi har deltatt på møter med NAV Finnmark, og KS i løpet av året. Vi var også representert da KS arrangerte NAV dag for kommunene. NAV reformen var på dagsorden da vi deltok på kommunemøte i regi av Regionrådet i Øst-Finnmark, samt at dette er tema i fylkesmannens kommunemøter.

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

Prosjekt KVP i Finnmark har også i 2010 hatt stor fokus på KVP som fag og metode i oppfølgingsarbeidet ved NAV kontorene i fylket. Kvalitet og rettigheter for brukerne har vært i fokus. NAV kontorene i fylket er i stor grad av den størrelsesorden at all oppfølgingsarbeid utføres av enkeltsaksbehandlere, eller av mindre team på tvers av tiltak og stønad. KVP prosjektet har i hele prosjektperioden hatt åpne linjer inn til kompetanseveilederne for veiledning, rådgivning og drøfting. I tillegg har alle NAV kontorene mottatt besøk/veiledning fra kompetanseveilederne minimum 2 ganger i året.

Det arbeides med å opprette nettverk for NAV ansatte innen oppfølgingsarbeid, sosialfaglig arbeid og KVP. Det ble avholdt KVP dager i mai 2010, samt sosialfaglige dager oktober 2010, med bred deltakelse fra alle kontorene i Fylket. Disse samlingene danner grunnlaget for videre arbeid innen oppfølgingsfaget og

nettverksbyggingen for NAV ansatte i fylket.

Det vises til løpende rapporteringer gjennom året, samt felles avsluttende prosjektrapport utarbeidet i samarbeid med NAV Finnmark.

73.4 Utenrettslig økonomisk rådgivning

De siste årene har båret preg av store endringer på fagområdet, grunnet etablering av NAV kontorer i alle fylkets kommuner. I tillegg viser tallene stor økning av behov for økonomisk rådgivning blandt befolkningen og særlig i Finnmark. Gjeldsbyrdene øker, og skyldnerne blir yngre og yngre.

Faglig fora og nettverk for økonomiske rådgivere må etableres på nytt, da mange av de tidligere kommunale kontaktpersonene er i andre stillinger, eller har nye oppgaver i NAV organisasjonen.

4 gjeldsrådgivere/økonomiske rådgivere er tilknyttet Fylkesmannen og benyttes som resurspersoner. Disse har delt fylkets kommuner mellom seg og benyttes som veiledere på området. Disse veilederne har benyttet deler av året til egen skoloring, langtidsplanlegging og utarbeidelse av nytt materiale/veilederpermer til benyttelse ved kursing av NAV ansatte fremover.

Det planlegges nye grunnkurs og rekruttering til økonomisk nettverk i mars 2011. Alle kommunene i fylket har nå etablerte NAV kontor og da også kontaktpersoner innen fagfeltet.

Infomasjon, opplæring og veiledning er foretatt i forbindelse med annen veiledning på NAV kontorene (sosialtjenesteloven, oppfølingsarbeid, Kvalifiseringsprogrammet og lignende) og ved direkte henvendelser fra bruker og ansatte i NAV.

73.5 Boligsosialt arbeid

73.5 Boligsosialt arbeid

Samarbeidet med Husbanken som startet med strategien "På vei til egen bolig" i 2005 er videreført: På regionalt nivå har vi fortsatt et arbeidsutvalg der fylkesmennene og Husbanken Bodø og Hammerfest samarbeider. Under tittelen "Bolig, velferd og verdighet" ble årets regionale erfaringskonferanse arrangert i Tromsø 15.-16.september, med fylkesmennene, Husbanken og KS som arrangører. Målgruppe for konferansen var politisk og administrativ ledelse i kommunene, samt de med boligsosialt fagansvar. Konferansen samlet 140 deltakere, og 13 av finnmarkskommunene var representert.

Pga arbeidet med Erfaringskonferansen, valgte vi å utsette prosjektsamlingene der Høgskolen i Finnmark, Husbanken og fylkesmannen samarbeider om å tilby kommunene faglig påfyll og nettverk. Første samling er planlagt til januar 2011.

Husbanken er fast deltaker i Rusforum Finnmarks arbeidsutvalg, og det er bl.a. informert om Husbankens virkemidler under Rusforums årlige samling som fant sted i Alta 23.-24.november med 250 deltakere.

Også i år er det tildelt tilskuddsmidler på området Boligsosialt arbeid på tilsammen kr 2.133.326,- . Det interkommunale prosjektet: "Koordinering av boligsosiale tiltak for mennesker med langvarig psykiske lidelser /dobbeltdiagnoser i Øst Finnmark" avsluttes i år, men prosjektet har fått midler til en videreføring i 2011 i mindre format for å gi de 7 kommunene mulighet til å forankre arbeidet i egen organisasjon.

73.6 Barnefattigdom

Arbeidet med tilskuddsordningen Barnefattigdom ble i år overført fra AV-dir til fylkesmennene. Ingen av finnmarkskommunene har pr dato tilskudd på denne ordningen.

Ressursrapportering

Disse tallene stemmer overhode ikke med våre regnskapstall. Vi har vært i kontakt med fagutvalget om dette, men ikke greide å bringe på det rene hvor feilen ligger.

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
73.3 Kvalifiseringsprogrammet	kr 0,00	kr 57 780,93
73.9 Andre oppgaver – Sosialtjeneste (rest 73)	kr 1 465,00	kr 374 938,15
74 Tilsyn med sos. tj. i arbeids- og velferdsforv.	kr 19 098,00	kr 0,00
Andre oppgaver under AD	kr 1 637,00	kr 0,00
Sum:	kr 22 200,00	kr 432 719,00

Resultatområde 75 Habilitering og rehabilitering

75.1 Habilitering og rehabilitering – nasjonal strategi

Fylkesmannen har arrangert nettverkssamling for de koordinerende enheter i Finnmark. Hovedtema for samlingen var synliggjøring av koordinerende enhet. Dette for at koordinerende enhet og system for individuelle planer skulle synes og høres i egen kommune.

Det ble gjennomført ved at det ble tatt utgangspunkt i Koordinerende enhet/system for individuell plan, videre ble den enkeltes funksjon definert.

Videre fikk deltagerne lære å identifisere "andre" i kommunen de skal ha et bevisst informasjonsforhold til- og hvilke møtearenaer det er viktig å ha tilgang til for å informere. Så kommer formidling og presentasjonsteknikk.

Fylkesmannen arrangerte også et 3-dagers saksbehandlerkurs for helse- og omsorgstjenestene der rehabiliteringsperspektivet, inkludert individuell plan ble løftet frem. Dette for å fremme bevisstheten om rehabilitering, koordinerende enhet og individuell plan hos saksbehandlerne som skal samhandle med de koordinerende enhetene. Det ble ved saksbehandlerkurset også satt fokus på Aktiv omsorg og fritid for alle. Dette ble gjort i samarbeid med støttekontaktkoordinatorer i fylket.

På nettverkssamling for faglige ansvarlig etter sosialtjenestelovens kap 4A er det satt fokus på ernæring i form av tilrettelegging og veiledning for mennesker med utviklingshemming.

75.2 Barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier

Familieveiviserprosjektet er presentert på nettverkssamling for koordinerende enheter i rehabiliteringsuka.

75.3 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders og sykehjem

Ingen tiltak i inneværende år pga vakanse.

Resultatområde 76 Kvalitet og samhandling

76.1 Samarbeid mellom 1. og 2.linjetjenesten

Fylkesmannen har bidratt til forberedelsene av samhandlingsreformen bl.a gjennom foredrag og dialog med ordførere og rådmenn i fylket ved flere anledninger. Vi har samarbeidet godt med KS Finnmark, som har hatt arrangøransvar for disse samlingene.

Vi har vurdert søknader om prosjekter til Lokalmedisinske sentre. I den forbindelse har vi også deltatt i et samarbeidsmøte, arrangert av prosjekt "Midt Finnmark Helsehus - samhandlingsreformen", et interkommunalt

strategimøte med målsetninger interkommunalt samarbeid mellom kommunene i midt Finnmark og samarbeidsavtaler mellom kommunene og helseforetaket.

Fylkesmannen har samarbeidet med koordinerende enhet i Helse Finnmark for å løfte frem- og finne løsninger på samhandling utfordringer mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten. Vi har også samarbeidet om nettverk for koordinerende enhet og arrangement i rehabiliteringsuka 2010.

76.2 Individuell plan

Fylkesmannen har holdt kurs om individuell plan 2010 for Alta kommune, og bruker ellers alle anledninger både i møter med tjenesteyterne og i tilsyns- og klagesaker til å påpeke nytten av individuell plan.

76.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

Fylkesmannen har i samarbeid med habiliteringstjenestene i Finnmark utarbeidet en 2-delt håndbok der første del skal være et bidrag for å legge til rette for- og forstå seksualitet hos mennesker med utviklingshemming. Håndbokens andre del inneholder prosedyrer for å håndtere mistanke om seksuelle overgrep. Håndboken innehar en internkontroll del med klare anbefalinger om hvordan håndboken kan implementeres i kommunens øvrige internkontrollsystem. Håndboken er utarbeidet i 2009 men revidert i 2010.

76.5 Felles digitalt nødnett

Ingen oppdrag her.

Resultatområde 77 Andre oppdrag

77.1 Helsemessig og sosial beredskap

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	6	7
Sum	6	

77.3 Særfradrag

Total har vi fått inn 6 saker i 2010, 3 av sakene er ikke ferdigbehandlet.

Særfradrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	3	5
Sum	3	

77.4 Førerkortsaker

380 saker ferdigbehandlet i 2010.

Førerkort. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	380	28
Sum	380	

77.5 Pasientjournaler

Vi har heller ikke i 2010 fått noen pasintjournaler til oppbevaring. Vi har imidlertid fått en henvendelse fra et helsesenter som hadde funnet et helt billass med gamle journaler og røntgenbilder ved loftsrydding. Alt dette materialet var betydelig eldre enn 10 år fra siste nedtegning, slik at vi satte dem kontakt med Stadsarkivet direkte.
Pasientjournaler. Antall saker.

Embeter	Antall
FMFI	0
Sum	0

77.6 Rett til trygderefusjon

Ingen henvendelse i år.

77.7 Helse- og omsorgsmelding (tidligere Helse og sosialmelding)

Helse- og sosialmelding for 2009 laget og sendt oppdragsgivere og en rekke andre adressater.

77.8 Rettssikkerhet ved ytelse av helsehjelp med hjemmel i pasientrettighetsloven kap. 4A

Vi sendte ut en forespørsel til alle kommunene og foretaket om behov for opplæring i bestemmelse. På bakgrunn av tilbakemeldingene vi fikk har vi undervist i 6 kommuner(7 gjennomganger) og to i spesialisthelsetjenesten. Det er jurist og sykepleier som har undervist. Det er fortsatt stort behov for undervisning, vi rakk ikke å imøtekomme alle kommunene.

Resultatområde 83 Folkehelsearbeid

83.1 Folkehelsearbeid generelt

Deltatt i regionalt partnerskap for folkehelse med Finnmark fylkeskommune. Deltatt på oppstartseminarer hos kommuner som vil inngå partnerskap for folkehelse. Flere kommuner har falt fra etter prosjektperiodens slutt i 2009, vi har jobbet for å få videreført satsingen i kommunene.

Levekårsgruppa på helse- og sosialavdelingen, der folkehelserådgiveren samarbeider med andre områder som har stor betydning for folkehelsen, ivaretar tverrfagligheten i de ulike oppgavene og felles gjennomføring av kryssende oppdrag. Hovedtemaet i 2010 har vært tidlig intervensjon og forebygging og dette har vært i fokus på flere store konferanser vi har arrangert i felleskap: Stylingstimen med Regionråd Øst-Finnmark, Sosialfaglige dager for Nav i vest og øst, Samling for ordførere og rådmenn i Finnmark, Rusforum Finnmark.

Vi har hatt lite kapasitet til å jobbe med folkehelsehensyn i kommuneplaner, men har løftet fram "Helse i plan" ved alle anledninger i våre møter med rådmenn og politikere i fylket.

Folkehelsearbeid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	0	
Sum	0	

83.2 Miljørettet helsevern

- * Grunnet kapasitetsproblemer pga "Finnmarkspermisjon" har vi ikke gjennomført oppfølging etter undersøkelsen om godkjenningsstatus til skoler.
- * Veileder i miljørettet helsevern, IS-1104, er ikke allment kjent ute i kommunene. Vårt inntrykk er at det kan foreligge et behov for veileder i hvordan saker skal fordeles mellom plan- og bygningslov og helselovgivningen - forskrift om MHV. Samarbeidet mellom disse to saksbehandlingslinjene og kunnskapen om hverandres saksfelt er mangelfullt. Vi har god kontakt med de fleste kommunelegene gjennom vår samfunnsmedisingruppe, men dårligere kontakt med planmedarbeiderne.
- * Vi har ikke hatt noen organisert opplæring på å øke kompetansen i kommunenes MHV-behandling. Vi får noen henvendelser fra både publikum og saksbehandlere i kommunene, hvor vi saksavhengig veileder og informerer om kilder til kunnskap.
- * I samarbeid med beredskapsstaben gjennomførte vi 3 x 2-dagers seminarer om ROS-redskapen i 2009 som grunnlag for både kommunal beredskapsplanlegging og generell planlegging, blant annet i forhold til radon. I 2010 har vi derfor ikke gjort nye tiltak i forhold til radon. Vi har heller ikke uttalt oss om dette i forhold til arealplanlegging i 2010.
- * Vi har ikke avgjort klager innen MHV i 2010.

83.3 Ernæring, fysisk aktivitet, tobakk og seksuell helse

Rekruttering av ungdomskoler til FRI ga en oppslutning på over 90%

Finnmark er det største fylket i landet med store reiseavstander. Det er ikke hensiktsmessig å arrangere dagskurs eller seminarer, da kommunene ikke prioriterer å sette av tid og penger til reising/overnatting. Fylkesmannen i Finnmark har ingen midler til disposisjon som kan dekke disse utgiftene, det er derfor ikke gjennomført kompetansehevede tiltak på levevaneområdet.

Videregående skoler i Finnmark tilrettelegger ikke for 60 minutter daglig fysisk aktivitet eller tilbyr røykeslutt. De fleste skoler følger retningslinjer for mattilbud i kantiner og Finnmark fylkeskommune jobber for tiden med en strategi for å gjennomføre tobakksfri skoletid (etter vedtak i Fylkestinget.)

Midler til forebygging av uønskede svangerskap og abort ble gitt til: Lebesby kommune (15000 kr), Berlevåg kommune (15000 kr), Alta kommune/studenthelse (150000 kr), Sør-Varanger kommune (89000 kr). Videre ble det brukt midler til å arrangere metodekurs om seksualundervisning for ungdom for helsesøstre og jordmødre. 18 av 19 kommuner deltok.

83.6 Smittevern

Gjennomført samling med smittevernansvarlige leger i kommunene (kommuneoverleger) i regi av samfunnsmedisingruppa. Møte på FHI og i Hdir om smittevern faglige tema med relevans for kommunenes smittevernarbeid.

Mottatt 4 smittevernvarslinger: 2 Norovirus utbrudd i helseinstitusjon, 1 MRSA-utbrudd og 1 smittsom hjernehinnebetennelse

Resultatområde 84 Primærhelsetjeneste

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

* De største kommunene preges av god stabilitet i legestillingene, men i noen av disse kommunene er det marginal kapasitet på listene, slik at det i perioder kan være vanskelig å få fastlege. I noen av de mindre kommunene er det ustabil legedekning med vikarstafetter. Noen av disse kommunene har inngått avtaler med

legeformidlingsbyråer om kontinuerlig leveranse av legevikarer.

* Ingen kommune er vurdert eller innvilget dispensasjon fra fastlegeordningen

84.2 Turnustjeneste

* Det er gjennomført 2 turnuskurs på hver 3 dager i Vadsø, ett for hvert kull i kommunehelsetjenesten. I tillegg 2 gruppesamlinger på hvert kull, hvor den første gruppesamlingen gjennomføres innen 14 dager etter turnusstart. Denne samlingen går over 2 dager og rommer også akuttmedisin-kurs (BEST-kurs) i tillegg til gruppeveiledningen. Det er 3 grupper med hver sin gruppeleder for hvert kull i øst- midt- og vest-Finnmark. Det var ingen turnusfysioterapeuter på disse, men alle deltok på legekullene, 23 på vårkullet og 28 på høstkullet. Kurs og samlinger får gode evalueringer.

* Gjennomført kurs for lokale veiledere av leger 3-4.02 i Vadsø. 10 deltakere. Den lokale veiledningen evalueres av turnuslegene som gjennomgående god, men gjennomføres på nokså ulik måte. Fylkesmannens vurdering er at tilgjengeligheten og kontinuiteten på veiledningen kan være noe varierende, spesielt i de små kommunene. Vi vurderer spesielt om disse kommunene fyller kravene i forskrift om turnustjeneste fra kull til kull.

* Vi har ikke mottatt noen tilbakemeldinger på at praksis på sykehjem for turnusleger har vært vanskelig å gjennomføre eller ikke er gjennomført.

* Gruppebasert veiledning av turnusleger på sykehus er gjennomført både i Hammerfest og Kirkenes, hver med 3 gruppesamlinger hvert halvår. Gruppeveilederne er de samme som turnuslegene vil møte videre i gruppeveiledning i kommunehelsetjenesten. Erfaringer fra gruppebasert veiledning i sykehus andre steder i landet, i tillegg til vår egen, er samlet inn i løpet av 2010. En samlet rapport med anbefalinger til bruk i resten av landet vil bli overlevert Hdir tidlig i 2011.

84.3 Klagesaksbehandling etter lov om helsetjenesten i kommunene, pasientrettighetsloven og lov om sosiale tjenester

Det har totalt vært behandlet 28 syketransportsaker i 2010, saksbehandlingstiden i median ligger på 70 dg, i gjennomsnitt på 83 dg, og i 90-persentil 150 dg.

Det har totalt vært behandlet 14 andre rettighetsklager i 2010 (inkluderer også klager etter kommunehelsetjenesteloven), saksbehandlingstiden i median ligger på 92 dg, i gjennomsnitt på 90 dg og i 90-persentil på 149 dg.

Vi visert til rapportering til Statens helsetilsyn pr 20. jan 2011 for fullstendig oversikt og detaljer. Vi behandlet 23 saker. Av disse ble 20 saker behandlet innen 3 mnd, mens 3 saker hadde en saksbehandlingstid på mellom 3 og 6 mnd. Vi har et lite avvik i forhold til krav om at 90% av sakene skal behandles innen 3 mnd eller kortere.

Lov om helsetjenesten i kommunene med tilhørende forskrifter. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	7	91
Sum	7	

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Helsetilsynet i Finnmark har hatt ca 10 hendelsesbaserte klager i 2010. Informasjon innhentet i sakene kan tyde på at fengselshelsetjenestens kapasitet og kvalitet ikke er tilfredsstillende. Fylkesmannen hadde på denne bakgrunn et møte i juni 2010, hvor fengselsledelsen, spesialialisthelsetjenesten og fengselshelsetjenesten deltok. I møtet ble viktigheten av kontinuitet i helsehjelp før, under og etter soning vektlagt, inklusiv retten til individuell plan.

84.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere, flyktninger, familieegjenforente og direktebosatte overføringsflyktninger

Sendt ut revidert veileder til alle kommuner.

84.6 Helse- og omsorgstjenester i et flerkulturelt samfunn

* Innenfor rammene av tilsynsvirksomheten til Helsetilsynet i Finnmark etterspørres kommunenes styringsdokumenter for ivareta samiske brukere. Vårt inntrykk er at dette blir godt ivaretatt i de kjernesamiske kommunene i indre Finnmark, mens det fortsatt er utfordringer på dette området i kystkommunene.

* Fylkesmannen har ikke spesifikt etterspurt styringsdokumenter for å ivareta øvrige minoritetsgruppers behov. I kommuner med asylmottak, er det organisert egen helse- og omsorgstjeneste til disse.

84.7 Helsetjenestetilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner

Veileder for utvikling av kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner ble sendt til alle kommuner. Kommunene ble også oppfordret til å svare på et kort elektronisk spørreskjema om sitt arbeid med handlingplan. Kun 5 av 19 kommuner ga sin besvarelse, hvorav tre svarte at de hadde laget en egen handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

84.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Styrking av primærforebyggende helsetjenester har vært tema i en rekke foredrag, både for fagpersoner og ledelse i kommunene. Forebygging og tidlig intervensjon var tema for årets Rusforum Finnmark hvor over 200 fagpersoner fra hele Finnmark deltok. Her meldte fylkesgruppa av helsesøstre inn sin bekymring for kommunenes nedbemanning av helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

En gjennomgang av kommunenes egne Kostra-rapporteringer av helsestasjons- og skolehelsetjenesten viser at kapasiteten er svært varierende. Kommuner som er vertskommuner for videregående skoler har lavest helsesøsterkapasitet i forhold til antall innbyggere mellom 0-20 år.

84.9 Svangerskapsomsorgen

Av kapasitetshensyn har vi måttet nedprioritere dette området i 2010.

84.10 Kjønnslærestelse

Vi hadde stor tverrfaglig konferanse i 2009. I 2010 lyste vi ut midler til informasjonstiltak rettet mot berørte miljøer. Flyktningehelsetjenesten i Alta kommune mottok 94 000 kroner til tverrfaglig innsats for informasjonsarbeid og holdningsendring gjennom gruppetilbud til foreldre fra berørte miljøer. Kommunen ønsker også å etablere et kvinnenettverk.

84.11 Tannhelse

Møte mellom tannhelsetjenesten i fylket og oss. Formål gjensidig informasjon og drøfting av utfordringer i forhold til manglende oppfølging av tannbehandling til rusmisbrukere, ventetid på narkose for funksjonshemmete som skal til tannbehandling og kommunenes system for å sikre rettighetspasienter behandling.

Resultatområde 85 Spesialhelsetjenesten

85.1 Abortloven

Nye nemndsmedlemmer og ledere utnevnt ved klinikk Kirkenes og klinikk Hammerfest

85.2 Sterilisering

Ingen saker.

85.3 Lov om transplantasjon

Ingen saker.

85.4 Tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler

Tillatelser til å rekvirere sentralstimulerende legemidler. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	178	7
Sum	178	

85.5 Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep

Ingen saker.

Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	0	
Sum	0	

85.6 Godkjenning av private sykehus, privat medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet

Ingen saker.

85.7 Funksjonsprogram for nye offentlige sykehusbygg

Ingen saker.

Resultatområde 86 Omsorgstjenester

86.1 Omsorgsplan 2015

Fylkesmannen har til enhver tid god oversikt over utviklingen i eldrebefolkningen, dekningsgrader på sykehjemsplasser/omsorgsboliger og personell. Slik identifiserer vi de kommunene som har behov for en framtidig utbygging både på bygningssiden og personellsiden.

Fylkesmannen berører disse forhold ved sine kommunebesøk hvor han og fylkeslegen møter kommunens ledelse. På denne måten informeres det fra vår side og vi får tilbakemeldinger om hva kommunene ser som sine utfordringer. I fjor var det Hammerfest, Loppa og Unjárga/Nesseby som ble besøkt. Fram til 2030 utvikler eldrebefolkningen seg svært forskjellig i disse tre kommunene. Hammerfest vil få en stor økning i aldersgruppen 67 – 79 år, og en svært stor økning i antallet over 80 år. Her tilrår fylkesmannen utbygging både av hjemmetjenestene og boliger for heldøgnspleie. De to andre kommune blir ikke den relative økningen i eldrebefolkningen så stor. Begge kommunene har gode bygg som det ble gitt tilskott til under Handlingsplan for eldreomsorgen. I disse kommunene vil utforingen i hovedsak være å rekruttere kvalifisert personell.

Øst-Finnmark regionråd arrangerte høsten 2010 et møte hvor fylkesmannen ble invitert til å holde innlegg om Omsorgsplanen, statens øvrige satsningsområder og utviklingsoppgaver innen helse og sosial. Øst-Finnmark

regionråd består av ordførere og rådmenn i 9 kommuner i Øst-Finnmark.

Undervisningssykehjemmet i Karasjok, det nye Senteret for omsorgsforskning i Nord-Norge, Senter for samisk helseforskning og Fylkesmannen arrangerte på våren et seminar om praksisnær forskning og fagutvikling i pleie- og omsorgssektoren og la vekt på fordelene med det. Et av målene med seminaret var å få kommuner til å inngå samarbeid med Senteret for omsorgsforskning i Tromsø.

Dekningsgradene på heldøgns omsorgsplasser er god i de fleste kommunene i Finnmark og byggene er forholdsvis nye. Dette kan være grunnen til at det er påfallende lite byggeaktivitet og planer for nye sykehjem og omsorgsboliger og renoveringsplaner i fylkets kommuner. Foreløpig er alle byggesøknader innvilget.

Utføringen framover vil være å inspirere kommunene til å bygge og etablere dagsentertilbud til eldre/demente.

I fjor som året før prioriterte vi arbeidet med å skaffe tilstrekkelig og kvalifisert personell og satte inn de økonomiske virkemidlene på det. Dette vil være også være hovedutføringen i årene framover.

Fylkesmannen har gjennomført en kartlegging med fokus på antallet eldre personer med utviklingshemming/downs syndrom. Videre om kommunene har planlagt i forhold til forventede behov for sykehjemsplasser/særlige botiltak.

86.2 Demensplan 2015

Fylkesmannen har i 2010 hatt et stort fokus på demensplanarbeid i møter med kommunene. Vi har informert ledere i pleie og omsorgstjenesten om hvordan kommuner i og utenfor fylket har jobbet fram gode og langsiktige planer. Demensomsorgen var også tema under vårt møte med Øst-Finnmark regionrådsmøte, hvor vi innledet.

Når Fylkesmannen får søknader om tilskott til nye sykehjem og omsorgsboliger og til ominnredninger til uttalelse, legger vi vekt på at alt som nå bygges er tilpasset mennesker med kognitiv svikt. Vi ser nødvendigheten av en økning i dagsentertilbudet til eldre og ikke minst til demente i hele fylket. Å få midler til drift og hensiktsmessige lokaler er en utføring. Ikke minst det første. Dette kan være en av årsakene til at kommunene ikke har nye bygge- eller ombygningsplaner. Å inspirere til oppstart av dagtilbud må bli ett av Fylkesmannens satsningsområder framover.

Også i 2010 har vi hatt et nært samarbeid med Nasjonalt kompetansesenter for Aldring og helse i forhold til opplæring i demensomsorgens ABC og Fylkesmannen har forelest på et av deres fagseminar. Det er 17 av 19 kommuner som deltar i internundervisning i demensomsorgens ABC. Den ene av kommunene som ikke har startet har deltatt i Kompetansesenterets grunnkurs, den andre har deltatt i UNN i Tromsø sitt kompetansehevingprogram i geriatri.

Vi har prioritert å tildele midler til utdanning innen demens via Kompetanseløftet.

Nasjonalt kompetansesenter gjennomførte et modellkommuneprosjekt i seks av våre kommuner med forskjellig fokus, diagnostisering av demente, dagtilbud og pårørendeskoler. Resultatene av prosjektene er formidlet til de øvrige kommuner. Mange kommuner er nå i gang med å etablere demensteam, dagaktivitetstilbud og pårørendeskoler. Vi ser også eksempler på interkommunale løsninger.

Flere kommuner er i ferd med å utarbeide brosjyremateriell som gir informasjon om tilrettelagte tilbud til personer med demens.

I 2010 har samhandling og nettverksbygging vært et prioritert satsningsområde for Fylkesmannen, USH i Alta og Karasjok og UHT i Sør-Varanger. Et interkommunalt fagnettverk i demens er etablert. Etableringen skjedde under et stort erfaringsutvekslingsseminar som de nevnte instanser gikk sammen om å arrangere i høst hvor 14 kommuner deltok.

Undervisningssykehjemmet i Karasjok, det nye Senteret for omsorgsforskning i Nord-Norge, Senter for samisk helseforskning og Fylkesmannen arrangerte på våren et seminar om praksisnær forskning og fagutvikling i pleie- og omsorgssektoren og la vekt på fordelene med det. Et av målene med seminaret var å få kommuner til å inngå samarbeid med Senteret for omsorgsforskning i Tromsø.

Fylkesmannen har lagt stor vekt på å legge forholdene til rette for kompetanseheving innen demens og utviklingen av gode tilpassede tjenestetilbud også til demente i 2010.

Vi har uttalt oss til forslag til spørreskjemaet som skal sendes landets kommuner i forbindelse med den nasjonale kartleggingen av tilrettelagte tjenestetilbud til personer med demens, som skal gjennomføres i 2011.

86.3 Kompetanseløftet 2015

Økning av personell i pleie-og omsorgsektoren

Dersom Finnmark skal oppfylle sin del av måltallene med 10 000 nye årsverk i tjenesten, må vi ha en økning med minst 50 pr.år. I følge SSB's statistikk ligger fylket samlet på dette nivå fra 2008 til 2009. Den største økningen er i brukerrettet pleie-og omsorgstjeneste. Det har vært en reduksjon i årsverk i syv av fylkets kommuner, men det ser ut som reduksjonen i årsverk er minst i brukerrettet tjeneste. En kommune skiller seg her ut, reduksjonen er stor i brukerrettet tjeneste. Det er Nordkapp. Fylkesmannen er kjent med at kommunen har gjennomført en stor omorganisering av tjenestetilbudet og foretatt ombygginger av sine omsorgsplasser. I enkelte kommuner reduseres antall årsverk av økonomiske grunner, men reduksjonene er ikke dramatiske. Dette er et kjent fenomen i vårt fylke. Når økonomien bedres opprettes årsverkene på nytt. Andelen med relevant utdanning i tjenesten har en liten stigning fra 2007 til 2009. Fortsatt ligger Finnmark under landsgjennomsnittet. I tre av våre kystkommuner har andelen med relevant utdanning sunket, og i en av dem kraftig. Denne kommunen har økt antall årsverk i brukerrettet tjeneste av helt spesielle grunner og har hatt problemer med å rekruttere personell med fagutdanning. Kommunen utdanner nå sykepleiere desentralisert. Enkelte av kommunene i Indre Finnmark har et stort rekrutteringsbehov på grunn av personellens høye alder. Fylkesmannen ser med bekymring på at disse kommunene ikke har systematiske rekrutteringsplaner.

Kompetanseløftet

Allerede i mars 2007 utarbeidet Fylkesmannen et plandokument med klare prioriteringer for arbeidet fram til 2015. Vi utarbeidet årlige måltall fram til 2010 for kvalifisering av personell i tjenesten:

Kvalifisering av voksne	40
Videreutdanning fagskole	30
Desentralisert høgskoleutdanning	5
Videreutdanning høgskolepersonell	40

Disse måltallene når vi for fylket, bortsett fra antallet for videreutdanning fagskole. Vårt fylke mangler fagskoletilbud. Finansieringen av fagskoletilbud ble omlagt i fjor med det resultat at Finnmark kom svært dårlig ut fordi fylket ikke hadde egen godkjent fagskole. Dette forhold har fylkeskommunen tatt opp med HOD og Helsedirektoratet med Fylkesmannens støtte. Utdanningstilbudet skal også tilbys personell i Finnmark. Tidligere fulgte finansiering av fagskole Kompetanseløftet. Fylkesmannen støttet etableringen av fagskoletilbud ved fylkets videregående skoler noe vi ikke har mulighet til nå. Dette var en uheldig omlegging av finansieringen.

For 2010 kom det inn søknader for i alt 3,8 millioner og vi hadde 1,5 millioner til fordeling. Vi tildelte tilskott til 16 kommuner og prioriterte formelle grunn og videreutdanninger, samt tilskott til internundervisning i demens.

Det ble utarbeidet en detaljert rapport for Kompetanseløftet til Helsedirektoratet for året 2009 1.mars 2010.

De stimuleringsmidler som følger Kompetanseløftet er minimale i forhold til hva det koster å utdanne og videreutdanne personell i Finnmark, herunder dekke vikarutgifter og reise-og oppholdsutgifter på studiestedet. Mange må reise langt.

86.4 Investeringsstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger

Allerede i februar 2010 ble det avholdt samarbeidsmøte mellom representanter for Husbanken i Bodø og Hammerfest og fylkesmennene i de tre nordligste fylkene for å fordele og prioritere hvilke byggeprosjekter som skulle få tilskott i 2010. Store utbyggingsprosjekt i Nordland og Troms ble prioritert.

Seinere på året har vi fått melding om at fylkenes såkalte "kvoter" på bygningsenheter til heldøgns- omsorg og pleie ikke lenger er regulert slik. Derfor vil alle kommuner som søker om tilskott få. Vår rolle er derfor endret,

men vi er oppatt av at samarbeidet i nord fortsetter.

Vi har gitt råd til enkelte kommuner at det er nødvendig å starte en byggeplanlegging for å møte framtidens behov, ikke minst gode bygg til mennesker med kognitiv svikt. Vi legger stor vekt på å inspirere til bygging av dagsenter for eldre/demente. Fylkesmannen er representert i en arbeidsgruppe og styringsgruppe for pilotfylkeprosjektet i universell utforming, som er ledet av Finnmark Fylkeskommune. Prosjektet heter "Med avstand som premiss", som omhandler transport av eldre til aktiviteter og dagsentre.

Fylkesmannen har uttalt seg til Husbanken i tre saker :

- Loppa kommune, 5 omsorgsboliger til utviklingshemmede
- Karasjok kommune, 6 omsorgsboliger
- Måsøy kommune, 14 sykehjemsplasser

Alle søknadene ble anbefalt fra oss.

Sammen med banken og fylkesmennene i Nordland og Troms har vi planlagt og invitert til to dagskonferanser med følgende motto : Hvordan skape gode sykehjem og omsorgsboliger ? Konferansene avholdes tidlig på året i 2011.

Utbygging av dagsentertilbud til eldre/demente må intensiveres i alle tre fylkene. Men for å få det til bør de tilskottsordninger som finnes, bedres.

86.5 Kvalitet i helse- og omsorgstjenesten

Alle kommunene i Finnmark har en kontaktperson for Iplos. Vi har kontaktet rådmennene og Iploskontaktene for å kartlegge om Iplostatistikker blir brukt aktivt i planlegging og utforming av tjenestetilbudet. Kun tre kommuner bruker statistikken på denne måten. På dette felt er det behov for opplæring. Behov for kontinuerlig opplæring er det også av det personell som lagrer data om den enkelte bruker. For å illustrere nytten av statistikkdata fra Iplos i kommunal planlegging, bruker vi slike tall i våre presentasjoner for rådmenn og politikere når vi møter dem.

Iplostatistikken for 2009 ble gjennomgått på et stort demenskurs i Vadsø i oktober med representanter fra Helsedirektoratet. Representantene innledet også på saksbehandlerkurset (se 86.7) i forlengelsen av demenskurset. Fylkesmannen har drevet en aktiv telefonisk veiledning overfor Iploskontaktene i kommunene.

Fylkesmannen ble pålagt av Helsedirektoratet å gjennomføre en kartlegging av normeringen av legetjenester i sykehjem tilsvarende den som ble gjennomført i 2009. Denne oppgaven ble nedprioritert. Denne avgjørelsen ble begrunnet i eget skriv til direktoratet. Vi har tatt spørsmålet opp ved våre tilsyn med legemiddelbehandling i Hasvik, Berlevåg og Vardø.

86.6 Undervisningssykehjem/ Undervisningshjemmetjenester/Lindrende behandling

Undervisningssykehjemmet i Alta kommune og Undervisningshjemmetjenesten i Sør- Varanger kommune ble etablert i 2009. Det tok noe tid før prosjektleder var på plass. I løpet av året som er gått har tjenestene fått presentert seg for kommunene, informert om sine foreløpige planer og satsningsområder og drøftet samarbeidsmodeller. Fylkesmannen har deltatt på samarbeidsmøter, formidlet kontakt med viktige kontaktpersoner og informert om hvilken spesiell kompetanse enkelte kommuner har. Mange sykehjem og hjemmetjenester i Finnmark har vært svært aktiv innenfor ulike fagutviklingsområder og fylkesmannen har god oversikt over dette arbeidet. Våre erfaringer og gode eksempler er videreformidlet de nyoppstartede prosjektene.

Fylkesmannen har fremmet forslag om et felles styringsråd for de to utviklingsprosjektene, noe det er interesse for.

Fylkesmannen har deltatt på tre styringsrådsmøter for Nasjonalt undervisningssykehjem for den samiske befolkning med tale og forslagsrett. Fylkesmannens rolle i styringsrådet er til vurdering, men det er avgjort at vi skal være representert i en felles ressursgruppe for to prosjekter:

- Nasjonalt undervisningssykehjem for den samiske befolkning
- Treårig demensprogram for personer med samisk bakgrunn

Fylkesmannen har i samarbeid med Undervisningssykehjemmet i Karasjok arrangert et forsknings-og utviklingsseminar og holdt innlegg under seminaret.

Fylkesmannen har bidratt til å spre kunnskap om undervisnings-sykehjemmenes satsningsområder til kommunene. Vi har lagt ut informasjon på våre nettsider, videresendt informasjon på e-post til virksomhetsledere og fagsykepleiere og informert på møter.

Også i år har Fylkesmannen vurdert søknader om tilskott til lindrende behandling. Denne saksbehandlingsprosessen er omfattende og vi har formidlet til Helsedirektoratet at denne bør forenkles.

Vi prioriterer tildeling til videreutdanninger i lindrende behandling til de kommuner som har mottatt prosjektmidler til slikt utviklingsarbeid via Kompetanseløftet.

86.7 Økt forvaltningskompetanse. Saksbehandling i helse- og omsorgstjenesten

Fylkesmannen arrangerte kurs i saksbehandling for personell i pleie- og omsorgstjenesten. Vi inviterte fem representanter fra de store kommunene, tre fra de øvrige. Denne gangen ønsket vi å få en samlet påmelding fra den enkelte kommune, ikke minst sørge for at kontaktpersonen i kommunen for koordinerende enheter var til stede. Årsaken til dette var at vi ønsket en oversikt over hvordan de koordinerende enheter fungerer og at den rette målgruppen møtte opp. Kurset var bygget opp rundt et rehabiliteringsperspektiv, herunder koordineringsbehovet i tjenesten.

Denne gangen var brukerne av hjelpeapparatet invitert til å innlede til diskusjon. Vi valgte å legge vekt på å få formidlet gode eksempler.

I alt deltok 55 personer. Ut fra klagesaker og andre henvendelser ser vi at det er behov for et slikt etterutdanningstilbud hvert år fordi det er stor turnover i tjenesten.

Fylkesmannen er ikke kjent med saker der mennesker med utviklingshemming har vært tvunget til å flytte mot sin vilje i 2010. men Fylkesmannen har avslått søknad om skjønnsmidler med formål å etablere interkommunale avlastningstilbud for barn og unge med nedsatt funksjonsevne/utviklingshemming med begrunnelse om at barn ikke kan transporteres bort fra egen skole, egne fritidsaktiviteter osv for å motta avlastning i annen kommune.

Fylkesmannen har også, i møte prosjekt Midt Finnmark Helsehus - samhandlingsreformen, satt fokus på at kommunene ikke har anledning til å sentralisere individuelle tjenestetilbud for mennesker med utviklingshemming.

86.8 Aktiv omsorg/Partnerskap med familie og lokalsamfunn

Rundskriv I-5/2007- Aktiv omsorg og rundskriv I-6/ 2009 om rett til tros-og livssynsutøvelse er sendt ut til alle virksomhetsledere og fagsykepleiere i pleie-og omsorgstjenesten.

Nord-Norges diakonistiftelse mottok tilskott fra Fylkesmannen til å arrangere seminar om retten til tros-og livssynsutfoldelse for utviklingshemmede.

Vi har reklamert for helsedirektoratets Aktivitetshåndbok.

Under saksbehandlingskurset (se 86.7) som vi arrangerte var fokus rettet mot økt aktivitet i hele pleie-og omsorgstjenesten. Vi hadde innledere som rettet søkelyset mot aktivisering for alle, fra funksjonshemmede barn til demente.

86.9 Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming

Fylkesmannen har arrangert nettverkssamling for faglige ansvarlige etter sosialtjenestelovens kap 4A. Vi har i samarbeid med habiliteringstjenestene arrangert grunnkurs i sosialtjenestelovens kap 4A, det vil si at alle kommunene har fått tilbud om kurs.

Alle vedtak etter sosialtjenestelovens kap 4A er behandlet innen 3 mndr.

86.10 IPLOS – individbasert pleie- og omsorgsstatistikk

Alle kommunene i Finnmark har en kontaktperson for Iplos. Vi har kontaktet rådmennene og Iploskontaktene for

å kartlegge om Iplostatistikker blir brukt aktivt i planlegging og utforming av tjenestetilbudet. Kun tre kommuner bruker statistikken på denne måten. På dette felt er det behov for opplæring. Behov for kontinuerlig opplæring er det også av det personell som lagrer data om den enkelte bruker.

Iplosstatistikken for 2009 ble gjennomgått på et stort demenskurs i Vadsø i oktober med representanter fra Helsedirektoratet. Representantene innledet også på saksbehandlerkurset (se 86.7) i forlengelsen av demenskurset. Fylkesmannen har drevet en aktiv telefonisk veiledning overfor Iploskontaktene i kommunene.

Resultatområde 87 Psykisk helse

87.1 Tvungen undersøkelse

Ingen saker.

87.2 Behandling uten eget samtykke

Finnmark har ingen institusjoner som er godkjent for behandling uten eget samtykke. Disse sakene behandles av Fylkesmannen i Troms da det er UNN som fattet vedtakene.

87.3 Privat forpleining i det psykiske helsevernet

Ingen saker i 2010.

87.4 Godkjenning av institusjoner som skal ha ansvar for tvungent psykisk helsevern

Fylkesmannen i Finnmark har gjort forberedende saksbehandling i forhold til midlertidig godkjenning av døgninstitusjon for tvungent psykisk helsevern. Institusjonen ble godkjent, men ikke benyttet til tvungent vern. (I forbindelse med askeskyen fra Island, og usikker flytransport mellom Øst-Finnmark og UNN)

87.5 Vedtak om overføring

Ingen saker.

87.6 Forpleining, kontroll og tilsyn med pasienter i det psykiske helsevern

Fylkesmannen i Finnmark har oppnevnt to nye medlemmer av kontrollkommisjonen for Øst-Finnmark etter gjeldende rundskriv og forøvrig forvaltet tilskuddsordningen/arkivert kontrollkommisjonens dokumenter.

87.7 Videre utvikling av det psykiske helsearbeidet i kommunene

Fylkesmannen i Finnmark har kartlagt og rapportert på den økonomiske utviklingen på psykisk helseområde etter avslutningen av opptrappingsplanen i henhold til nasjonalt kartleggingskjema.

Fylkesmannen i Finnmark har forvaltet tilskuddsordningene til videreutdanning i psykisk helsearbeid, og lokale etterutdanningstiltak.

Fylkesmannen i Finnmark har samarbeidet med nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid i kommunene rundt etablering og deltakelse på ulike nettverk kommunalt og i regi av spesialisthelsetjenesten i Finnmark.

Fylkesmannen i Finnmark har innhentet og kvalitetssikret kommunenes rapportering på psykisk helseområde (rapporteringskjema IS 24)

Fylkesmannen i Finnmark har deltatt på en regional samling i regi av Selvhjelp Norge, for planlegging av oppstart

av lokale selvhjelpsgrupper i Finnmark, samt avklart Fylkesmannens rolle videre i samråd med leder av Link Lyngen. Forøvrig bistås arbeidet til informasjon rundt oppstart av lokale selvhjelpsgrupper og selvhjelpsarbeid generelt på forespørsel.

Fylkesmannen i Finnmark har tatt initiativ overfor Klinikk psykisk helsevern og rus om samarbeid i forbindelse med ny nasjonal plan for redusert og kvalitetssikret bruk av tvang overfor mennesker med psykiske lidelser. Det har vært diskutert opprettet en egen arbeidsgruppe for dette, men mye er fortsatt uavklart.

Fylkesmannen i Finnmark har bidratt til å informere om tilskuddsordningen for økt rekruttering av psykologer i kommunene på egne arrangement, per e-post, og på egen nettside.

Fylkesmannen i Finnmark har i 2010 hatt et særlig fokus på forebygging og tidlig intervensjon. Arbeidet på området ledet til en konferanse for hele fylket i november med en bred målgruppe. 253 personer deltok fra spesialisthelsetjeneste, helsesøstre, barnevern, psykisk helsetjeneste, rustjeneste mm.

Forøvrig er det gjennom generell råd og veiledning gitt bistand til kommunalt og statlig faglig personell med sikte på kvalitet og gode samhandlingsrutiner og løsninger.

Fylkesmannen i Finnmark har ikke stimulert den enkelte kommune til å oppdatere og gi god informasjon til befolkningen om det psykiske helsearbeidet lokalt. Det har også i liten grad vært samarbeid med NAV Finnmark rundt nasjonal strategiplan for arbeid og psykisk helse. Dette var det forøvrig mye samarbeid om i 2009, hvor det ble arrangert 5 opplæringskonferanser for næringsliv og offentlige etater i fylket for å lette inkludering og motvirke utstøtning fra arbeidslivet. Særlig fokus på hovedtyngden av psykiske lidelser som man kan forvente står eller har stått i et arbeidsforhold. (angst/depresjon)

Fylkesmannen i Finnmark har også i 2010 hatt fokus på en forsvarlig og verdig transport av psykiatriske akuttpasienter som skal innlegges på UNN. De fleste av disse transporteres med fly, og med mange involverte (primærhelsetjeneste, AMK/FKS, luftambulans og politi) byr disse transportene på store logistiske utfordringer. Fylkesmannen har vært pådriver for et arbeid i regi av Helse Finnmark HF for å revidere og implementere retningslinjer for samarbeid mellom de impliserte partene.

87.8 Dispensasjon fra forskrift om faglig ansvarlig for vedtak i det psykiske helsevernet

Ingen saker.

87.9 Godkjenning av psykiatriske poliklinikker

Ingen godkjenningssaker i 2010. Fylkesmannen i Finnmark har heller ikke rapportert på godkjente fagstillinger i de eksisterende poliklinikkene i 2011 til arbeid- og velferdsdirektoratet. Helse Finnmark HF, klinikk psykisk helsevern og rus har ikke etablert rutiner for å rapportere til Fylkesmannen, selv om dette har vært tatt opp ved flere anledninger.

87.10 Gjennomføring av tvungent psykisk helsevern for personer som ikke har bosted i riket

Ingen saker.

Resultatområde 88 Rusområdet

88.1 Alkoholoven

88.2 Rusmiddelarbeid

Følgende er rapportert:

88.2 Rusmiddelarbeid

- **Fylkesmannen skal bistå direktoratet med å forvalte øremerkede tilskudd til kommunalt rusarbeid (kap 763 post 61) i tråd med gjeldende regelverk for ordningen.**

12 av finnmarkskommunene har i år mottatt tilskudd til kommunalt rusarbeid. Det er utbetalt kr 3.333.944,- til i alt 17 ulike prosjekter på rusområdet.

- **Fylkesmannen skal bistå direktoratet med å forvalte midler til delfinansiering av videre-/etterutdanning innen rusproblematikk (kap 763 post 21) til helse- og sosialpersonell og ansatte i kriminalomsorgen.**

Nesseby, Porsanger og Gamvik kommuner søkte og fikk innvilget midler på denne posten. Det er grunn til å bemerke at midlene ikke omfatter dekning av reise- og oppholdsutgifter, dette faller uheldig ut for kommunene våre.

- **Fylkesmannen skal prioritere å følge opp og gi bistand til kommuner som deltar i ”Tillitspersonforsøket”, for å sikre at fremdrift og utvikling er i tråd med de nasjonale føringene for forsøket (jfr prosjektplan)**

Båtsfjord og Vadsø kommune deltar i KTP-forsøket. Fylkesmannen har deltatt på nasjonale samlinger sammen med de to kommunene, og har hatt løpende kontakt med begge kommuner gjennom året.

- **Fylkesmannen skal gjennom råd og veiledning gi bistand til fagpersonell og kommunens politiske og administrative ledelse med sikte på kompetanse- og kvalitetsutvikling i det kommunale rusarbeidet samt gode samhandlingsrutiner og – løsninger. Veiledning/opplæring i internkontroll og kvalitetssystem inngår i oppdraget.**

Møte med Øst-Finnmark regionråd, samt med Båtsfjord kommunes politiske og administrative ledelse

- **Fylkesmannen skal etablere/videreføre nettverk og regionale rusfora for kommunene der også spesialisthelsetjenesten deltar. Kompetansesentrene skal bistå fylkesmannen i arbeidet. Samlingene skal også være fora for brukerorganisasjoner og tverrsektorielt samarbeid. Dette må også ses i sammenheng med fylkesmennenes arbeid på psykisk helsefeltet, jf pkt 87.7 ovenfor.**

Rusforum Finnmark er fortsatt den viktigste arenaen for samhandling på rusfeltet i fylket, og i arbeidsutvalget sitter representanter for ulike samarbeidspartnere: Helse Finnmark, Husbanken, NAV, KorusNord, kommunene og RIO. Nytt av i år er at vi har fått med deltakere fra politi- og lensmannsetaten. Årets Rusforum ble arrangert i Alta 24.-25.november med rekordstor deltakelse: 250 personer. Tema for årets samling var forebygging&tidlig intervensjon. Stoff fra konferansen finnes her: <http://www.fylkesmannen.no/liste.aspx?m=1936&amid=3471114>

- **Fylkesmannen skal særlig prioritere å bidra til at kommunene øker bruken av individuell plan og brukermedvirkning i kommunene.**

Vi har ikke hatt noen organisert aktivitet ift å øke bruken av IP i år. Samarbeidet med RIO og Marborg (brukerorganisasjonen for Lar-brukere) foregår kontinuerlig, og vi ser en økning av brukerrepresentasjon i fylket som helhet,.

- **Fylkesmannen skal samarbeide med KS om ledelsesprosjektet ”Flink med folk i første rekke” og om andre relevante tiltak.**

Ingen aktivitet

- Fylkesmannen skal ved behov bistå direktoratet i arbeidet med å implementere nasjonale faglige veiledere og retningslinjer for rusfeltet overfor kommunene. Direktoratet vil være i dialog med fylkesmannen om dette.

Vi samarbeider tett med Korus Nord ift implementering av veilederen "Fra bekymring til handling". I tillegg til at dette var hovedtema på årest rusforum, er Nesseby kommune valgt ut som satsingskommune med tilskuddsmidler fra fylkesmannen og tett oppfølging /veiledning fra kompetansesenteret.

- Fylkesmannen skal vektlegge samhandling mellom og innsatsen på rusfeltet med områdene psykiske helse, folkehelse og pleie- og omsorg, herunder Kompetanseløftet 2015. Innsatsen skal også rettes inn mot NAV og kommunene, særlig innen områdene Kvalifiseringsprogram og boligsosialt arbeid.

Vi har i 2010 videreutviklet arbeidet med å samordne våre oppdrag og virkemidler på levekårsfeltet i form av opprettelse av gruppa "LEVEKÅRSHUSET". Gruppen omfatter områdene psykisk helse, rus, barnevern, folkehelse og fattigdom (herunder Nav, boligsosialt arbeid etc). Gruppen ledes av rusrådgiver, og aktiviteten på de omtalte områdene er i stor grad samordnet. Gruppen har i tillegg innledet samarbeid med Oppvekst- og utdanningsavdelingen ut fra felles planlegging på de to avdelingene. Levekårsgruppa har videre formalisert samarbeid med Nav Finnmark, særlig på området KVP og Arbeid&psykisk helse.

- Fylkesmannen skal samarbeide med og samordne sin innsats overfor kommunene med de regionale kompetansesentrene for rus (KoRus). I samarbeidet skal det legges vekt på å:

o Bistå KoRus i deres arbeid med å framskaffe kunnskap om hva som kan sikre gode og helhetlige pasientforløp.

o Bistå KoRus i deres arbeid med kommunale rusmiddelpolitiske handlingsplaner, utarbeidelse/revidering av regionale kompetanseutviklingsplaner samt med å gjøre veilederen "Fra bekymring til handling" kjent for kommunene.

Halvårlige samarbeidsmøter med kompetansesenteret, hvor vi foruten å planlegge kompetansetiltak. Kompetansesenterets nettside www.kompetanseheving.no brukes aktivt i markedsføring av planlagte tiltak. "Plan for kompetanseheving innen rusfeltet i Nord-Norge 2007-2011" er vårt viktigste verktøy, og vi har startet arbeidet med å lage ny plan. For neste planperiode vil også Helse Nord være samarbeidspartner.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
81 Tilsyn og klagesaksbeh. etter sosialtj. loven	kr 1 248 776,69	kr 9 445,90
82 Tilsyn og klagesaksbeh. etter helsetj. loven	kr 2 654 019,42	kr 1 288,40
83 Folkehelsearbeid	kr 420 354,41	kr 37 100,10
84 og 85 Primærhelsetj. og Spesialhelsetj.	kr 1 141 744,64	kr 1 032 144,00
86 og 75 Omsorgstj, Habilitering og Rehabilitering	kr 102 382,13	kr 927 397,83
87 og 88 Psykisk helse og Rusområdet	kr 385,00	kr 1 089 791,61
76 og 77 Kvalitet og samhandling og Andre oppdrag	kr 910 520,32	kr 0,00
Andre oppgaver under HOD	kr 6 148,96	kr 0,00
Sum:	kr 6 484 331,00	kr 3 097 167,00

Samferdselsdepartementet

Resultatområde 91 Oppdrag for Samferdselsdepartementet

91.1 Avkjørselssaker etter vegloven

Ingen rapporteringskrav.

91.2 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Ingen rapporteringskrav.

Utenriksdepartementet

Resultatområde 92 Oppdrag for utenriksdepartementet

92.1 Apostiller

Det ble legalisert 668 dokumenter i 2010

92.2 Forberedelse av saker om honorære konsuler

2 saker i 2010

Kulturdepartementet

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

Året har vært preget av ordinær aktivitet. Vi har ingen særlige problemstillinger å rapportere for 2010.

Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet

Resultatområde 93 Konsultasjonsprosedyrer mellom statlige myndigheter og sameting

Resultatområde 96 Gravferdsloven

Få saker, enkle å behandle, svært kort saksbehandlingstid.

Resultatområde 97 Lov om Helligdager

Én sak etter lov om helligdager og helligdagsfred.

Resultatområde 98 Oppdrag på det administrative området

98.1 Rekruttere og beholde medarbeidere

Fylkesmannen hadde 5 ansatte med innvandrerbakgrunn per 1.1.2011. Embetet har i sitt personal- og lønnspolitiske dokument nedfelt at vi i vårt rekrutteringsarbeid også skal ivareta et mangfoldsperspektiv knyttet til etnisk bakgrunn.

I 2010 hadde embetet en avtale om lønnstilskudd for en arbeidstaker. Personalleder har deltatt på kurs med i regi av Nav - tema var "Oppfølgingssamtalen" og "nærværs arbeid".

Vi har ikke rekruttert personer med nedsatt funksjonsevne i 2010. Det har heller ikke vært slike søkere til ledige stillinger.

Som et tiltak for å redusere sykefravær har embetet videreført en ordning som innebærer at de ansatte kan trimme i arbeidstiden en time i uka. Videre har man ved embetet laget avtaler med enkeltansatte som innebærer en særlig tilrettelegging i forbindelse med midlertidig, og mer varig, nedsatt funksjonsevne.

Når det gjelder tiltak knyttet til å øke den reelle pensjonsalderen har embetet bestemt at ansatte over 62 år får maksimal uthenting av fridager i hht avtaleverket, dvs 6 ekstra fridager innvilges de over 62 år. Ingen ytterligere tiltak er gjort.

Sykefraværet (kun egen sykdom - ikke tatt med fravær i forbindelse med barns sykdom) fordelt på kjønn var i 2010 slik: 3,99 % kvinner (8,0 % i 2009) og 2,38 % menn (2,89 % i 2009). Det samlede sykefraværet har gått kraftig ned i 2010, det totale sykefravær var 3,43 % - en reduksjon på 2,66 prosentpoeng fra 2009.

Embetet har til nå ikke hatt stor turnover blant såkalte eldre arbeidstakere, og det er forventninger om at embetets mål om å føre en livsfaseorientert personalpolitikk skal føre til en bedre tilrettelegging for denne gruppen.

Embetet hadde en turnover i 2010 på 13,44 % (korrigert etter naturlig avgang til 11,34 %). Dette er en reduksjon fra korrigert turnover i 2009 på 3,16 prosentpoeng.

Tilsatte med innvandrerbakgrunn

Embete	Antall 2010	% 2010	Antall 2011	% 2011
FMFI	6	5,8	5	4,85
Sum	6	0	5	0

98.2 Kompetanseutvikling

Ved utgangen av 2010 hadde embetet 66 % kvinnelige ansatte.

Kompetansemidler

Hver avdeling har gjennomgått bruk av interne kompetanseutviklingsmidler og vi rapporterer derfor avdelingsvis.

Landbruksavdelingen: 100 % til kvinner, 17 % til de over 50 og 83 % til de under 50 år.

Helse- og sosialavdelingen: 10 % til menn, 90 % til kvinner. 12 % til de over 50 år, 88 % til de under 50 år.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen: 19,4 % til menn, 80,6 % til kvinner. 24,4 % til ansatte under 50 år, og 75,6 % til de over 50 år.

Administrasjonsavdelingen: 5,5 % til menn, 94,5 % til kvinner. 56 % til ansatte under 50 år og 44 % til de over 50 år.

Pr. 31.12.2010 var 30,3 % av de ansatte 50 år eller eldre.

Fordeling menn/kvinner i lederstillinger

Embete	Kunngjorte lederstillinger	% tilsatte kvinner	% tilsatte menn	Antall kvinnelige ledere	Antall mannlige ledere
FMFI	0	66	44	4	2

Fordeling av kompetansemidler

Embete	% kompetanse kvinner	% kompetanse menn	% under 50 år	% over 50 år
FMFI				

98.3 Medvirkning

Fylkesmannen i Finnmark har to møteplasser som gir rom for aktiv medvirkning fra organisasjoner og vernetjeneste; månedlige IDF-møter (IDF=Informasjon, Drøfting og Forhandling) samt arbeidsmiljøutvalget. I tillegg har de enkelte avdelingene sine faste avdelingsmøter som kan være arenaer for medvirkning. Embetet tilbyr også årlige medarbeidersamtaler.

Ledelse og organisasjoner er enige om å bruke IDF-møtet som en arena for å utveksle informasjon. I IDF-møtet vil partene avklare om og hvordan informasjon i saken skal behandles. Eksempler kan være allmøter, i avdelingsmøter eller ved informasjon via intranett. Referat fra IDF-møtene publiseres for øvrig på vår intranettside slik at alle ansatte kan orientere seg om de ønsker det.

98.4 Likestilling og likeverd

Likestilling

I vår utadrettede virksomhet er det relativt god bevissthet om likestilling og kjønnsperspektiv. Vi ønsker å utvikle dette videre. Når Fylkesmannen arrangerer eksterne møter eller konferanser er vi bevisste på kjønnssammensetning når vi setter opp program med innledere og forelesere. Kjønnsbalansen for innledere fra Fylkesmannen er god. Det kan kanskje tilskrives at vi har god kjønnsbalanse på ledernivåene. I kommunene er det i følge vår juridiske stab, bevissthet på kjønnssammensetning når valglistene settes opp til sammensetning av utvalg. Vi gir ellers råd i enkelttilfeller når vi får henvendelser fra kommunene i slike saker.

Embetet ønsker i sin utadrettede virksomhet å være en aktør som er med på å fremme universell utforming ved at dette etterspørres i forbindelse med leie av hotellrom, leie av møtelokaler og lignende.

Fylkesmannen i Finnmark er i samarbeid med Finnmark fylkeskommune også del av fylkesprosjektet knyttet til universell utforming - et prosjekt støttet av miljøverndepartementet.

Utover dette er det ikke satt igang eller planlagt tiltak for å fremme likestilling/forhindre forskjellsbehandling.

98.5 Føringer på IKT-området

Innrapportering på lisenser utført

GIS-arbeid hos FMFI

I 2010 har alle avdelinger benyttet seg av GIS-kompetansen på embetet, kart og geodata er hyppig brukt i presentasjoner og rapporter og det er bidratt til mange nye datasett på vår fylkesatlas www.nordatlas.no.

Det ble lagt spesiell fokus på beredskapsarbeid, både nasjonalt og i Finnmark. Direktoratet for Samfunnsikkerhet og Beredskap har gitt ut en ny veileder og FMFI holdt seminar for kommunene om viktigheten av bl.a. gode kartgrunnlag og kartfestig av sårbare områder.

I forbindelse med ny plan- og bygningslov og matrikkelordning har Fylkesmannen blitt en enda viktigere støttespiller og er i jevnlig dialog med kommunene. Det er også blitt tettere samarbeid med Finnmark Fylkeskommune pga delt GIS-koordinatorstilling.

Resultatområde 99 Partistøtteordningen

Ingen rapportering i årsrapport

Andre

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
Andre faglige oppg. på oppd. for statlige virk.	kr 808 052,54	kr 0,00
Andre faglige oppgaver for ikke-statlige virk.	kr 0,00	kr 0,00
Ressursbruk knyttet til adm/felles oppg./drift	kr 21 623 350,47	kr 0,00
Sum:	kr 22 431 403,00	kr 0,00